

SULTANI

Galatasaraylılar Derneği ücretsiz yayını

HAZİRAN 2020

*Yücel Köyağasıoğlu
ile söyleşi
Berk Kutengin*

Carlos Saura Haklıymış
Arzu Karamani Pekin

*Galatasaray'ın üç kayıp çocuğu.
1917 Bağdat'ta şehit düşen
Celal İbrahim'in peşinde
Melih Şabanoğlu*

KARANTİNA YAZILARI M. Üstün Cicioğlu, Reha Tanör,
Turgay Tuna, Özgecan Kunt, Cem Alfar, Eşref Hamamcioğlu,
Turgay Tuna, İzzeddin Çalışlar, Nuriye Yıldız, Güneş Sönmez

ETİ

**MUTLULUK
DENİNCE AKLA**

SULTANİ

Galatasaraylılar Derneği
ücretsiz yayını

Yayın Türü: Yaygın Süreli /
Haziran 2020

**Galatasaraylılar Derneği adına
İmtiyaz Sahibi (Başkan)**
Fidel Berber (123)

Genel Koordinatör:
Simge Argüden Kaplan (127)

**Görsel Yönetmen ve
Kapak Tasarımı:** Ahmet Başar (122)

Grafik Tasarım / Yapım:
Üretimevi - Gökdeniz Toprak

Son Okuma: Zeynep Özalın

Sayfa Uygulama: Mesut Adıgüzel

Fotoğraflar: İlgili yazar, kurum ve
kuruluşlar, GS Müze Arşivi.

Baskı: Elyaf Matbaa

İletişim / Yönetim Yeri:
Galatasaraylılar Derneği
Çalılık Sokak N°7
1. Levent 34330 Beşiktaş İstanbul
T: 0212 270 19 08
F: 0212 281 99 02
dernek@galatasaraylilardernegi.org.tr
www.galatasaraylilardernegi.org.tr

Sosyal Medya:
Facebook: GSDernek
Twitter: gscemiyet
Instagram: gscemiyet

Reklam: Simge Argüden Kaplan
dernek@gscemiyet.org.tr

Her hakkı mahfuzdur.
Dergideki yazı, fotoğraf ve diğer
görsellerin izin alınmadan veya
kaynak gösterilmeden her türlü
ortamda çoğaltılması yasaktır.

NOT: Bu sayıda kullanılan kesme işaretleri,
TDK'nın sonradan aldığı kararla "Kurum,
kuruluş, kurul, birleşim, oturum ve iş yeri
adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz."
kuralına göre düzenlenmiştir.

Kapak Fotoğrafı: Arnavutköy, İstanbul.
(1940) Yücel Köyağasıoğlu'nun aile
albümünden.

Başkan'ın Mesajı 3

Cemiyetten Haberler

4

*Galatasaray'ın üç kayıp
çocuğu. 1917 Bağdat'ta şehit
düşen Celal İbrahim'in peşinde*

Melih Şabanoğlu
10

Carlos Saura Haklıymış

Arzu Karamani Pekin
16

*Yücel Köyağasıoğlu
ile söyleşi* Berk Kutengin

20

**Abdurrahman Şeref Efendi
TBMM'nin 100. Yıl Dönümünde
Bir Büyük Galatasaraylının
Anısına** Reha Bilge
30

*Kaptan Yılmaz Dağcı
ile söyleşi* Berk Kutengin

36

**"Kızıl, Bilgili, Şişman,
Revaklar" Şehri** Reha Keskin
42

*Gündüz Nalbantoğlu
ile söyleşi*

Berk Kutengin
48

Karantina Yazıları

M. Üstün Cicioğlu, Reha Tanör
Özgecan Kunt, Eşref Hamamcioğlu
Turgay Tuna, Cem Alfar
İzzeddin Çalışlar, Nuriye Yıldız
Güneş Sönmez
54-66

**Dayanışmanız
bize güç verdi.**

Betül Pasinler
67

*Şair, Edip, Dürüst Tüccar
Leon Bahar'ı Takdimimdir
üzerine Nurten Yalçın Erüs
ile söyleşi.* Simge Kaplan
68

*Mektepten şiir ve
fotoğraflar...* 72

Kaybettiklerimiz
74

*Orhan Boran
Ağabeyimiz anısına...*
Mustafa Şenocak
78

**Türk basınında
Galatasaraylıların uzun
serüveni hakkında**
Reha Bilge
84

**Çevrim içi
(online)
sistemimiz,
üyelerimizin
kullanımına
açıldı.**

<https://fonzip.com/gsd>
adresinden aşağıdaki
işlemleri kolayca
yapabilirsiniz.

- Üye profili
güncellemesi
- Etkinliklere kayıt
- Bağış kampanyalarına
katılım
- Aidat ödemeleri

Fotoğraf
"Mektep'te Bir Gün"
kitabından alınmıştır.

Sevgili Galatasaraylılar,

Sultani dergimizin bu yeni sayısı ile sizlere ulaşmaktan son derece mutluyum. Sizler tarafından layık görüldüğümüz bu önemli görevi devraldığımız 16 Mart 2019'dan bugüne aynı istek, heyecan ve aşkla çalışmaya devam ediyoruz.

Her birinizin bildiği üzere, mart ayından bugüne olağanüstü günler geçiriyoruz. Dünyamızı etkisi altına almış olan COVID-19 salgınına önleme çalışmaları kapsamında İçişleri Bakanlığı'nın ilgili genelgesiyle 17.03.2020 tarihinden itibaren Dernek lokalimizi ve sekreteryanımızı geçici olarak kapatarak, Derneğimiz ile ilgili faaliyetleri telefon ve dijital platformlar üzerinden sürdürmeye başladık.

Bu süreçte, en aktif şekilde, sahada, her türlü tehlikeye karşı görevlerini ifa eden Galatasaray Lisesi'nde öğrenim görmüş doktorlarımızın ve onların önderliğindeki sağlık çalışanlarımızın mücadelesine destek olmak için oluşturduğumuz **"Corona GSL Dayanışma" grubu** ile ihtiyaç duyulan yardımları organize etmek ve karşılamaya çalıştık. Burada sergilenen çalışma, iş birliği ve katkı, bizler için savaştan doktorlarımızın yalnız olmadığını hissettirmesinin yanında, Galatasaraylı olmanın ne kadar özel ve ayrıcalıklı olduğunu, dayanışma ruhu ile her türlü güç durumu aşabileceğimizi bizlere tekrar hatırlattı.

Bu yola çıkarken amacımız bütün Galatasaraylıları kapsayacak şekilde hareket etmek, iletişim kanallarını etkili kullanarak tüm Galatasaraylılara ulaşmak olduğundan, sloganımız **"Sınırsız Galatasaray"**dı. Şartlar bize bunu gerçekleştirmemiz için bir fırsat yarattı. Sınırsız Galatasaray sohbetleri, online Fransızca kem küm seansları, öncesinde Mektebimizde

gerçekleştirdiğimiz "kariyer ve eğitim" sohbetlerinin online üzerine taşınması, aklıma ilk gelen örnekler.

2020 yılının, Milli Mücadele'nin yürütücüsü ve ulusal egemenliğin simgesi TBMM'nin kuruluşunun yüzüncü yılı olması sebebi ile Cumhuriyet'imizin kurucu kadrosunda yer alan tüm ağabeylerimizi anmak istedik. Mail ve sosyal medya hesaplarımızdaki duyurularımız devam ederken, bu seneyi kalıcı kılmak adına yayımladığımız **"TBMM ve Galatasaraylılar 1920-1923"** kitabımız sizlerle buluştu. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda yer almış Galatasaray Lisesi ağabeylerimizi anmak, yaptıklarını hatırlamak ve gelecek kuşaklara aktarmak sorumluluğu ile başlattığımız bu çalışma ile ilgili İzzeddin Çalışlar Ağabey başta olmak üzere, tüm katkıda bulunanlara teşekkür ediyorum. Dernek portalımız fonzip üzerinden satışa sunduğumuz kitabımıza çok kısa zamanda gösterdiğiniz yüksek ilgi, bu yayınları sürekli ve arttırarak ortaya koyma yolunda bize güç veriyor.

Bununla birlikte 23 Nisan haftasını, bu konuya özel sohbetler, Galatasaray İlkokulu'ndaki kardeşlerimizin ve üye çocuklarımızın hazırladığı resimlerden oluşan sanal sergi, ilkokulumuzun videoları ile büyük bir coşku içinde kutladık.

Dernek çatısı altında oluşturulan **"Mektebi Sultani Denizcileri"** platformu grubunun katkılarıyla Mektep'te kurulan **"Yelken ve Denizcilik Kulübü"** ile ilgili teorik dersler ve söyleşiler de online platformlar üzerinden kesintisiz devam ediyor. Bu konu ile alakalı oluşturduğumuz **"Sadun Boro Fonu"** ile bu etkinliklerin sürekliliği için gerekli finansman desteğini sağlamayı hedefliyoruz.

Bu sene, 86. Pilav'ımız. Cemiyet olarak ev sahipliği yaptığımız "Galatasaray Aile Yemeği" 1 Haziran 1934'ten bugüne devam ediyor. Heyecanla bir araya gelmeyi beklediğimiz, Mektep ile özlem giderdiğimiz bu anlamlı günü, küresel pandemi önlemleri sebebiyle ileri bir tarihe ertelemek zorunda kaldık. Ertelemeye karşın, bu köklü geleneği her koşulda sürdürmek için, Galatasaraylılarla pilavı,

Mektep yerine evlerinde buluşturmayı düşündük. Galatasaray Pilavı ile ilgili 1907 mezunu Abidin Daver Ağabeyimizin *"Galatasaray'ın pilavı yalnız mideler değil, ruhlar için de bir mana ifade eder ve bu ifade çok daha kuvvetli ve kıymetlidir. Bu ziyafet, aynı tarlada yetişen, aynı ocakta pişenlerin birliğini ve bağlılığını gösteren çok ulvi ve samimi bir arkadaşlık levhası olacaktır."* sözleri doğrultusunda, 7 Haziran Pazar sabahı, pilavımızı evlere ulaştıracak, bu değerli geleneğimizi, gününde, akıllarımız Mektep'te, gönüllerimiz bir, yerine getireceğiz.

Galatasaraylılar Derneği tarafından, Galatasaray Lisesi'nin 538 yıldır Türkiye'ye kazandırdığı başarılı insan gücünün topluma örnek olmasını amaçlayarak, bilim, teknoloji, sanat ve kültür alanlarında ulusal ve uluslararası başarı kazanmış kişilere takdim edilmek üzere ihdas edilen **Galatasaray Ödülü** ilk defa 2011 yılında verildi.

2019 yılında, eski başkanlarımızdan Reha Bilge başkanlığında oluşturulan Galatasaray Ödülü Seçici Kurulu, 2020 Galatasaray Ödülü'nü "İletişim Dalı" alanında iki ayrı değerli kişiye verilmesine karar vermiş, **"Geleneksel Medya" alanında, Sn. Orhan Karaveli** ve **"Yeni Medya" alanında Sn. Ruşen Çakır** oy birliğiyle, bu ödüle layık görülmüşlerdir.

Bu konuda da bir ilki gerçekleştirerek, bu seneki ödül törenimizi dijital platform üzerinden yapacağız.

Sizler ile daha iyi iletişim kurmak ve sizlere hızlı haber iletebilmemiz adına, dernek bilgilerinizi güncellenenizi ve sosyal medya hesaplarımızdan bizleri takip etmenizi rica ediyorum. Özellikle bu günler gösterdi ki, iletişim halinde olmamız, dayanışmamızı ve birliğimizi her koşulda güçlü ve etkili kılıyor.

Bir sonraki sayımızda buluşana kadar, Derneği takip edin, gerekli sosyal mesafe ve tedbirlerle bağlı kalarak, cemiyete gelin, iletişimde kalın, sağlıklı ve hoşça kalın...

Sevgi ve saygılarımla,

Fidel Berber (123)

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutladık.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün bu yıl Pazar'a denk gelmesi sebebiyle, Derneğimiz bu özel günü iki ayrı aktivite ile kutladı.

6 Mart Cuma günü düzenlenen "Kadın Dilinden Masallar" gecesinde, 114. dönemden Özden Dilek Karakışla'dan masallardaki kadınları dinledik.

8 Mart Pazar günü, her biri kendi alanında çok başarılı olmuş farklı dönemlerden dört kadını, 120. dönemden Zeynepgöl Ene, 124. dönemden Bahar Emek, 126. dönemden Ülku Özcan ve 138. dönemden Pınar Erbaş'ı, 124. dönemden Arzum Akduran Köseoğlu moderatörlüğünde gerçekleşen "Kadın ve İş Dünyası" sohbet konulu kahvaltımızda ağırladık ve kendileri ile keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.

Derneğimiz Olağan Genel Kurulu, 29 Şubat'ta yapıldı.

Derneğimizin, Olağan Genel Kurul Toplantısı, 29 Şubat 2020 tarihinde, 104 üyemizin katılımıyla Dernek merkezimizde yapıldı. 104 üyemizin katılım sağladığı genel kurulda, Galatasaraylılar Derneği 2019 yılı faaliyet raporu okundu; 2019 yılı kesin hesapları ve 2020 senesi bütçesi üyelerimize sunuldu. Yönetim Kurulumuzun idari ve mali konularda oy birliği ile ibra edildiği Olağan Genel Kurul Toplantısı sonucunda, 2020 senesi bütçeleri de oy birliği ile kabul edildi.

Tüm üyelerimize katılımlarından ve tarafımıza göstermiş oldukları güven için teşekkür ederiz.

Göbeklitepe ve Şamanizm

Göbeklitepe'de incelemeler yapmış Arkeolog Sergen Çirkin'in katılımıyla gerçekleşen "Göbeklitepe ve Şamanizm" sunumu, 24 Şubat'ta Lisemiz Tevfik Fikret Salonu'nda yapıldı. Toplantı, GSL Müzik Kolu'nun konseri ile son buldu.

Galatasaray Yardımlaşma Vakfı kahvaltısı

Genç devreleri bilgilendirmek adına Galatasaray Yardımlaşma Vakfı Başkanı Betül Pasinler, Derneğimiz Başkanı Fidel Berber, Derneğimiz Divan Başkanı Bülent Tulun, Galatasaray Spor Kulübü Divanı Başkan Yardımcısı Aykutalp Derkan ve Derneğimiz eski başkanı Polat Bengiserp'in katılımıyla düzenlenen kahvaltı 7 Mart Cumartesi günü Cemiyet'te yapıldı. Betül Pasinler'in Galatasaraylılar Yurdu hakkında kısa bir sunum gerçekleştirdiği kahvaltıda, Galatasaraylılar Yardımlaşma Vakfı mütevelli heyet üyeliği hakkında da genç devrelere bilgi verildi.

Corona Günleri'nde Derneğimiz

Corona Virüsü'nün, Derneğimize ilk etkisi 14 Mart tarihinde yapılacağı duyurulmuş olan "Divan Üyeliği Berat Töreni"nin ertelenmesiydi. Beraberinde, "Meslek Grupları Buluşmaları"nda, "Tıp Dünyası Buluşması"; "Okur & Yazar Buluşmaları"nda, Armağan Tunaboğlu ile buluşmayı, "Özel Menü Geceler"de, "Kocaman Deniz Ürünleri Gecesi" ve "Sultani Turnuva"yı da ileri bir tarihe ertelemek zorunda kaldık. 17 Mart tarihinde ise İçişleri Bakanlığının ilgili genelgesi ile Derneğimiz geçici süre ile kapılarını kapattı.

17 Mart'tan bugüne sizlerle pek çok farklı mecrada buluştuk.

Derneğimizin resmi Instagram hesabı olan "@gscemiyet" adresinde ve YouTube kanalımızda pek çok keyifli ve öğretici sohbet gerçekleştirdik, yine Instagram ve beraberinde "Galatasaraylılar Derneği" Facebook hesaplarımızda 23 Nisan Sanal Sergisi'ni gerçekleştirdik; kaçırılanlar için tüm sohbetlerimizi YouTube kanalımız "Galatasaraylılar Derneği"nde yayımladık, Zoom üzerinden online dersler ile Fransızca konuşmayı hatırladık, sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş 65 yaş üstü üyelerimizin ve yakınlarının ihtiyaç ve taleplerini gidermeye çalıştık.

Zorlu günlerin ilk günlerinde Galatasaray Liseli doktorların ve onların önderliğindeki sağlık çalışanlarının mücadelesine destek olmak için pek çok Galatasaraylının katılımıyla oluşturduğumuz "Corona GSL Dayanışma" grubuyla, ihtiyaç duyulan yardımları organize etmeye ve karşılamaya çalıştık.

Sağlıktan astrolojiye, ekonomiden fotoğraf çekme sanatına pek çok alanda üyelerimizin keyifle takip ettiği "Sınırsız Galatasaray Sohbetleri", 28 Mart günü, 127. dönemden Prof. Dr. Murat Karaman ile yaptığımız "Covid-19" konulu sohbet ile başladı.

Ardından 31 Mart Salı akşamı, dünyanın farklı yerlerindeki Galatasaraylılar ile "Dünyada Covid-19 Pandemisi" hakkında konuştuk; 2 Nisan Perşembe akşamı ise Covid-19 virüsü ile mücadele eden, virüsü yenmiş Galatasaraylıların tecrübelerini dinledik. Kendilerine bir kez daha geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz.

Sınırsız Galatasaray Sohbetleri, 4 Nisan'da, Uzman Psikolog Pınar Özbek'in konuşmacı olarak katıldığı "Sosyal İzolasyon Döneminde Psikolojik Dengemiz" konulu sohbet ile devam etti. 7 Nisan akşamıysa, yine dünyanın farklı yerlerindeki Galatasaraylılara bağlandık, pandeminin farklı ülkelerdeki yansımalarını dinledik. 9 Nisan Çarşamba akşamı ise, 130. dönemden Akif Çelikel'den "İyi Fotoğraf Çekmenin Sırları"nı öğrendik. 11 Nisan'da ise konumuz, pek çoğumuzun merak ettiği "Covid-19'un Ekonomiye Etkileri" idi. Konuyu, 113. dönemden, Yönetim Kurulu Üyemiz Prof. Dr. Haluk Levent'in anlatımından dinledik.

14 Nisan Salı akşamı ise, "Büyük Dönüşüm Sonrası Yeni Düzen" hakkında, 120. dönemden İş Astrolojisi Uzmanı Binnur Zaimler ve 140. dönemden Astrolog Efe Erten ile konuştuk. 16 Nisan akşamı ise konuşumuz, kanser araştırmalarına destek veren OCRA Vakfı tarafından verilen ödülün bu yılki sahibi, Dr. Duygu Özmadenci idi. Kendisinden "Covid-19 Salgını, İlaç Araştırmaları ve Aşı Süreçleri" hakkındaki görüşlerini aldık.

20 Nisan Pazartesi günü ise, çok özel bir söyleşi serisine başlayarak, Ulusal Egemenliğimizin 100. Yılı'nı, "23 Nisan Özel Söyleşileri" ile kutladık.

20 Nisan Pazartesi, Okul Müdürümüz Prof. Dr. Vahdettin Engin (108) ile "TBMM'ye Giden Yol"; 21 Nisan Salı 21.00'de, İzzeddin Çalışlar (115) ile "TBMM ve Galatasaraylılar"; 22 Nisan Çarşamba 21.00'de, Bülent Demirdurak (106) ile "Misak-ı Milli"; 23 Nisan Perşembe 21.00'de, Melih Şabanoğlu (112) ile "Milli Mücadele"yi konuştuk.

"23 Nisan Özel Söyleşileri"ni bitirirken, 24 Nisan'da, "Sınırsız Galatasaray Sohbetleri"nin konuğu 121. dönemden Selçuk Kumbasar oldu. Kendisiyle, "Çanakkale Kara Savaşları'nın 105. Yıl dönümü" hakkında sohbet ettik.

Sınırsız Galatasaray Sohbetleri, 28 Nisan'da, Emre Üstünaçar ile "Sigaray Bırakma" konusunda devam etti; kendisinden sigaradan kalıcı olarak nasıl kurtulabileceğimizi dinledik. 29 Nisan'da ise konumuz siyasetti. Salgının, siyasete etkilerini, 139. dönemden İlker Kocael moderatörlüğünde 122. dönemden Prof. Dr. Emre Erdoğan, 142. dönemden Gökçe Gökçen, 139. dönemden Dr. Öğretim Üyesi Efe Tokdemir ile konuştuk.

30 Nisan'da Sınırsız Galatasaray Sohbetleri'ne bir alt başlık ekledik ve Galatasaray Lisesinde okuyan kardeşlerimize, Derneğimiz üye çocuklarına gelecek ile ilgili yol göstermeyi hedeflediğimiz "Eğitim ve Kariyer Sohbetleri"ne başladık, ilk konuğumuz ise "Hukuk" konusu ile 121. dönemden Banu Anıl oldu. Banu Anıl'ın ardından, 7 Mayıs Perşembe, endüstri mühendisliği konusunda, 142. dönemden Ayşe Aylın Kaya'yı; 14 Mayıs Perşembe, mimarlık ve inşaat mühendisliği konusunda 135. dönemden Ahmet Acar'ı ve son olarak 21 Mayıs'ta yazılım mühendisliği konusunda 141. dönemden Yusuf Can Gürkan'ı konuk ettik.

1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nde konuğumuz 105. dönemden Yazar Ahmet İnsel'di. Haluk Levent'in moderatörlüğünde kendisi ile "1 Mayıs"lar hakkında konuştuk.

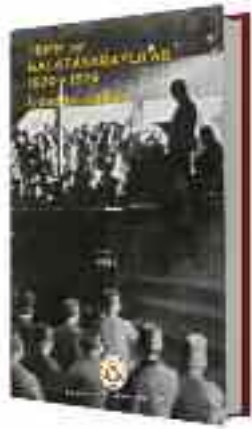
3 Mayıs Pazar günü ise konuğumuz yine 127. dönemden Prof. Dr. Murat Karaman oldu. Kendisinden Corona pandemisinde hangi noktada olduğumuz konusunda görüşlerini aldık.

5 Mayıs Salı günü, "kavuşun sahibi", 112. dönemden Rasim Öztekin'i konuk ettik ve kendisi ile 125. dönemden İrem Özbey moderatörlüğünde "Corona'lı Günler"i konuştuk.

Anneler Günü'nü kutladığımız 10 Mayıs'ta ise "Galatasaraylı Anneler ve Galatasaraylı Çocukları"nı konuk ettik, kendileri ile çok keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.

19 Mayıs'ı ise yine bu güne özel bir söyleşi serisi ile kutladık.

17 Mayıs akşamı, 123. dönemden Doç. Dr. Münevver Ebru Zeren ile yaptığımız "Samsun'a Çıkışa Hazırlık: Atatürk'ün İstanbul Günleri" konulu söyleşi ile başlayan seri, 18 Mayıs'ta Doç. Dr. Ahmet Kuyaş ile "Neden 19 Mayıs?" konusu ile devam etti ve 19 Mayıs'ta Prof. Dr. Süheyl Batum ve "19 Mayıs 1919: Bir Anayasal Sürecin Başlangıcı" ile son buldu.

"Evdekal"dığımız bu süre içinde, Ulusal Egemenliğimizin 100. Yılı anısına, İzzeddin Çalışlar'ın (115/116) kaleme aldığı, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en önemli aşaması olan TBMM'nin kuruluş aşamasında rol oynayan Galatasaraylıların belirlenmesi ve Camiayla paylaşılmasını sağlamak amacıyla ortaya çıkan bir eseri de sizlerle buluşturduk.

Kapılarımızın kapalı olduğu bugünlerde, bu özel eseri, "TBMM ve Galatasaraylılar" kitabını üyelik sistemimize giriş yaparak temin edebilirsiniz.

Pek çok üyemizin arşivine kattığı "Bugünün Galatasaraylısı" serisi ise yine Ulusal Egemenliğin 100. Yılı anısına sizlere ulaştırdığımız bir seri oldu ve bugünlere gelmemizde payı olan ağabeylerimizi birlikte andık.

29 Mayıs tarihinde ise bir ilki gerçekleştireceğiz. Saat 21:00'de, Tevfik Fikret Salonu'ndan yapacağımız, Derneğimiz YouTube kanalı, "Galatasaraylılar Derneği" üzerinden yayımlayacağımız ilk sanal ödül töreni ile "Galatasaray Ödülü" sahiplerini bulacak.

Pilav evde yenecek. Gelenek sürecek.

Pandemi sebebiyle, her yılın Haziran ayının ilk Pazar günü gerçekleştirdiğimiz "Geleneksel Pilav Günü"nü ise ileri bir tarihe erteleme kararı aldık.

Ancak gelenek sürüyor! Ertelemeye karşın, bu köklü geleneği her koşulda sürdürmek için Galatasaraylılarla Pilav'ı, Mektep yerine, yine 7 Haziran 2020 tarihinde evlerinde buluşturmaya düşündük ve geleneğimizi sizlerle buluşturabilmek için bir sipariş formu hazırladık.

Üyelik sistemimizden formu doldurarak, Derneğimize destek olan tüm Galatasaraylılara bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Mekteb-i Sultani Denizcileri

18 Ağustos 2019 günü Berk Kutengin'in (123) destekleriyle kurulan Mekteb-i Sultani Denizcileri 145 üyesiyle, son bir yılda birçok çalışmalarda bulundu.

GS Müzesi denizcilik bölümü yapımı, Galatasaray Lisesi Denizcilik ve Yelken Kulübü kurulması ve tüm teorik ve pratik derslerin yapılması, Sadun Boro anma günü programı yapılması, Kalamış'taki Sadun Boro Anıtı restorasyonu, pandemi günlerinde ve öncesi olmak üzere 50'ye yakın denizcilik sunumu ve bu sunumların yayımlandığı Mekteb-i Sultani Denizcileri youtube kanalı bunlardan birkaçı.

Bu süre içerisinde destek veren tüm abla, ağabey ve kardeşlerimize teşekkür ederiz.

Grup üyeliğine davet:

Galatasaray Liseli deniz ve yelken tutkunlarının, birbirleriyle her zaman iletişimde olması, bilgi ve tecrübelerini paylaşabilmeleri ve seyirlerinde birbirlerine yardımcı olabilmeleri amacıyla kurduğumuz "**Mekteb-i Sultani Denizcileri**" **Whatsapp iletişim grubuna**, denizcilikle ilgilenen tüm Galatasaray Liselileri davet etmek istiyoruz. Ülkemiz ve dünya liman ve koylarındaki GSL'li denizcilerle iletişime geçmek, yerlerini bilmek ve en önemlisi seyirlerimizde birbirimizle görüşme fırsatını yakalamak, biz GSL'li denizcilere ayrı bir mutluluk ve seyirlerimizde güven verecektir. Gruba katılmak isteyenlerin, berk.kutengin@bnktextile.com adresine ad, soyad ve devresini belirten bir e-posta göndermeleri yeterli olacaktır.

Pruvanız neta, rüzgarınız kolayınıza olsun!
Sevgi ve saygılarımla,

Berk Kutengin (123) Moderatör

Galatasaray Lisesi

Denizcilik ve Yelken Kulübü

Mekteb-i Sultani Denizcileri'nin ve Galatasaraylılar Derneğinin yardımlarıyla hayata geçen, geleceğin Komodor Kemal Niyazi'lerinin, ve Sadun Boro'larının yetişeceğine inanarak kurduğumuz Galatasaray Lisesi Denizcilik ve Yelken Kulübümüze katılan 76 kardeşimizle birlikte hem teorik hem de denizde pratik derslerin yapıldığı programlarımıza, 12 Şubat 2020 Çarşamba günü başladık. Tamamı profesyonel hocalar ve ekipmanlarla verilen derslerimizde, öğrencilerimize ve velilerine hiçbir maddi yükümlülük vermeden tüm masraflar, Mekteb-i Sultani Denizcileri tarafından kurulan Galatasaraylılar Derneği Sadun Boro Fonu'ndan karşılandı. Teori derslerinde bize destek veren XONE yatçılık'a teşekkür ederiz.

Kulübün kuruluşunun büyük destekçileri, başta Okul Müdürümüz Vahdettin Bey olmak üzere, idari kadro ile öğretmenlerimize ve derslere iştirak eden tüm GS'li denizcilere teşekkür ederiz.

Gerçekleşen çalışma, etkinlik ve toplantılar. 9 Ocak - 17 Mayıs 2020

Yer / Kanal / Etkinlik		Konuşmacı	Toplantı /Konuşma konusu
Cemiyet	Sunum	Mehmet Erem (120)	Deniz ve Denizcilik Üzerine Filmler
Cemiyet	Toplantı	Batur Kuruz (112)	Atlantik Geçisi
Lise	GSLDYK teori ilk dersi	M. Erem (120) Berk K. (123)	Temel Denizcilik
Cemiyet	Sunum	Tunç Aytunç (119)	Kiklad Adaları
Lise	GSLDYK teori dersi	E. İnöz (101) M. Erem (120) Berk K. (123)	Temel Denizcilik
Lise	GSLDYK teori dersi	T. Aytunç (119) M. Erem (120) Berk K. (123)	Temel Denizcilik
Lise	GSLDYK teori dersi	Mehmet Erem (120)	Temel Denizcilik
Lise	GSLDYK teori dersi	Mehmet Erem (120)	Temel Denizcilik
Zoom	GSLDYK teori dersi	Mehmet Erem (120)	Temel Denizcilik
Açık Radyo	Radyo programı	Alican Turalı (106)	Navigasyon Eğitimi 1.ders Konuk: Fransız yelkenci Philippe Serenon
Zoom	Tele konferans	Gencer Emiroğlu (114)	Cüneyt Arkın ile yelken dersi
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Bi REZİL'ya dan Brezilya'ya
Zoom	GSLDYK teori dersi	Mehmet Erem (120)	Navigasyon Eğitimi 2. ders
Zoom	Tele konferans	Tunç Aytunç (119)	Mora Yarımadası
Açık Radyo	Radyo programı	Alican Turalı (106) İzzeddin Çalışlar (115)	Franco-Ottoman Kaptan Mişel Paşa'nın hayatı
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Yelkenli ile Uzun Yol ve Hazırlıklar
Zoom	Tele konferans	Mehmet Erem (120)	Zor anlar
Zoom	GSLDYK teori dersi	Ali Akkın (120)	Yarışlar ve Yelkencilik
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Güneyin Güneyi
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Güneyin Güneyi (Tekrar)
Zoom	Tele konferans	Yüce Uyanık (114)	Zor anlar- Deniz Affetmez
Zoom	GSLDYK teori dersi	Tunç Aytunç (119)	12 Adalar- Yakınıımızdaki Cennet 1. ders
Zoom	Tele konferans	Haluk Doğançay (101)	Rüzgar Üstüne Bir İş Modeli
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Dünya Turu 2004-2007
Zoom	Tele konferans	Gencer Emiroğlu (114)	Christian Radich yelkenli okul gemisi ile
Zoom	GSLDYK teori dersi	Tunç Aytunç (119)	12 Adalar - Yakınıımızdaki Cennet 2. ders
Zoom	Tele konferans	Mehmet Erem (120)	Zor Anlarda Demirleme
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Dünya Turundan Anlar - Vanuatu, Endonezya...
Zoom	Tele konferans	Mehmet Erem (120)	Zor Anlarda Demirleme (Tekrar)
Zoom	Tele konferans	Gencer Emiroğlu (114)	Tall Ship ile Baltık Denizi'nde Seyahat
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Madera-Capo Verde, St.Helena...
Zoom	GSLDYK teori dersi	Turgay Aytac Kaptan	Kısa Mesafe Telsiz
Zoom	Tele konferans	Haluk Doğançay (101)	Aşağı Yarışında Bir Direk Kırılması Hikayesi
Zoom	Tele konferans	Gencer Emiroğlu (114)	Kruzenshtern İstanbul Boğaz Geçisi
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Polinezya
Zoom	GSLDYK teori dersi	Sinan Sümer (126)	Temel Yelken Eğitimi
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Bi REZİL'ya dan Brezilya'ya (Tekrar)
Zoom	Tele konferans	Mehmet Erem (120)	Zor Anlar - Tekne Yedekleme, Çekme ve Kurtarma
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Mazot ve Pompalar - Nejat Avcı / Melike Tolga
Zoom	Tele konferans	Ekrem İnöz (101)	Misafirlerimiz: Selçuk Karamanoğlu

Üst: Celal İbrahim'in Ali Sami Yen'e Irak Cephesi'nden gönderdiği ve kendisinin de "Sakallı Celal" olduğunu söylediği fotoğraf.

Sol üst: Galatasaray'ın 1906-1907 sezonunda İstanbul Futbol Ligi'ne katılan ilk kadrosu. Ayakta soldan itibaren: Takımın kaptanı mektep talebesinden Boris Nikolov, 1907 yılı mezunu Milo Bakiç, eski Black Stocking FC oyuncusu ve Mekteb-i Sultani'nin Türkçe öğretmeni Mazhar Arat, İstanbul Futbol Ligi'nin kurucusu James La Fontaine, Galatasaray'ın iki numaralı kurucusu 1907 yılı mezunu Asım Tevfik Sonumut, 1905 yılı mezunu Emin Bülent Serdaroğlu, 1909 yılı mezunu Bekir Sıtkı Bircan. Oturanlar: Kadıköy FC'den Galatasaray'a geçen "Dalaklı" Hüseyin, 1908 yılı mezunu Mehmet Ali Tamay, 1906 yılı mezunu Ali Sami Yen, 1909 yılı mezunu Celal İbrahim ve Kadıköy FC'den Galatasaray'a geçen Hasan Basri.

Sol alt: Celal İbrahim'in en büyük ağabeyi 1885 Mekteb-i Sultani mezunu ve mektebin güzel yazı öğretmeni Ahmet Tevfik çocuklarıyla beraber. Fotoğrafın 1910 yılında çekildiği tahmin ediliyor.

Sağ alt: İstanbul Futbol Ligi'ni 1909'dan başlayarak üst üste üç kez kazanan Galatasaray'ın savaşçı futbolcusu Celal. Topun üzerinde "Galatasaray 1325-26" (1909-10) yazıyor

Galatasaray'ın üç kayıp çocuğu

1917 Bağdat'ta şehit düşen Celal İbrahim'in peşinde

Melih Şabanoğlu

Camia içinde "Kürt" lakabıyla bilinen Galatasaray'ın ilk futbolcularından Celal İbrahim'le iki ağabeyi 1885 mezunu Ahmet Tevfik ve 1903 mezunu Hüseyin Münir'le ilgili yeni kayıtlar bulundu.

Ne biliyorduk Celal İbrahim hakkında şimdiye kadar? Birçok şey. İlk olarak mektep numarasının 646 olduğunu. 1909'da mektebi iyi bir dereceyle bitirdiğini. 1905'te kurulan Galatasaray AFC'nin (Galatasaray Association Football Club) ilk futbolcularından birisi olduğunu. 1915'e kadar faal futbol yaşamını sürdürdüğünü. (Galatasaray'ın 1906 Haziran ayına tarihlendiğini düşündüğümüz ilk takım fotoğrafından itibaren 1915'in Nisan ayında Galatasaray formasıyla oynadığı son resmi

maça kadar bütün takım fotoğraflarında vardır Celal İbrahim.) Sonra Birinci Dünya Savaşı'na katıldığını. Filistin, Doğu ve Irak cephelerinde süvari subayı olarak çarpıştığını. Bu çarpışmalarda bir kere yaralandığını ve tedavi gördüğünü. Ve 1917'nin 10 Mart'ında Bağdat'ın İngilizlerce ele geçirildiği gün şehit düştüğünü.

Elimizde Celal İbrahim'in izini sürebileceğimiz iki ana kaynak var. İlk Galatasaray'ın maç kadroları. İkincisi de Birinci Dünya Savaşı'nda katılmış olduğu muhtelif cephelerden Ali Sami Yen'e yazmış olduğu birkaç mektup ve kartvizitle göndermiş olduğu fotoğraflar. Bir de Mekteb-i Sultani'nin 1911 yılı mezunu 414 Ruşen Eşref Üneydin'in kaleme almış olduğu Galatasaray ve Futbol kitabında onun hakkındaki birkaç paragraf.

Bu paragraflar içinde en önemlisi kuşkusuz, Ruşen Eşref'in Galatasaray'ın 25 Kasım 1906'da İstanbul Futbol Ligi'nde Imogene AFC ile oynadığı ilk maçın kadrosunu sayarken orta saha oyuncusu Celal için yazdıklarıdır. Hatırlayalım bu paragrafı:

"Solda, bir kaplan gibi, yağız, koyu esmer; çetin mi çetin, İmojen'in yedi bela dedikleri Kürt Celal dediğimiz şehit Celal İbrahim! Karşısına kimsenin düşmemesi; "çekil, çekil" diye hışımlı sesle savlet etti mi, önünde kimsenin durmaması, dilemeye değer bir şeydir! Celal'in topa saldırışı, topu karşısındakinin ayağından çekip alışı, kendine çarpmak isteyenleri öyle bir yavuzlukla bir-iki metre uzağa fırlatışı vardı ki olur şey değil! Dünya şıklığına, şöhretine ve unvanına düşkünlük, o veli ruhlu ve inanlı, o çelik yapılı Celal, maça mukaddes cihada girer gibi girerdi. Nasıl ki asıl harbe, Birinci Cihan Savaşı'na da en yüksek maça girer gibi girdi ve şan meydanında şehit kaldı!"

Tam burada Mekteb-i Sultani kökenli olmasına rağmen Fenerbahçe'de futbol oynayan Mehmet Esat Baydur'un Celal İbrahim'i ilk kez yeşil sahada gördüğü zamana ilişkin yazdığı bir paragrafı da hatırlamalıyız.

“Ortada kısa boylu, yağız çehreli, gömleğinin (formasının) kolları ve etekleri havada uçan bir delikanlı, karşısındakilere dehşet veriyor ve ayağında topla koşanlar onu karşılarında görünce ya topu hemen diğer arkadaşlarına atıyor, yahut onun bir omuz darbesiyle yerlere yuvarlanıyorlardı. Bunun da Kürt Celal olduğunu söylediler.”

Bu paragrafta halk destanlarında tasvir edilen kahramanları andıran bir Celal İbrahim portresi vardır karşımızda. Gerçek şu ki, sporda “Galatasaray Ruhu” dediğimiz şeyin iki kurucu babasından birisidir Celal İbrahim, 1905 yılı mezunu 397 Emin Bülent Serdaroğlu'yla birlikte. Rakip kim olursa olsun ümidi kesmemeyi, vücuttaki son hücre enerjisiz kalıncaya, son nefes tüketinceye kadar mücadele etmeyi takım arkadaşlarına ve spor dünyasına bu iki Galatasaraylı öğretti.

Bunun dışında iki ifade dikkat çeker bu Ruşen Eşref'in paragrafında. İlki “Kürt” ifadesi, ikincisi ise “veli” tanımı. Açıkça çok yakın bir zamana kadar Celal İbrahim'e Kürt denilmesinin nedeninin Ünaydın'ın da yazdığı gibi koyu esmer bir teni olduğunu düşünegelmişim. Ta ki Gazete Duvar'dan bir muhabir beni arayıp Celal hakkında bir söyleşi yapmak isteyince. →

Üst: Mekteb-i Sultani'nin, Celal İbrahim'in ağabeyi Hüseyin Münir'in de yer aldığı 1903 yılı mezunları.

Sol: Mekteb-i Sultani'nin 1885 yılı mezunları. Mezunlar arasında, Celal İbrahim'in okulu ikincilikle bitiren büyük ağabeyi Ahmet Tevfik de (önden ikinci sıra soldan dördüncü) yer alıyordu.

Celal İbrahim gerçekten Kürt müydü?

Gazete Duvar muhabiri Alper Budka'nın bana ilk sorusu şu oldu: "Celal İbrahim gerçekten Kürt müydü?" Popülist siyasetin önümüze her gün tek yiyecek olarak koyduğu kimlik politikası nedeniyle ülkede insanların yaklaşık 20 yıldır, oyum, buyum diye kendini tanımladığı bir ortamda bu soru ilk bakışta kimlik siyasetinin bir devamı gibi görünmüştü gözüme. Ancak sonra düşündüm; eğer yanıtı bilinmeyen bir soru varsa, demek oluyor ki Celal İbrahim hakkındaki bilgilerimiz eksiktir. Gerçekten de Celal İbrahim'in Kürt olup olmadığını bilmiyordum. Sadece bazı fikirlerim vardı bu konuda, ama bu fikirler soruya doğru bir yanıt vermemi sağlamıyorlardı. Doğru bir yanıt verebilmek amacıyla küçük bir araştırma yaptım. Öncelikle nerede doğduğunu öğrenmek için Mekteb-i Sultani'nin 50'nci kuruluş senesinde, 1918'de çıkarılmış olan kitaba baktım. Çünkü bu kitapta 1907'deki yangın sonrasında mezun olanların nerede ve hangi tarihte doğduklarının yanı sıra haklarında minik açıklamalar da vardı.

Kitabı açıp baktığımda gördüm ki, Celal İbrahim Rumi 1305'te, yani 1889'da Tarhanik'te doğmuş. Babasının adı ise Halil'miş. Sonra bilgisayarın başına oturup Tarhanik'in nerede olduğuna baktım. Eski adı Tarhanik olan köy, bugün Erzincan'ın Kemaliye ilçesine bağlı. Daha öncesinde Arapgir'e bağlıymış. Buradan hareketle Gazete Duvar muharibine, "Celal için Kürt diyebiliriz" yollu bir yanıt verdim. Celal İbrahim'in cephelerden yazdığı birkaç mektuba da yer verilen söyleşi Gazete Duvar'da korona günlerinde, 10 Nisan'da yayınlandı.

Birkaç gün sonra Alper bir mesaj gönderdi bana. Yayınla ilgili olarak Celal İbrahim'in akrabası olan birisi ona ulaşmış ve benim irtibat bilgilerimi istemiş. Alper'den telefonumu ve e-posta adresimi Celal İbrahim'in akrabasına iletmesini rica ettim hemen. Böylece

Celal İbrahim hakkında bugüne kadar bilmediğimiz yeni bir dünya aralanmaya başladı.

Velaaddin Bey'le (Celal İbrahim'in akrabası Velaaddin Kılıç) yaptığım ilk konuşmada şunları öğrendim. Hayır, Celal İbrahim bir Kürt değildi. Aleviydi. Aile üyeleri soyadı kanununun 1934'te çıkmasının ardından ağırlıklı olarak Dostal soyadını almışlardı.

Bu ilk bilgilerden sonra Dostal soyadının peşine düştüm. Saptadığım ve bulduğum ilk insan Halilhan Dostal oldu. Onun sayesinde Celal İbrahim'in ağabeyi olan Ahmet Tevfik ve onunla ilgili aile bilgilerine ulaşmış oldum. Çalışmaların devamında Celal'in bir başka ağabeyi olan Hüseyin Münir'in aile kolu da ortaya çıktı. Bunlara ek olarak Osmanlı arşivinde de küçük bir araştırma yaptım. Sonuçta ortaya üç Galatasaraylı kardeş hakkında kapsamlı bir portre çıktı.

Bu bilgilere göre Osmanlı arşivinde Halil İbrahim Ağa olarak geçen Celal'in babasının beş çocuğu vardı. (Bunlardan birinin adını bilmiyoruz hâlâ.) Bildiğimiz dört çocuktan birisi kız (Kadriye) diğerleri erkekti; sırasıyla Ahmet Tevfik, Hüseyin Münir ve Celal İbrahim.

Büyük ağabeyin öyküsü

En büyük erkek çocuk olan 1866 doğumlu Ahmet Tevfik 1885 yılında Mekteb-i Sultani'den ikincilikle mezun oldu. Mektep numarası 92. Bu numara iki şey söylüyor bize. İlk olarak Ahmet Tevfik'in Mekteb-i Sultani'de parasız yatılı okuduğunu. (Osmanlı döneminde 1'den 100'e kadarki numaralar parasız yatılılara aitti. 100'den 900'e kadarki numaralar ise yatılılara verilir.) İkinci olarak da Ahmet Tevfik Mekteb-i Sultani'de parasız yatılı okuduğuna göre ya babasının sarayla yakın bir teması vardı, ya da bir aile büyüğü Osmanlı ricali içinde önemli bir görevdeydi. Ahmet Tevfik'i mezuniyetinden bir yıl sonra 1886 yılında Mekteb-i Sultani'nin hüsn-i hat, yani güzel yazı öğretmeni olarak gö-

Alt: Galatasaray'ın İstanbul Futbol Ligi'ni 1914-1915 sezonunda şampiyon olarak tamamlayan kadrosu birincilik kupasıyla. 16 Nisan 1915'te İttihat Kulübü'nde oynanan maç Celal İbrahim'in (merdivenlerde önden ikinci sıra en solda) son resmi karşılaşmasıydı.

Üst: Galatasaray Spor Kulübü'nün kurucuları Paşabahçe'de, Adnan Pirioglu'nun (ayaktakilerin en sağında) konağının bahçesinde. Onun hemen sağındaki fesli Ali Sami Yen, Onun da sağında Emil Oberle. Celal İbrahim ise en öndekiler arasında soldan üçüncü. Hemen arkasında Hasnun Galip var. Sağındaki Rıza Cevdet Kara, solundaki ise 7 numaralı kurucu Refik Cevdet Kalpakçıoğlu. En önde sağdan ikinci Doğu Cephesi'nde şehit düşen Hasan Neşet. Fotoğraf 8 Haziran 1913 tarihinde çekilmiş.

Galatasaray Spor Kulübü futbolcuları toplu halde. 1913 yılında çekilen fotoğrafın en solundaki Ali Sami Yen. Celal İbrahim ise yere bağdaş çökenlerin en sağında. Celal İbrahim'le beraber Galatasaraylılık Ruhu'nun yaratıcısı Emin Bülent Serdaroğlu ise bağdaş kuranlar içinde, sağdan dördüncü. Hemen sağında Çanakkale şehidi Hasnun Galip var.

Celal İbrahim'in en büyük ağabeyi Ahmet Tevfik Dostal'ın 1907 tarihinde doğmuş mektepli oğlu Halil ve eşi Zinovia Dostal.

rüyorum. Daha sonraki yıllarda Fransızca kaligrafi derslerine de girecektir. Öğretmenliği sırasında Ahmet Tevfik iki ders kitabı kaleme almıştı: Talim-i Hatt-ı Osmanî (Türkçe Yazı Ağırtmaları) ve Talim-i Hatt-ı Fransî (Fransızca Yazı Ağırtmaları).

Ahmet Tevfik'in öğretmenliğinin yanı sıra, mektebin muhabetine de yardım ettiğini gösteren kayıtlar var Osmanlı arşivinde. Aynı zamanda Meclis-i Maarif azası olan Ahmet Tevfik 1919 yılında Mekteb-i Sultani öğretmenliğinden emekli oldu. 1934'te Dostal soyadını alan Ahmet Tevfik'in beş çocuğu vardı: Nazire, Şehriban, Eymen, Halile ve Halil. Halile ve Halil ikizdi. Halil de babası ve amcaları gibi Mekteb-i Sultani'de okumuş, Zinovia adlı Rum kızla evlendiği için babası Ahmet Tevfik Dostal'la ilişkisi kopmuştu. Ahmet Tevfik 1958 yılının 15 Ekim'inde yaşamını kaybetti, mezarı Bakırköy Mezarlığı'nda.

Küçük ağabeyin öyküsü

Celal İbrahim'in bir diğer ağabeyi Hüseyin Münir'e gelince. Osmanlı arşivine göre Hüseyin Münir Hicri 1301'de (1883-1884) doğdu, kütüğü Arapgir'de. (Tarhanık Köyü o dönem Arapgir'e bağlıydı.) Ağabeyi Ahmet Tevfik gibi Hüseyin Münir de parasız yatılı olarak okudu Mekteb-i Sultani'de (mektepl numarası 65'ti) ve 1903 yılında beşincilikle mezun oldu. Ruşen Eşref'in anlatımına göre Hüseyin Münir mektepte yken jimnastikte mahir bir öğrenciydi. Ünaydın onun, Faik Üstünlüman'ın jimnastikhanede yaptığı derslerde barfıkste "planche en avant" ve "planche en arrière" hareketlerini tamamlayarak "soleil" yapabilen nadir öğrencilerden birisi olduğunu yazıyor.

Celal İbrahim'in sınıf arkadaşı ve Galatasaray'ın ilk takımında oynayan 631 Bekir Sıtkı Bircan'ın aktardığına göre de Hüseyin Münir mektebin ilk futbolcularındandı. (Bu bilgi Celal İbrahim'in futbola niçin ve nasıl heves duyduğunu yeterince açıklıyor bize.) Hüseyin Münir mektebi bitirdikten sonra Hukuk Mektebi'ne kaydoldu. Hukuk okurken Mülkiye Tekauit Sandığı'nda muhasebe kalemünde çalıştı. Bu arada Hüseyin Münir'in öğretmenlik yapmak amacıyla Maarif Nezareti'ne başvurduğuna ilişkin bir kayıt bulunuyor Osmanlı arşivinde. Hüseyin Münir Hukuk Mektebi'ni bitirdikten sonra Orman, Ziraat ve Ticaret Nezareti'nde çalışmaya başladı. 1916'da bu bakanlığın ticari işler genel müdürlüğüne atandı. Mütareke döneminde 1919'da Damat Ferit Paşa hükümetince -muhtemelen İttihatçı olduğu için- bu görevinden azledildi. (Hüseyin Münir mütareke dönemi sonrasında bu görevine geri dönmüş olmalı.) İki tane kızı olan Hüseyin Münir Dostal 1944'te vefat etti. Kızları ise halen hayatta.

Celal İbrahim ve iki ağabeyi hakkında yeni elde edilen bilgiler burada bitiyor. Celal İbrahim ile aile üyeleri hakkında yeni bilgilerin ortaya çıkmasını sağlayan bu küçük araştırma sonrasında bir şeyi bir kez daha anladık: Galatasaray dinler, milletler ve kültürler üstü bir kurumdur. Kendine has bir kültüre sahiptir. Bu kültürde bugün "affedersiniz Alevi", "affedersiniz Ermeni", "affedersiniz Yahudi", "affedersiniz Rum" denilerek ötekileştirilenler de dahil bütün kimlikler özgürce yaşanır.

Bugün elde ettiğimiz bilgiler ışığında Celal'in Alevi olduğunu öğrendik. Ama o Galatasaray tarihinin "Kürt" Celal'idir hâlâ.

Carlos Saura Haklıymış

Arzu Karamani Pekin (112)

Metroda bana yer vermelerine sinirleniyorum. Geçenlerde delikanlının biri koluma vurdu fütursuzca ve “buyur gel otur” işareti yaptı. Görmedi mi üzerimdekileri acaba diye düşündüm; yeni aldığım kırmızı spor ayakkabılarım, kot montum, kulağımda kulaklıklar... Her neyse yaşı 40’ı geçmiş olan kadınlar bu ruh halini hemen anlayacaklardır; aslında gözünüzü eskisi gibi boyayamazsınız. Göz kapağınıza kalem çekerken, deriniz buruşur, katlanır. Düz çekebilmek için kaşlarınızı havaya kaldırıp, yüzünüzü iyice germeniz gerekir. O da yetmez, bir elinizle gözünüzü “Çinli taklidi yapar şekilde” dışa doğru çekersiniz. Ancak bu şekilde göz kapağınızı düzleştirebilirsiniz. İşte ben flamenkoya göz kapaklarım böyle olduğu zamanlarda başlamıştım.

Hadi canım!.. Hem kollarımı iki yana açıp, yukarıdan aşağıya döndürüp duracağım, hem de aynı anda ayaklarımdan burun-topuk ses çıkaracağım. Üstelik hepsini de ritme uygun bir şekilde yapacağım. Daha neler artık!... Hayır, zaten olmaz. Daha doğrusu yapılamaz ki... Eşyanın tabiatına aykırı... Yani hoca benden belden yukarısı için ayrı, belden aşağısı için ayrı düşünmemi istiyor. Bunu yapabileceğimi sanmıyorum. Tam bir hayal kırıklığı!

Flamenko dansçısı Yasemin Ağaoğlu (foto: Aylin Erözcan)

Zaten flamenko senin neyine. Nereden heves ettin ki! Bale yaptım, dans bilirim falan diye kendini her şeyi yapabilirsin zannettin. Gelmişsin 40 küsur yaşına, yeniden dans ayakkabısı peşine düşmek de neyin nesi.. Aynanın karşısında, yarı yaşında çocuklarla birlikte, eline koluna hâkim olmaya çalışıyorsun. Şimdi debelen dur bakalım...

Anladık, çok seviyorsun, hatta bayılıyorsun. Tamam, ölüyorsun! Bir flamenko şarkısı duyduğunda, sanki memleket havaları çalıyormuşçasına tüylerin diken diken oluyor, gözlerin nemleniyor, karnından boğazına doğru yükselen birşeyler hissediyorsun. Gençliğinden beri hiç bir konseri, gösteriyi kaçırmadın. Cristina Hoyos'lar, Paco de Lucia'lar... Açık hava'daki flamenko gösterisinden sonra, eve kadar uçmuş muydun yürümüş müydün, hatırlamıyorsun. Gecenin o saatinde adrenalin bombardımanına uğramıştın. Dergiciliğe başladığın ilk yıllarda flamenkocularla yapılacak röportajın üstüne atlamıştın; kulise gidip yan yana asılmış elbiselerin volanlarını da kimseye çaktırmadan okşamıştın. Bir de resmini çekmiştin, hâlâ duruyor bir yerlerde. Sonra gittin, evlenirken gelin başını bile flamenkoculara benzettin; berberin burnundan getirmiştin, "sımsıkı topuz" bir türlü olmuyor diye.

İşte şimdi, aynanın karşısında, onca âşık olduğun flamenko, sana esas yüzünü gösteriyor. Şapkanı alıp hemen gidebilirsin, kimse sana bir şey demez. Şunun şurasında daha bir iki ders olmuş. Hem nedir bu, keyif için buradasın, git başka eğlence bul kendine; seni zorlayan mı var flamenko yapacaksın diye. Peki ama bırakabilecek misin? O büyülü müzikle elini kolunu oynatmayı sana birisi öğretmeye başlamış artık. Bir iki laf da öğrenmişsin, tacon, planta, solea, buleria... Bir de CD kopyalamışsın hocandan, evdeki diğer müzikleri öteleyivermiş. Başka bir şey girmez olmuş kulağına. Vazgeçemeyeceksin, boşuna uğraşma. Koyver gitsin!.. Aynadakiyle anlaşılanın yollarını ara en iyisi. Bunu nasıl anlatmalı bilmem ki. Yıllardır çıkarıp çıkarıp

bakmaktan, neredeyse görünmez olmuş fotoğraftaki ulaşılmaz sevgilinin, bir gün kapında bitivermesi ve sana "hadi gelsene" demesi gibi bir şey. "Gelmem" de de, görelim.

Gittim... Hangi âşık, başına gelecekleri bildiği halde sevdiğinin peşinden gitmemiş ki? Başladım ben de itişmeye, flamenkoyla. Bildiğim ne varsa, o güne kadar öğrendiğim neyse, döktüm önüne. Hiç pes etmedim. Bazen ayak başparmağımı hissetmez hale geldim, bazen bel ağrısından gece uyuyamadım. Ama şunu anladım; meğer itişmekmiş bu işin sırrı. Flamenko, onunla itiştikçe yelkenleri suya indirmeye başladı. Küçük sırlarını keşfettikçe cevap verir oldu. Her cevap alış, inanılmaz bir mutluluğa dönüşüyor, ama yeni bir soru sorduruyordu. Yeni cevapsa hem dağarcığımı zenginleştiriyor, hem de benim gibi başka âşıklarla başka türlü keyifler yaşamama olanak sağlıyordu. O diğer âşıklar, bunca sene zarfında cebime bambaşka kazançlar olarak kaldı zaten.

Elimden ayağımdan farklı sesler çıkmaya başlamıştı; o sesler, bu işin aslında danstan ibaret olmadığını iyice anladıktan sonra farklılaşmıştı. Ben bir aysberge yapışmıştım; ancak ucunu tuttuğumda anlayabilmişim bir aysberg olduğunu... Kendi kendime inanılmaz, olağanüstü zenginlikleri olan bir dünyanın, merkezine insanoğlunun her türlü duygusunu, yaşam mücadelesini, var olma savaşını yerleştirmiş bir kültürün kapısını aralamıştım.

Yabancı bir kültürün dilini, birikimini anlayabilmek için elbette çok çaba sarfetmek, çok emek vermek gerekiyor. O, orada duruyor, üstelik zamanla birlikte evrilmesini sürdürüyor. İçine girebilmek için çabalamak size kalmış. Girmeye çalıştıkça, daha çok öğrendikçe, anlamamız gereken şeylerin tahmininizden çok daha fazla olduğunu görüyorsunuz. Umutsuzlukla karışık sevinçli bir telaş da başlıyor. Bir kitap daha alıyorsunuz, bir CD daha, bir DVD daha... Derken yeni bir raf, hatta raflar oluşturmaya

Yıldız Alpar Bale Okulu öğrencilerinin velilerinin flamenko gösterisi

Flamenko dansçısı Emre Cinemre
(foto: Sibel Açıkalin)

Hep birlikte Sevillanas yapmanın zevki... (foto: Timur Türkmen)

Vazgeçilemez volanlı etekler, çivili ayakkabılar... (foto: Nadide Göksun)

Flamenko dansçısı Emre Cinemre

Arzu Karamani Pekin (foto: Mehmet Aslanbay)

başlıyorsunuz evde. Google'ın "sık kullanılanlar" kısmı, flamenko siteleriyle dolup taşıyor. "Peki hiç İspanya'ya gittin mi?" soruları sıklaştıkça, baskı da artıyor haliyle.

Büyük bir kültürün ayrıntılarının içinde kaybolurken, her şeye rağmen edindiğiniz bilgilerin giderek daha netleşmeye, yerli yerine oturmaya başladığını hissediyorsunuz ve kendinize bir dünya yarattığınızı fark ediyorsunuz. Kendi kendini var etmiş olan o dünyanın içinde, kendinize ite kaka bir köşe bulmaya çalışırken, size kattıklarının farkına vardığınızda ulaştığınız zenginlik duygusu, hiç bir şeyle kıyas kabul etmiyor. Bir de bunları "öteki" dünyanızla paylaşmak kısmı var. Kendi kültürünüzle benzerliklerini, farklılıklarını anlamaya gayret ediyorsunuz. Sonra, olmadık bir yerde sizi bir sözcük yakalayıyor; bunu duyduğunuzda, hiç böyle âdetleriniz yokken, tanımasanız da "afedersiniz, siz de mi..." diye yanına sokuluverdiğiniz insanlar oluyor. O insandan sadece flamenkodan anladığı için hoşlanıyorsunuz. Bir de, "siz de mi flamingo yapıyorsunuz" diyenlerden, kim olursa olsun nefret ediyorsunuz!

Bu nasıl bir şey böyle? Rutinin dışına çıkmak için, ya da "bayılıyor yahu, denemekten ne çıkar" diyerek girilmiş bir şey, bir süre sonra her şeyin önüne geçebilecek kadar kaplayabiliyor yaşamı. Rutin olan, ikinci plana düşüyor! Bu kez, boş zamanlarınızda yapmayı hayal ettiğiniz şeyden kalan boş zamanlarınızda, normal hayatınıza döner oluyorsunuz. (İşler sıkışıyor mesela, ama gösteri hazırlıkları var ne yapalım. İş beklesin!)

Bir kültürü anlamak o kadar da bedava değil; her şey "iki tak tak, bir de saça kırmızı gül" ile bitmiyor. Dans etme isteği, sizi sadece İspanya'ya taşımakla kalmıyor; bu müziğin bir coğrafyası olduğunu keşfetmek, önce İspanya'nın, sonra Endülüs'ün, sonra da İspanya'yı etkilemiş olan ülkelerin ve kültürlerin coğrafyalarını ve yapılarını anlamayı getiriyor. Bu da, dans ederken attığınız adımın aslında nelerle yüklü olduğunu anlamayı...

Kurstaki aynanın karşısındaki ilk günlerimin üzerinden yıllar geçti; şimdi Carlos Saura'nın ne demek istediğini çok daha iyi anlıyorum: "Bir flamenko dansçısını iki parçada düşünmek gerekir; belden aşağısı ve belden yukarısı. Belden aşağısı sağlam basar, ağırdır, çünkü toprağı temsil eder. Belden yukarısı ise gökyüzünü ifade eder; yukarı uzar, uçucudur, serbesttir."

Gitarcının teli tınlatışını karnında hissetmek, dansçının teriyle karışan rimelinin gözünü nasıl yaktığını anlamak, ayak başparmağının zonklayışını duyumsamak ve umursamamak, rahat rahat tıkırdattığı kastanyetin iplerinin aslında parmağını nasıl morarttığını biliyor olmak, şarkıcının sanki bir daha hiç söyleyemeyecekmiş gibi bağırmasından garip bir haz duymak... Flamenkocuların duende adını verdikleri, seyirciyle bir nevi bütünleştiklerinde ulaştıkları bu "hal"in varlığından haberdar olmak bile, bana yetiyor. Öyle bir "hal" olmaksızın, ne haddime...

Peki ben bu hallere ne zaman düştüm? Vallahi hatırlamıyorum!..

Üst sol: GS II. Sınıf Öğrencisi *Üst Sağ:* Sadun Boro Anması. *Soldan sağa* Berk Kutengin, Sait Keresteci, Yücel Köyağasıoğlu, Fidel Berber, Erdem Yılmaz
Alt: İnge Yarıştan Önce. *Soldan sağa* Bedii Grantay, Emre Gönensay, Oğuz Çırpanlı, Levent, Yücel Köyağasıoğlu ve Nedim Özgen

Yücel Köyağasioğlu ile söyleşi

Berk Kutengin (123)

BERK KUTENGİN — Merhaba Yücel Ağabey, sizi bugün dergimizde ağırlamaktan büyük gurur duyuyoruz. Türkiye'deki yat imalatçılığının öncüsü ve duayeni olarak Galatasaray'la nasıl tanıştığınızı anlatır mısınız?

YÜCEL KÖYAĞASIOĞLU — 24 Mart 1936 yılında, Arnavutköy'de, İstanbullu bir ailenin oğlu olarak dünyaya geldim. Öğretmen olan babam, mesleğinden dolayı Anadolu'da öğretmenlik yaparken beni dayım Nedim Özgen yetiştirdi. "Gatasaraylı Nedim" diye spor dünyasında tanınan dayımın diğer bir sıfatı da "Deli Nedim'di. Mekteb-i Sultanî'de okumuş, GS Kulübünde önceleri yağlı kürek çekerken tüm rakiplerini geçmiş, sonraları başladığı yelken sporunun, şarpi sınıfında, defalarca Türkiye şampiyonu olmuş. Evin bir bölümü, onun kazandığı kupalar ve madalyalarla dolu idi. Deniz sporlarının yanında motosiklet yarışçılığı da vardı. Özel olarak İngiltere'den getirttiği "Ariel" marka yarış motorunu cılgınca kullanırmış. Bunun böyle olduğunu o günleri yaşamış olan birisi anlatmıştı. Motorun sesini duyunca yoldan kaçarlarmış.

BK — Çocukluğunuz ve gençliğiniz, zamanın en ünlü yelkencilerinden, dayınız Nedim Özgen'in "Galatasaraylı Nedim" in yanında, teknelerde ve tersanelerde geçti. Katıldığınız çoğu yarışı birincilikle bitirdiniz. Bize o yıllardan bahseder misiniz?

YK — Benim çocukluğum ve gençliğim, Bebek'teki GS Denizcilik Lokalinde geçti. Şimdilerde hiçbir izi kalmamış olan bu mekân, günümüzdeki vapur iskelesinden yaklaşık 50 metre uzaklıkta olup, Bebek Parkı'nın kıyısında, onun da iskelesi kazıklar üzerine oturtulmuş, kara kısmı da tramvay yoluna kadar uzanan, tek katlı iki ahşap binadan oluşuyordu. Eski tramvay yolu sahile çok yakın geçtiğinden karadaki bölümü çok azdı. Bu lokalin sol tarafında bir salon, sağ tarafında ise çeşitli boyda fitaların raflarda sıralandığı kayıkhanesi bölümü yer alırdı. Bu iki binanın arasındaki dar bir koridordan geçildiğinde, önünde 5 katlı metal konstrüksiyon bir atlama kulesine gelinirdi.

Üst: Arnavutköy-Yalının Önü **Orta:** Seddülbahir GS Kulübü'nün Önünde
Alt: GS Denizcilik Lokali, Bebek

Önceleri “Doludizgin” adındaki kotramız, daha sonraları “Seddülbahir” diye tanınan iki direkli tekemiz, 3’üncü olarak da 15 m. boyundaki “Horoz” 1955 yılına kadar burada durdular. “Bebek’teki eski GS denizcilik lokali” diye internette ararsanız bu kulübü, önünde de bizim tekneye direk takılırken çekilmiş bir resmini görebilirsiniz. 1957 yılında dayım Horoz’u sattı. Ben de Arnavutköy’e geri döndüm. Aynı yıl, Bebek’teki lokalin yıkılıp, Kuruçeşme Adası’na geçeceğimiz duyulunca, soğuk bir pazar günü, arkadaşları toplayıp, sandalla adaya gidip ilk GS bayrağını diktik. Bu ekip ben, Bilger ve kardeşi Berker Duruman, Aykut Güven ve Koray Güney’den oluşuyordu. Daha sonra, resmi olarak gidilmiş, fakat kesin önce biz gittik. Bomboş olan adaya Kemal Öner (Gandi Kemal) önderliğinde, fitaları ve malzemeleri taşıdık. Derme çatma yapılan kayıkhaneye bunları yerleştirdik ve antrenmanlara başladık. O sıralarda yüzücüler de çalışmaya başlamışlardı.

Ada gelişmeye başlamışken dayım yeni bir tekne almış, beni Fenerbahçe’ye çağırdı. Ben de istemeye, istemeye karşıya geçtim. Kendisini artık küçük bir motorlu teknede göreceğimi umarken, baktım “İnge”nin içinde oturuyor. Bu kotra, dayımın yıllardır aşık olduğu bir tekne idi. Ben de heyecanlandım tabii. Hemen işe koyulduk, artık hurda haline gelmiş olan tekneyi toparladık ve dayanamayıp yelken de bastık. Müthiş gidiyordu. İçinde motor yoktu, kamara da yoktu. Güvertesi içerisinde ayakta durulamayacak kadar alçaktı. Bu muhteşem tekne, 13m boyunda, 18m uzunluğundaki direğinde 80m² yelken taşıyan, 1914 yılında Almanya’da “Rasmussen” firması tarafından üretilen, R8 sınıfı diye bilinen süper bir tekne idi. Türkiye’ye nasıl gediğine dair çeşitli rivayetler varsa da, ilk sahipleri olan Alman aile, tekneye kızlarının adını koymuşlar. Bizim elimize geldiğinde, her bir parçası orijinaldi. İnge’yi de diğer teknelerimiz gibi, Büyükdere’deki çekek yerine götürüp tamirine başladık.

Çok küçükken bindiğim, sonraları adı “Doludizgin” olan, biraz Dragona benzeyen tekneyi dayım İstinye’de hurda halinde bulmuş, tamir etmiş. 1950 yılına kadar kullandığımız, 8m boyunda, iki direkli olan tekneyi, Fenerbahçe’de yarı batık hâlde bulup, çıkarmış. O da Büyükdere’de tamir edildi. 1950 yılında gene hurda hâlindeki, 15 m boyundaki “Horoz”u benim ısrarlarım sonunda satın aldı ve 2 yıla yakın bir zaman içinde, gene aynı tersanede neredeyse yeniden inşa edildi. Horozun tamiri devam ederken, aynı yerde çekili olan eski teknemizi, Dr. Süleyman Dırvana aldı ve adını “Seddülbahir” koydu. Horoz’da, geçmişinde Fransız yapımı süper bir kotra idi. İçine 10 Hp. kolla çalışan, benzinli bir Penta motor taktırdık. Sonunda İnge de gene aynı

tersanede tamir edildi. Karadeniz'den gelen mavnaların ve salmalı yelkenlilerin çekildiği bu tersanede 1950 yılına kadar sadece Rumlar çalışırdı.

Ben ilkokulu ve ortaokulu Galatasaray'da okurken, teknelerin tamir edildiği yıllar, yaz aylarında hep bu tersanede çalıştım. Ayrıca, Tanrı'nın bana verdiği resim yapma yeteneği ve el becerisini kullanarak devamlı tekne resimleri çiziyor ve gemi modelleri yapıyordum. Kimse benim bu resimleri ve modelleri yaptığımı inanmazdı. Kabataş Lisesini bitirip, Akademinin İç Mimari Bölümünün yetenek sınavına girdiğimde, elimde sadece bir tekne resmi ve bir yelkenli modeli vardı. Yüzlerce adayın alaycı bakışları altında girdiğim sınavı bunlarla kazandım.

İnge'nin onarımı bitmiş ve yat yarışları, yıllar sonra tekrar başlamıştı. 1981 yılında, İYK ve İş Bankasının katkıları ile Fenerbahçe'den başlayıp Gölcük'te bitecek olan ilk Donanma Kupası yarışında birinci geldik ve kupayı aldık.

Daha sonraki yarışlarda genelde birinci geliyorduk. Rakiplerimiz tekneler Avni Şasa'nın "Esen"i 18m ve Cafer Seyfioğlu'nun kullandığı "Gisela" 15m kotraları idi. Bu yarışlar böyle devam ederken, Samim Arduman'ın "Zorba"sı ortaya çıktı. Bu tekneyi geçebilmek çok zordu.

BK — Sonrasında 1965 yılında, dokuz yıllığına İsveç'te yaşam ve yurda dönüş. Döndüğünüzde neler yapmayı planladınız?

YK — Akademiyi bitirdikten sonra, bir yıllığına Almanya'ya gittim. Dönüşte bir Vespa 125 alıp, dolaşa, dolaşa İstanbul'a döndüm ve hemen askere alındım. Topçu yedek subayı olarak, tam 28 ay askerlik yaptım.

Terhis olduktan sonra da, yıllardan beri hayal ettiğim ülke olan İsveç'e gitmeye karar verdim. 1964 yılının sonbaharında her şeyi arkamda bırakarak, Stockholm'e vardım. Başlarda birçok zorluklarla karşılaşmama rağmen, sonunda başarılı oldum. Önceleri büyük bir reklam firmasının çeşitli branşlarında çalışıp, yükseldim. 1967 yılında İstanbul'a gidip, eşimle evlendim ve beraberce İsveç'e döndük. 1970 yılında bir gazete ilanında görüp, başvurduğum "Facit" firmasının mobilya bölümünde mimar olarak çalışmaya başladım.

Üst: İnge'de Levent'le beraber **Orta:** Resimlerimden biri
Alt: İlk Donanma Kupası'nı kazanıp dönerken. Dümende Oğuz Çırpanlı, karşısında ben, Levent ve dayım
SOL SAYFA Üst: Horoz GS Kulübü'nün önünde dayım ve ben
Orta: 60 yıl sonra Seddülbahir'in güvertesinde
Alt: Seddülbahir Fenerbahçe Limanı'nda.

Üst: Vespa ile Avrupa'da Sağ üst: Yosun Kuruçeşme'den denize inerken Sağ: Black Swan'ın direği kapatılırken.

Büyük firma sahiplerini veya müdürlerinin çalışma ofisleri veya toplantı salonları için özel mobilyalar çizip, bu mekânların yerleşimlerini yapıyorduk. 200 kişilik büro çalışanları arasında tek yabancı bendim. Bizim bölümde 1 baş mimar, 3 mimar, 3 de tekstil seçimlerini yapan bayanlar çalışıyordu. Stockholm'ün en güzel bölgesindeki binamızda hepimizin ayrı odası ve ortak sekreterimiz vardı. 12 adet 1'inci sınıf müşteri temsilcisi bize iş getirirlerdi. 1971 yılında, adını Orhun koyduğumuz bir de oğlumuz oldu. Bu arada Sockholm'deki "Enskilda Banken"ın 3 şubesinin planlarını çizdim ve uyguladım. Altlarındaki tek imza bana aitti. Fakat gün geçtikçe karar vermek zamanı geliyordu, artık oğlumuz büyüyordu. Ya bu ülkede kalacaktık, ya da geriye dönecektik. Hakikaten bu güzel ülkeye, insanlarına hayrandım. Fakat İş yerinde çok sevilseniz bile, sonuçta sokakta siz bir yabancıydınız. Türkler de yavaş, yavaş bu ülkeye akın etmeye başlamışlardı. İşte tam bu sırada, İstanbul'dan çok iyi bir iş teklifi aldım. İzin alıp İstanbul'a uçtum, firmanın sahibi, yüksek mimar, ağzı çok laf yapan biri idi. Sonunda beni ikna etmeyi başardı. Benim de Türkiye'de hiç iş tecrübem yoktu. Yaklaşık 10 yıldır, İsveç'te son derece dürüst insanlarla çalışıyordum. İşten ayrılacağımı personel müdürüne bildirdiğimde üzülerek, benim yakında firmanın Stockholm baş mimarı olarak atanacağımı da söylemişti.

BK — 1982'de 30 feet'lik sloop imalatına geçerek, Türkiye'de ilk seri CTP (cam takviyeli polyester) tekne yapımının öncülerinden oldunuz. Daha sonra atölyeyi Bodrum'a taşıyarak 22m ile 35m arasında değişen yatlar imal etmeye başladınız. Bize nasıl başladığınızı anlatır mısınız?

YK — 1974 yılında, tam da Kıbrıs çıkartmasının olduğu günlerde İstanbul'a indik. Ben hevesle işe sarıldım fakat bana anlatılanların tam bir aldatmaca olduğunu acı bir şekilde öğrendim. Çok zor tabii şartlar altında "Skandiform" adıyla bir mobilya atölyesi kurdum. O yıllardaki sanayi mahallesinde ne düzgün elektrik vardı, ne de yol. Çalışma ruhsatı almak neredeyse olanaksızdı. İsveç'te yaşadığım o güzel günler artık benim için bir rüya idi. Neyse ki, akademiden dolayı hala bir çevrem olduğundan yavaş yavaş imalata başladık. Eşim de bana yardım ediyordu. "Habib Bank"ın, "Akbank"ın, İstanbul, Bursa şubelerinin işlerini aldım. Tabi atölyede çalışmalar yolunda gidince, içimdeki tekne hasreti depreşmeye başladı. Atölyenin bir bölümü tekne yapımı için uygundu. CTP bir tekne imal etmeyi düşünüyordum. Önce bir model yapıp, yüzdürdüm. Bu tekne 1/2 Halfton 30 feet, yani 9.14m olacaktı. O günlerde ortaokul örgencisi olan oğlumla beraber, 1980 yılında ilk formaları hazırladık ve teknenin 1/1 modelinin imalatına başladık.

Fakat o yıllarda, Türkiye ekonomisinin en kötü günlerini yaşıyorduk. Akaryakıt yoktu, aradığın hiçbir malzeme bulunmuyordu. Bütün zorlukları yenerek 1983 yılında Kuruçeşme'den, adını "Yosun" koyduğumuz teknemizi denize indirdik. Bu ara ben İsveç'te yaşarken dayım, artık iyice eskimiş olan İnge'yi esaslı bir tamirden geçirtmiş. Gövdenin maun olan tüm kaplamalarını söküp, yerine meşe ağacı kullanmışlar ve bordaları verniklemiş. Güzelim kıcını da kestirmiş. Boyuna tek parça olan direk kırılınca da, beyaz çamdan yeni bir direk yaptırmış. Orijinallliği artık kalmayan tekneye de, "Levent" olarak oğlunun adını koymuş. Ben de artık kendi teknemle,

Sol üst: Black Swan Büyükdere'de **Sol alt:** Meteor, Konacık'tan Torba'ya doğru yol alıyor

Sağ üst: Yosun, Black Swan'ın bordasında **Sağ alt:** Atölyemde çalışırken

ertesi yıl gezi sınıfında katılmaya başladığım yarışları hep dereceyle bitirdim. Yosun'un kalıbından döktüğüm 5 gövdeden 2'sini ben tamamladım, diğer 3'ünü de bir özel firmaya verdim. Onlar da kendilerine göre donatıp, yarışlara katılmışlar. Bunlardan birinin "Şampiyon Tekne" diye tanıtıldığını bir dergide gördüm.

1983 yılında ilginç bir gelişme yaşadım. Türlü rastlantılar sonucu, 1896 Camper & Nicholson yapımı, 33m boyunda, Yawl armalı "Black Swan" adındaki dev bir yatın tüm restorasyonunu üstlendim.

Mechoulam adındaki bir Musevi ailesine ait olan bu muhteşem tekneyi, Büyükdere'deki bizim emektar tersaneye çektirip, tamiratına başladım. Yediemin de ben oldum. Sahipleri ile son derece iyi ilişkiler içinde olmamıza karşın, bürokratik engeller, özellikle de gümrük işlemleri beni çok zorladı. O günlerde Türkiye'de ekonomik sorunlar yaşanırken, bu tekne için dışarıdan ithal edilen tüm malzemeler benim adıma geliyordu. 40 m boyundaki ahşap pruva direğini de bitirip, işin sonuna yaklaşmışken, Bodrum'da yeni bir tekne yapımı teklifi aldım. Tabii içimizde hep bir Bodrum özlemi olduğundan, bu teklifi kabul ettim. Sonunda, kalan işleri de toparlayıp teknenin yetkilisi olan Alain Mechoulam'la anlaşıp, dostça ayrıldık.

1986 yılında tüm atölyemi Bodrum'a taşıyıp, Konacık mevkinde yol üzerinde, zeytin ağaçları ile çevrili bir araziye tersaneyi kurduk.

Yandaki tek katlı binayı da atölye ve yatakhane olarak

kullanmaya başladık. 1987 yılında, ancak Torba Koyu'nda denize indirebildiğimiz, 22 m boyunda, iki direkli, ayna kış bir tekne olan "Meteor"u, direkleri güverteye bağlı olarak, İstanbul'a götürdüm ve ancak orada bunları takıp, tekneyi teslim ettim.

Bodrum'a döndüğümde, İçmeler mevkinin girişindeki ilk tesis olan "Denizciler" tersanesinin başına geçtim. Bu kuruluşun, çoğunluğu Karadenizli olan toplam 120 usta ve işçisi, 11 adet de beyaz yakalı tabir edilen çalışanı vardı. Bu firmanın aldığı 5 adet 25m boyunda, lamine gövdeli teknenin teslim tarihleri çoktan geçmiş olup, kimse işine bakmıyordu. Ben, oğlum ve yıllardır benimle çalışan ustamla beraber işbaşı yapınca, bizim çalışma tempomuza uymayan ve zamanında işe başlamayan tüm işçileri çıkarttım. Sonucunda sıkı bir çalışma ile 5 tekneyi de tamamlayıp, suya indirdik ve sahiplerine teslim ettik. Fakat firma, sorunları nedeni ile kapandı.

Bu işler devam ederken bu sefer İtalya'dan ilginç bir teklif aldım. Dünyaca tanınmış bir yat tasarımcısı olan "Uggo Faggioni"nin çizdiği 22m boyunda bir gulet inşa edilecekti.

Bir şekilde kendileri ile anlaştık. İş kontrol edecek olan "Guiseppe Mele" adındaki kaptanın yatıyla getirilen, yapılacak olan bu teknenin tüm posta kalıpları, son derece düzgün bir şekilde işaretlenmiş, ambalajlanmış olarak bana teslim edildi. Tamamen klasik tarzda inşa edilecek, adı da "Isthar" olacak olan teknenin tüm planları, "Studio Faggioni" firmasınca olağanüstü profesyonel bir çalışma ile hazırlanmıştı. İmalat düzgün ilerledikçe, İtalyan kaptanla çok iyi dost olduk, kendisi

Üst: Durukos Jasmin inşa edilirken. Sol üst: Durukos Jasminle yelken yaparken. Sol alt: Queen of Peace'le birlikte takdis ediyoruz.

ile Fransızca anlaşıyorduk. Fakat zamanla Guiseppe ortadan kayboldu ve işler kaldı. Ben de Bodrum'daki en saygın charter firmalarından biri olan "Durukos Yatçılık"ın sahibi Demir Duru ile çalışmaya başlamıştım. Aradan uzun bir zaman geçtikten sonra, Isthari'nin sahibi olan aile ve Uggo, İtalya'dan geldiler. Benim tekrar işe başlayıp, tekneyi bitirmemi istediler. Sonunda, her detayını planlara uygun yapılan tekneyi denize indirdik ve kaptan Carlos'la oğlum, Isthari'yi 1992 yılında, İtalya'ya götürdüler.

1990 yılında Demir Duru ile çalışırken, asil bir İngiliz'den tekne yapmamız için teklif geldi. Sahibi, bu teknenin 28m boyunda, aynakıç ve her iki direğinin de eşit boyda olmasını istiyordu. Bu şartlara uygun olarak planlarını hazırladım. Sonunda bir şekilde anlaşılıp çalışmaya başladık. "Queen of Peace" adını alacak olan bu teknenin postalarını lamine olarak imal ettik. Tekne denize inerken, Efes'ten gelen iki papaz bizleri takdis ettiler. Kaptanı Paul Hutchinson, tekne sahibi geldiğinde, kıç gönderdeki bildiğimiz İngiliz bayrağını indirip, yerine değişik bir İngiliz bayrağı çekiyordu. Şimdilerde bu yat Malta'da duruyor.

1995 yılına geldiğimizde Demir Duru ile büyük bir yelkenli yat yapmaya karar verdik. Bu o güne kadar Bodrum'da inşa edilmiş en güzel, en lüks yat olacaktı. Güverte boyu 33m, genişliği 6.20m olan 3 direkli bir "Valena Yelkenli Uskuna" (Stay Sail Schooner) için çalışmalara başladım. 16 ayda bitirdiğimiz teknenin 3 direğini, sadece 1 kişinin bana yardım ettiği, çok yağmurlu bir günde tek başıma taktım. Çünkü vinç ta Aydından 1 günlüğüne gelebiliyordu.

"Jasmin Drukos" olarak, Demir'in küçük kızının adını taşıyan, bu siyah renkteki yatın kamaraları son derece güzel oldu. Denize indirip, yelken bastığımda, hızının 14 mile kadar çıktığını gördüm. Bu güzel yat artık beyaza boyanmış olarak "Yanika" adı altında, İngiliz bayrağı ile dolaşıyor.

Üst: Bodrum Okul Gemisi denize inerken, Yücel Erkal ve Sadun Boro ile birlikte. Sağ üst: STS Bodrum'da Yüksek Ökçeler Grubu. Orta alt: STS Bodrum yelken seyrinde. Sağ alt: Kazandığım kupalar ve 25 adet onur ödülünden 3'ü.

BK — STS Bodrum Okul Gemisi'nin tüm planlarını yapıp denize indirerek, geminin eğitimlerini de üstlenerek, ülkemizde yüzlerce yatçının yetiştirilmesinde çok büyük katkılarınız oldu. Ülkemiz denizciliğinin imkansızlarından biri olan, ama sizin zoru başararak yaptığınız Okul Gemisi projesi fikrinin nasıl geliştiğini anlatır mısınız?

YK — 1996 yılının sonbaharında, Bodrum'daki BOSAV vakfının yöneticilerinden bana bir teklif geldi. Bodrum'a kazandırılacak bir Yelkenli Okul Gemisi için kendilerine yardımcı olmamı istediler. Ben bu teklifi hiç düşünmeden kabul ettim. Yapılacak bu gemi için önerilerini aldıktan sonra, kısa bir zamanda, geminin salmasından, direğinin tepesine kadar olan tüm detayları içeren çizimlerimi kendilerine, karşılığında hiçbir ücret talep etmeden teslim ettim. Sembolik bir ücret karşılığında, imalatı kontrol etmemi teklif ettiklerinde, tek bir şart ortaya koydum. O da kesinlikle, çalışacak olan ustaların benim sözümünden dışarı çıkmamaları idi. Bu şartım kabul edilince de işe başladık. Tamamen imece usulü ile inşa edilen gemi, ara ara yardımların kesilmesi ile ancak 5 Ocak 2001'de denize inebildi. Adını "BODRUM" koyduğumuz, tam bir Akdeniz Guleti olan bu geminin güverte boyu 32.50m, tam boyu 36.00m, Genişliği 7.20m olup, yelken alanı ise 450 m²'dir. Deplasmanı 120 ton olan geminin içinde 500 Hp. gücünde, MAN firmasından hediye olarak gelen bir diesel makina vardır.

Ben bu yelkenliyi, Uluslararası Okul Gemileri kurallarına göre inşa ettim. Çok detaylı, eğitim programlarını hazırladıktan sonra, çalışmalara başladık. Sonucunda yüzlerce denizci yetiştirdik. Her yıl ekim ayında yapılan Bodrum Kupası

yarışlarına, öğrencilerle katılıyorum. 2006 yılından sonra başlayan, Uluslararası Okul Gemileri yarışlarına (Tall Ship Race) biz de girmeye başladık. Geminin adı artık STS BODRUM (Sail Training Ship) olarak tescillendi. İngiltere, İspanya, Portekiz, Fransa, İtalya, Malta, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya, Rusya limanlarında bayrak gösterdik. Tüm bu limanlarda gemiye gösterilen ilgi olağanüstü idi. İnaniyorum ki, hiçbir kuruluş bizim yaptığımız tanıtımı yapamaz. 2019 yılında, 19 Mayıs'ın 100'üncü yılını kutlamak için, Bodrum Belediyesi'nin organizasyonu ile yolumuzdaki tüm limanlara uğrayarak, Samsun'a kadar yaptığımız tarihi gezi muhteşem oldu.

Geminin yapımı devam ederken GS'den olan Gündüz Nalbantoğlu'nun tersanesinde, gene GS'li arkadaşı için, 20m boyunda klasik bir motor yat imal ettim. Önceleri "ERBEY" iken, daha sonraları kıç tarafını 2.50m uzattığımda adı "ALİZE" olarak değiştirildi. Şimdilerde ise Fransa'da olan bu yat, o güne kadar Bodrum'da inşa edilmiş en büyük motor yattı. Bodrum'da imal ettiklerimin dışında, sayısını hatırlayamadığım kadar çok teknenin de restorasyonunu, tamirini gerçekleştirdim. Genel de yabancılara ait olan bu teknelerin içinde ilginç hikayeleri olanlar da vardı.

BK — İstanbul Kotraları kitabınızı her okuduğumda farklı detaylar öğreniyorum. Kitabı yazmanız için sizi teşvik eden şey neydi?

YK — Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Bodrum Denizcilik Meslek Yüksek Okulunda yatçılık dersleri veriyorum, "İstanbul

Sol: STS Bodrum ile Atlantik'te. Sağ üst: Alize Okluk Koyu'nda Sağ alt: Atölyemde çalışırken.

Kotraları" ve "Denizin Kanatlı Perileri" adı altında resimli 2 kitabım var. Dergilere yazılar yazıyorum, sempozyumlara konuşmacı olarak katılıyorum. Bahçemdeki atölyemde, deniz ve tekne tabloları yapıyorum. Küçük yaşlarımda başlayan modelcilik tutkum hâlâ devam ediyor. Turgutreis D-Marin'de verdiğim kurslarla, "Marblhaed" sınıfı, uzaktan kumandalı yelkenli modeller üretilip, kış mevsiminde yarışlar yaptık. Bahar aylarında ve sonbahar da, eşimle birlikte, bazen haftalarca teknemiz Yosun'la denize açılıyoruz. Genelde Gökova koylarında kalıyorduk. Büyük oğlum Orhun yat kaptanı, küçük oğlum Orkan ise su altı arkeoloğu olarak çalışıyorlar. Orkan son olarak "Virazon II" adında bir araştırma gemisi yaptı.

BK — Peki bugüne bakarsak, kıyılarımızın ve denizcilik kültürümüzün durumunu nasıl değerlendirirsiniz? Engin tecrübenizden faydalanmak adına, GSL Denizcilik ve Yelken Kulübü'ne üye kardeşlerimize, geleceğin Galatasaraylı denizcilerine neler söylersiniz?

YK — Tüm yatçıların en büyük rüyaları, günümüzdeki medeniyetin yeşerdiği Ege Denizi'nde yelken yapmaktır. Bütün batı kıyımız boyunca uzanmış, dantela gibi işlenmiş kıyı şeridimizde yer alan sayısız öğrenme yerleri ve koylar sadece bizim değil, insanlığın da ortak malıdır. Bizler, bu değerlerin tutkulu bekçileri olmalıyız. 35 yıldır kesintisiz bu sulara geziyorum. Ne yazık ki gittikçe artan bir hızla, sahillerimiz beton binalarla kaplanıyor, balık çiftlikleri kristal gibi suları bulandırıyor. Güllük Körfezi'nin hali ortada. Güzelim Gökova neredeyse yasak bölge. Sadece Bodrum'da 3.000 adet charter yapan gulet

var. 90'lı yıllara gelinceye kadar, bu teknelerin boyları 18m'yi geçmezken, şimdilerde artık 30m'nin altında tekne inşa edilmiyor. Gene o yıllardaki marinalarda 40 feet boyunda bir kotra büyük sayılırken, bu gün pantonlara sıra sıra bağlı koca kışkılı teknelerin hepsi de 50 feet'in üzerinde.

Son yıllarda sayıları çok artan motor yatların, arkalarında bıraktıkları devasa dalgalar, küçük tekneleri perişan ediyor. Bir de geçerken el sallamıyorlar mı? Hiç mi bu insanlar arkalarına bakıp, ne yaptıklarını görmüyorlar. Bence bu gibi kişiler, böyle davranmaktan zevk alıyorlar. Zaten, son sürat yanınızdan geçen bir motor yatın bordalarında usturmaçalar sallanıyorsa bilin ki, içindekilerin denizcilikle hiçbir alakaları yok. İki kişinin gezdiği küçük bir yelkenliye, pis su tankını boşaltmadı diye binlerce lira ceza yazılırken, Bodrum'un iki büyük beldesinin lağım suları, hiçbir arıtma olmadan direk denize veriliyor. Şayet teknenizin pis su tankını marinada boşaltırsanız, bu sıvı da beldenin kanalizasyonuna karışıp denize basılıyor. Denize meraklı amatör bir deniz sevdalısı, küçük bir tekne almaya kalksa, bu teknesini bağlayabileceği bir barınak bulamaz. Balıkçı Barınağı adı altında işletilen kooperatiflerin ücretleri çok yüksek.

İşte biz, Okul Gemisi'nde elimizden geldiği kadar, denizcilik kültürü yanında, yatçılığın yazılı olmayan kurallarını da vermeye çalışıyoruz.

AKILLI HAREKET AVIVASA MOBİL'LE BİRİKİMLERİNİZE YÖN VERİN!

AvivaSA Mobil'in gelişmiş fon danışmanlığı fonksiyonu FonPro ile birikimlerinize kolayca yön verebilir ve fon dağılımınızı kolayca değiştirebilirsiniz. AvivaSA Mobil'i AppStore ve Play Store'dan hemen indirin!

Abdurrahman Şeref Efendi

TBMM'nin 100. Yıl Dönümünde Bir Büyük Galatasaraylının Anısına

Reha Bilge (1972 yılı mezunu)
Galatasaraylılar Derneği Eski Başkanı

“Bir büyük Galatasaraylı” sözü Abdurrahman Şeref için boşuna kullanılmış değildir ve onun gerek Galatasaray’a gerekse Türkiye’ye yaptığı katkıların yapılabilecek en kısa özetidir. Gerçi Abdurrahman Şeref parıltıların, heyecan uyandırıcı söylevlerin, savaş cephelerinin insanı değildir. Abdurrahman Şeref hep bir arka plan insanı gibi görünür. Ama Galatasaray’ın ve Türkiye’nin belli başlı kararlarında Abdurrahman Şeref’in sözü ve izi karşımıza çıkmaktadır.

Bir bakarsınız Abdurrahman Şeref, TBMM’de yaptığı konuşması ile Türkiye Cumhuriyeti’ni haber vermiş belki de adını koymuş ve Türk tarihine geçmiştir.

Bir bakarsınız Abdurrahman Şeref, 1908 yılında Galatasaraylılar Derneği’ni kurarak Türkiye’de bir ilki gerçekleştirmiş ve Galatasaray tarihinde bir dönüm noktası açmıştır.

Bir bakarsınız Abdurrahman Şeref, İmparatorluğun Eğitim Nazırı (Bakam) olarak Tevfik Fikret’in Galatasaray’a müdür olarak atanmasının önünü açan siyaset adamıdır. Böylece o Galatasaray Lisesi ve Türk eğitim sistemi için yeni bir dönemi başlatmıştır.

Bir bakarsınız Abdurrahman Şeref, Galatasaray Spor Kulübü’nün kurucuları Ali Sami Yen, Emin Bülend ve arkadaşlarını siyasetin tehlikelerinden koruyup kollayan isimdir.

Ve bir bakarsınız Abdurrahman Şeref Efendi, çağdaş Türk tarihçiliğinin kurucuları arasında seçkin bir yer tutmaktadır.

İşte bu yazı Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin 100. Yıldönümünde, o Meclisin de bir üyesi olan, tarihçi, yazar, eğitimci ve siyasetçi, büyük insan Abdurrahman Şeref Efendi’yi anmak için yazılmıştır. 28 Ekim 1923 günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığı konuşma, Abdurrahman Şeref’in tarihe geçtiği büyük andır. “Arkadaşlar, egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Kime sorarsanız sorun, bu Cumhuriyettir. Doğan çocuğun adıdır.”¹

Ertesi günü ilan edilecek olan Cumhuriyetin adı ilk kez onun ağzından duyulmuş ve tarihçi Abdurrahman Şeref Efendi, “tarihi yazarlar” tarafından “tarihe yazılanlar” tarafına geçmiştir. Ama Abdurrahman Şeref’in 28 Ekim 1923 öncesindeki yaşamı da, Galatasaray’a, Türkiye’ye, eğitime, tarih bilimine, İmparatorluğa ve Cumhuriyetimize hizmet ederek yaşanmış dolu dolu bir ömürdür. İmparatorluk, tarihin zorlu güçleri karşısında pes edip çöker, Türkiye ve İstanbul işgal edilirken Abdurrahman Şeref yaşına rağmen seçimini doğru yapmış; onun kararı ilerlemiş yaşına rağmen direnişin önünde ve içerisinde yer almıştır.

1919 yılında işgale karşı İstanbul’da gerçekleşen “Vahdet-i Milliye” ulusal birlik örgütlenmesinin kurucuları arasında Abdurrahman Şeref yerini almıştır. Daha sonra tozlu ve çorak, ama ümit ve coşku dolu Ankara’ya giderek Türkiye Büyük Millet Meclisine katılmak Abdurrahman Şeref için yurt sevgisinin olağan bir sonucudur.

1853 yılında İstanbul’da, Tophane-i Amire muhasebe kâtiplerinden Hasan Efendi ile Şevket Feza hanımın oğlu olarak Eyüp’de dünyaya gelmiştir Abdurrahman Şeref. Büyük babası Kastamonulu Mustafa diye bilinmektedir. Oturdıkları yerdeki sübyan mektebi, Eyüp Rüştîyesi ve Galatasaray Lisesi Abdurrahman Şeref’in öğrenim dünyasını tamamlar. Kendi sözleriyle Abdurrahman Şeref Galatasaray’da okutulmasını Fuat Paşa’ya bağlamaktadır.

“Fuat Paşa mektep rağbet bulsun diye torunu (Hikmet’i) buraya yazdırmıştı. Babam Fuat Paşa’yı çok severdi, ona bakarak beni de buraya kayd ettirmişti.”²

Önce tarih ve coğrafya öğretmenliği, ardından Mekteb-i Mülkiye ve Galatasaray Müdürlükleri dönemi gelir.³ 13 şubat 1985-14 eylül 1908 arasında yaklaşık 13 yıl süren Galatasaray Müdürlüğü hem okulun gelişimi hem de görelî bir özgürlük ortamıyla zengin bir dönemdir.

Romancılığımızın klasik yazarlarından ve kendisi de Galatasaraylı olan Abdülhak Şinasi Hisar şöyle demektedir: “Denilebilir ki istibdat idaresi bile bu liseye hürmet etmişti ve Abdurrahman Şeref

¹ İzzeddin Çalıışlar, TBMM ve Galatasaraylılar, s. 101, Galatasaraylılar Derneği, İstanbul 2020 ² Refet Avni Aras, Osmanlı Tarih Sohbetleri içinde, s. 61, Mehmet Demiryürek, Akademik Kitaplar, İstanbul 2009 ³ Mehmet Demiryürek, Osmanlı Tarih Sohbetleri, s. 17-18-19, Osmanlılar Ansiklopedisi C.1 s.32, İzzeddin Çalıışlar, age., s. 106

Efendi'nin zamanında bu mektep nispeten hayli serbest bir muhitti.⁴

Galatasaraylı yazarlar ve kitapları hakkında 3 ciltlik bir eserin sahibi olan Oktay Aras ağabeyimiz hiç bir akrabalığı bulunmasa da, hakkında bilgi verdiği Refet Avni Aras, Galatasaray Lisesi'nde 21 yıl edebiyat öğretmenliği yapmış, yeni alfabeyle ve edebiyat tarihimize ilgili kitaplar yazmıştır. Okulda Abdurrahman Şeref'in öğrencisi olan Refet Avni Aras da Şinasi Hisar'la aynı yönde yazmakta, onu doğrulamaktadır.⁵

"Galata Sarayı'ndaki hizmetleri de çok büyüktür. Bu mektep jurnalcilerin daima hedef-i teftişi olurdu. Bütün bu jurnalleri, sürgüne gönderilmek istenilen gençleri Abdurrahman Şeref önlemiş, türlü türlü tehlikeler, hatta mektebin lağıvı gibi düşünceler hep o büyük adam sayesinde bertaraf edilmiştir."

Ancak Abdurrahman Şeref'in saygınlığı pek yüksek, ilişkileri gayet sağlamdır ki, çocuklar için çok tehlikeli durumlarda bile Yıldız Sarayı'na gidip onların başına bir şey gelmesini engellemeyi başarır.⁶ "1905 Bir Hayalden Bir Efsaneye" adlı belgesel romanıyla, Ali Sami Yen ve Galatasaray Spor Kulübü'nün kuruluşunu anlatan Emir Kıvrıkcı da akıcı bir üslupla, Abdurrahman Şeref'in Kulübün ilk kurucuları olan "Ali Sami Yen ve Emin Bülend"i hafiyelerin elinden nasıl kurtardığını gayet güzel anlatmaktadır.⁷

"İstanbul Kazan Ben Kepeç" başlıklı bir kitabın yazarı olan Galatasaraylı Sermet Muhtar Alus ise, çok keyifle okunan yapıtında Abdurrahman Şeref Efendi'yi anmadan geçmez.

"(Okulun) Karşı kaldırımdaki kitapçı Hristodulos'dan Galatasaray Lisesi'nin üçüncü kafele (dönem) mezonu, 1289'da (1872) diploma alanlardan Abdurrahman Şeref merhum da kitap almış.⁸

Böylece Sermet Muhtar sayesinde Abdurrahman Şeref'in hem kitaplara meraklı olduğunu hem de Galatasaray Lisesi'ni bitiriş tarihini öğreniriz.

Bu yazıyı yazarken, farkında olduğunuz gibi, Abdurrahman Şeref için "bey" sözünü hiç kullanmadım. Çünkü kendisine "bey" denilmesinden hoşlanmadığını, "efendi" denilmesini istediğini biliyoruz. Onun "efendilik" isteğini öğrencilerinin kaleminden okumaktayız. Şinasi Hisar şöyle diyor.

"Kendisine Beyefendi değil, Bey de değil, güyâ ilk duyduğu ismini harfiyyen değiştirmek istemez gibi, yine Efendi denilmesini isterdi. 'Bana Abdürrahman Şeref Efendi derler' derdi."⁹

Bir başka öğrencisi olan Refet Avni Aras da Şinasi Hisar'ın anılarını onaylamaktadır.

"Hocamız 'Bey' kelimesini hiç sevmezdi. Talebelerine, dershanede, imtihan odalarında (Molla) der, ziyaretine gittiğimiz zaman evinde, hariçte ise herkese (Efendi) diye hitap ederdi. Kendisine (Efendi) derlerdi."¹⁰

Ne ilginçtir ki bu satırların yazarının Galatasaray Lisesinde edebiyat öğretmenisi olan rahmetli Tahir Alangu da biz öğrencilerine "Molla" diye seslenir, sınıfa kızdığı zamanlardaysa, "Mollalar, siz bunları bilmezsiniz. Susup oturun da dinleyin", diye haşlardı. Tahir Alangu'nun da çok değerli bir edebiyat tarihçisi ve halk kültürü araştırmacısı olduğunu burada kısaca belirtmeliyim.

Yeniden geriye dönersek, Abdurrahman Şeref Efendi'yi, 1907'de Maarif Nazırı (Eğitim Bakanı), 1908 yılında "İkinci Meşrutiyet'in" ilanından sonra "Âyan Meclisi" üyesi, ardından tekrar "Maarif Nazırı" olarak izlemekteyiz. Politika basamaklarını da tırmanması, iyi yetişmiş bir tarihçi, yetenekli, insan ilişkilerinde usta bir Abdurrahman Şeref bakımından elbette ki pek şaşırtıcı değildir.

Abdurrahman Şeref Efendi'yi Türkiye'de sivil toplum çalışmaları'nın içerisinde, öncü ve sorumlu bir rol almışken de izleriz. Bir yandan, "Hilâl-i Ahmer", yani Kızılay Derneği'nin Başkanlığı; 1909'da kurulan Osmanlı Tarih Kurumu, "Tarih-i Osmânî Encümeni" Başkanlığı gibi yüklendiği görevler Abdurrahman Şeref Efendi'nin aynı zamanda da yorulmaz bir sivil toplumcu olduğunu sergilemektedir. Bütün bu çalışmalarının yanında Abdurrahman Şeref'in 1909 yılından 1922 yılına kadar da "vakanüvislik", yani İmparatorluğun resmî tarihçiliği görevini yürüttüğünü de söylemeliyim.¹¹

Ama sivil toplum dünyasında attığı büyük bir adım 1908 yılında kurduğu "Galatasaraylılar Derneği'dir". Onun sağlam temeller üzerinde kurduğu "Dernek", ülkede yaşanan kırılmalara ve sarsıntılara rağmen 100 yılı aşkın bir süredir ayakta kalmayı başarmıştır.

Onun kurduğu Galatasaraylılar Derneği bugün de Galatasaray Liselilerin birlik ve dayanışmasının odak noktasıdır. Galatasaray kültür ve gelenekleri en başta "Dernek" tarafından korunmaktadır. Galatasaray Lisesi'nin gelişmesi ve güçlenmesi açısından da Galatasaraylılar Derneği merkezî bir konumda görev yapmaktadır. Bunun da ötesinde, Galatasaraylılar Derneği'nin Türk toplumunun geneline yönelik çalışmalarıyla da göz doldurduğunu biliyoruz.

Abdurrahman Şeref'in tarih yazıları, hele kendi dönemi içerisinde, üst düzey bir tarihçi olduğunu açıklıkla ortaya koymaktadır. Yazdığı şeyleri çok iyi özümseydiği, Abdurrahman Şeref'in kaleme almış olduğu metinlerden hemen anlaşılabilir. Tarih anlatısında kendisine özgü bir bakış açısı var, ama ideolojik ta-kıntısı yoktur. Tarih makaleleri bilmişlik kokmaz. Yazıları söz kalabalığı arasında kaybolmaz, ama ele aldığı konuları iyi bildiğini okuruna hissettirir.

Abdurrahman Şeref Efendi'nin "Osmanlı Devleti Tarihi" kitabı da yine böyle berrak bir çalışmadır. Uzun uzun öykülerden oluşmaz. Örneğin, Galatasaray'ın kurucusu İkinci Bayezid'i anlatırken, o dönemin bütün belirgin olayları doğru verilmiştir. Şehzade Cem olayı, Şah İsmail, Şah Kulu İsyanı, Şehzadelerin durumu gibi olaylar, kısa kısa fakat anlam bütünlüğü yaratacak biçimde sıralanmıştır.¹²

⁴ Abdülhak Şinasi Hisar, *Kitaplar ve Muharrirler*, s. 330 ⁵ Oktay Aras, *Galatasaray Liseli Yazarlar*, C. 3, s.803, İstanbul 2010 ⁶ Refet Avni Aras, age., s.62-63, M.Demiryürek.

⁷ Emir Kıvrıkcı, *1905 Bir Hayalden Bir Efsaneye*, Mona, İstanbul 2019 ⁸ Sermet Muhtar Alus, *İstanbul Kazan Ben Kepeç*, s. 82, Kırmızı Kedi, İstanbul 2019

⁹ A.Şinasi Hisar, age. s. 119 ¹⁰ Mehmet Demiryürek, age. s.61 ¹¹ *Osmanlılar Ansiklopedisi*, Abdurrahman Şeref maddesi, C.1, s.32, YKY, İstanbul 2008

¹² Abdurrahman Şeref, *Osmanlı Devleti Tarihi*, s.127, 128, 129, 130, hazırlayan Musa Duman, Gökkubbe, İstanbul 2005

Yine Galata Sarayı'nın kurucusu İkinci Bayezid dönemini anlatırken kültürel gelişmeleri ihmal etmez. Benim de çok önem verdiğim, özgün bir edebiyat yaratılmasının peşindeki Tacizade Cafer; cahil rakiplerinin hışımına uğrayıp, hışımlı bir molla olan Taipzade'nin fetvasıyla ölüme gönderilen matematikçi Molla Lutfî'den de söz eder Abdurrahman Şeref.

Abdurrahman Şeref'in aynı yapıtı, Türk kültür tarihinin hemen hemen tüm değerli isimlerini önemser.

Ayrıca yedi bin ciltlik bir kitaplık sahibi olan Müeyyездâde Mevlânâ Abdurrahman'a değinir. Türk tarihçiliğinin kurucu babaları arasında seçkin bir yeri bulunan Kemal Paşazade'yi de anmadan geçmez.¹³

Abdurrahman Şeref kitap boyunca bize bir çeşit kültür tarihi dersi sunmaktadır. Buradan onun tarih anlatımını art arda sıralanmış savaşlar diye algılamadığını anlarız: Kâtip Çelebi'yi övgüyle anar. Hoca Saadettin, tarihçi Âli, Hasan Beyzade, Peçevî, Solakzade, Münecimbaşı gibi Türk tarih yazıcılarının adlarını belirtir. Evliye Çelebi'yi de tabii ki unutmaz. Onun "Se-yahatname" sahibi olduğunu belirtir.¹⁴

Klasik Türk şiirinin doruk isimlerinden Şeyh Galip de Abdurrahman Şeref Efendi'nin kaleminden kaçmaz. Hattâ çağdaşı şairleri de "Şeyh Galip Tabakası" diyerek, bu büyük şairin izleyicisi olarak tanımlar.¹⁵

Kemal Paşazade, Tacizade Cafer, Kâtip Çeleb, Evliya Çelebi ve Şeyh Galib'e verdiği önem, Abdurrahman Şeref'in kendi geniş kültür birikimi hakkında da bize tanıklık etmektedir. Ama aynı zamanda derin bir kültür bilincine sahip olduğunu da anlarız. "Kültür bilinci" önemli bir özelliktir ve bu özelliğin her tarih yazan kişide bulunduğunu söylemek, gerçeğe hiç uymayacak çetin bir iştir.

Abdurrahman Şeref'in tarih anlatısı kahr-amanlık öyküleri ya da kişiler hakkındaki bireysel dedikoduların üzerine kurulu değildir. "Lâle Devri"nin ünlü Damat İbrahim Paşa'sının değerlendirilmesi bunu en iyi örneğidir. Onu alışıktı olunduğu gibi kişisel özellikleriyle ve dedikodularla değil, ülkeye yaptığı katkılarla değerlendirir.¹⁶

Sultan Üçüncü Selim, İkinci Mahmut ve Abdülhamit dönemlerini ele aldığı bölümler ise, Abdurrahman Şeref Efendi'nin uluslararası etmenleri de iç etmenler kadar nasıl dikkatle izlediğini belgeler. Onun tarih söylemi, bu üç hükümdarın yenileşme

çabalarının arka planını güzelce irdeler.

Kitabın Üçüncü Selim ve yenileşme çabalarıyla ilgili bölümüne gelince, Abdurrahman Şeref Efendi'nin, Türkiye ve İmparatorluk için bir tehlike olarak gördüğü "Vahhabilik" konusunu da değerlendirdi dikkatten kaçmaz.¹⁸

Bu görüşlerin sadece Abdurrahman Şeref Efendiye özgü olmayıp İmparatorluk Türkiye'si'nin seçkinleri ve üst yönetimi tarafından paylaşıldığını belirtmeliyiz.

1908-1909 yılları arasındaki 2.ci Meşrutiyet dönemi olaylarını anlattığı bir başka kitabı ise, kendisinin de içinde yaşadığı çok kısa bir zaman dilimin kapsamakla, bir "belgesel" niteliğini taşır. Nitekim, Abdurrahman Şeref Efendi'nin bu çalışmasının sonu birçok belgenin içeriğinin de zamanımıza aktarılmasına hizmet etmiştir.¹⁹

1917-1922 yılları arasında "Tarih Mu-sahebeleri" (Söyleşileri) adı altında Sabah ve Vakit gazetelerinde yayınlanan yazılarında karşılaştığımız Abdurrahman Şeref Efendi sanki daha renklidir. Nitekim, onun tarih söyleşilerini Türkiye'deki "popüler tarihçiliğin" ilk örnekleri arasında saymamız mümkündür. Ancak, "popüler tarihçilik" yapsa bile Abdurrahman Şeref ucuzluğa kaçmamıştır.

Abdurrahman Şeref Efendi'nin, "Söyleşiler" çerçevesinde yayınlanan "Mekteb-i Sultani" başlıklı yazısı, okulun tarihi hakkında sağlam ipuçlarını verir. Fuad Paşa'nın bu konudaki rolünün altının çizir. Lakin asıl onuru Sultan Abdülaziz'e bırakır.

Ayrıca, "Tuna ve Edirne vilayetlerinden gönderilen Bulgar çocukları erken geldiklerinden en evvel onlar kaydolunmuşlardı" dediği, Galatasaray Lisesi'nin tarihi bakımından önemli bir bilgi notunu Abdurrahman Şeref'in kaleminden öğreniriz.

Okulun, geçici olarak, Eylül 1873'de Gülhane'ye, Şubat 1907'de ise Beylerbeyi'ne taşındığını yine aynı makaleden okumaktayız. Yazı, Abdurrahman Şeref Efendi'nin Galatasaray Lisesi'yle ilgili nefis bir değerlendirmesini de kapsar.²⁰

"Mekteb-i Sultani vaz'ından (meydana getirilmesi) muntazır olan (bekleyen) menafi (kamu oyu) hakkıyla hayyiz-i husûle çıkarmıştır (gerçekleştirilmiştir). Saha-i ilim (bilim alanında) en samimi tecelligâh-ı -(insanlığın ortaya çıktığı yer) insaniyyet ve meved-

Beyoğlu Mutasarrıflığı tarafından onaylanmış 1910 tarihli Cemiyet Nizamnamesi kapağı ve transkripsiyonu

Veliaht-ı Saltanat-ı devletlü necabetlü Yusuf İzzeddin Efendi hazretlerinin taht-ı himaye-i fehmanelerinde; MEKTEB-İ SULTANİ TALEBE KADİMESİ CEMİYETİ Nizamname-i Esasi. Beyoğlu mutasarrıflığının 12 Ağustos 1326 tarihli ilmuhaberesiyle suret-i teşkilî resmen tasdik olunmuştur; Dersaadet, "Araks Matbaası", Bab-ı Ali Ebusuud Caddesi, Numro 57, 1328

¹³ Abdurrahman Şeref, *Osmanlı Tarihi*, s.203-204 ¹⁴ Abdurrahman Şeref, s.355-356 ¹⁵ Abdurrahman Şeref, age., s.359 ¹⁶ Abdurrahman Şeref, age., s.302 ¹⁷ Abdurrahman Şeref, age., s.302, s.362-471

¹⁸ Abdurrahman Şeref, age, s. 367 ¹⁹ Abdurrahman Şeref, *Son Vak'Anıvis Abdurrahman Şeref Efendi Tarihi 1908-1909*, hazırlayanlar Bayram Kodaman - Mehmet Ali Ünal, TTK, Ankara 1996

²⁰ Abdurrahman Şeref, *Osmanlı Tarih Sohbetleri, Mekteb-i Sultani*, s. 136,137,138, Mehmet Demiryürek, Akademik Kitaplar, İstanbul 2009

det (sevgi) olduğundan imtizâc-ı anasır (unsurların uyumu) keyfiyeti (niteliği), vücuda gelmiş... Ve talebe-i müdavime (devam eden), ciddiyet ve haysiyet ve maarif ve medeniyete ve vatan ve insaniyete muhabbet hisleri uyanmış ve memlekete her nev-i mesalik (her çeşit meslek) için bir hayli adam yetiştirmiştir... İkmali tahsil (eğitimi bitirmeyen) edemeyip de birkaç sene sıraları üzerinde imrâr-ı vakt (vakit geçirenler) eyleyenler yine feyzdâr (bilgi alarak) olarak o buk'a-i ma'rifetten (bilim ve bilgi binasından) ayrılmışlardır.²¹

“Eski ve Yeni” adını taşıyan başka bir makalesinde de Abdurrahman Şeref eski Galatasaray okuluna değinir ve bu okulun da değerli insanlar, şairler ve müzisyenler yetiştirdiğinin altını çizer, okulun tarihsel rolüne değinir.

“Galata Sarayı ve Edirne Sarayı Enderun ağalarına menşe idi. Küçükler evvela orada talim ve terbiye görürler idi.

Enderun fi-l-asl bir mekteb-i füyûzât (bilgi edinilen bir okul) hükmünde olup, nice şuarâ (şairler) ve esâtize-i musikiyye (müzik ustaları) ve vüzera (vezirler) yetiştirmiştir. Erbâb-ı seyf (kılıç sahipleri) ve kalemden rical-i devletimizin (devlet yöneticilerimizden) birçoğu oradan feyz-yâb olmuştur (eğitim almışlardır).²²

Böylece İkinci Bayezid tarafından kurulan Galatasaray'ın da, devlet adamı yanında, pek çok da şair ve müzisyen yetiştirdiğini okur; İmparatorluk için çok yönlü bir insan malzemesine kaynaklık ettiğini öğreniriz.

Fakat Abdurrahman Şeref şaşırtıcı bir tarih yazarıdır ve bambaşka bir bağlamda onun Fatih Sultan Mehmet dolayısıyla İkinci Bayezid hakkında yaptığı çarpıcı yorumunu okuruz.

“Devleti mukaseme (bölünmek) ile tehdit eden gavâilin (sorunların) en büyüğü Sultan Cem kıyamıdır. Fatih Sultan Mehmet Han hazretleri İtalya'nın istilasıyla, kadim Roma Garp İmparatorluğunu ihya etmek tasavvur-u ulviyesine (yüce isteğine) düşmüş olmağla büyük mahdumu (oğlu) Sultan Bayezid'i, saltanat-ı Osmaniyye-i İslâmiyyeye varis olmak için şark (doğu) terbiyesiyle büyütmüş ve küçük mahdumu Sultan Cem'e Roma İmparatorluğuna namzet (aday) olmak üzere İtalyan muallimler (öğretmenler) marifetiyle (aracılığıyla) garp (batı) terbiyesi vermiş idi.²³

Benzer biçimde, Abdurrahman Şeref Efendi'nin “Türkistan Sultanı” makalesi de hem bilgi verici hem de ufuk açıcıdır. Abdurrahman Şeref, “Türkistan” adının “Türkiye” karşılığı olarak, Sultan Abdülmecid zamanı itibarıyla, İngiltere ve Fransa ile yapılan resmî antlaşmalarda kullanıldığını yazmaktadır.

Bu çok önemli bir bilgidir ve günümüzde de bilinmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, uluslararası antlaşmaların girişinde kullanılan cümleleri Abdurrahman Şeref Efendi'den bire bir aktarıyorum:

“Bî-lütfihil mevla Türkistan ve daha sair (öteki) memalik (ülkeler) ve büldanın (kentlerin) padişahı es-Sultan İbn-üs Sultan es-Sultan Abdülmecid Hanız...

“bî-lütfihil mevla Türkistan ve şamil (kapsayan, kapsanmış) memalik (ülkeler) ve büldanın (kentlerin) padişahı es-Sultan İbn-üs Sultan -es- Sutan Abdülmecid Hanız...”

“Türkistan” kavramı, Sultan Abdülmecid döneminde iki antlaşma metninin girişine konulmuştur ve Sultan kendisini “Türkistan'ın padişahı” olduğunu uluslararası antlaşmalarda kayda geçirmektedir.²⁴

Abdurrahman Şeref'in tarihsel olaylar konusunda ayrıntılı bilgiye sahip olması bir yana, parçaları birleştirmek ve daha bütüncül bir sonuca ulaşmak becerisine de sahip bir tarihçi olduğu kesindir.

Tarihe yaklaşımı, tarihi olayları kültürel olgularla bezemesi ve bütüncül bir yaklaşımla ele alması, Abdurrahman Şeref Efendi'ye çağdaş Türk tarihçiliğinin kurucuları arasındaki onurlu yerini vermektedir.

Abdurrahman Şeref'in Tevfik Fikret'i Galatasaray'a müdür olarak atayarak, onun yaşantısında önemli bir rol oynadığını biliyoruz. Bu Galatasaray Lisesi'nin ve Türk eğitim tarihinin gelişimi bakımından da tarihi önemdeki bir karardır.

Abdurrahman Şeref'in Fikret'le tanışıklığı onun öğrencilik yıllarına dayanmaktadır. O bu rolü kısaca “üç dört sene muallimi” (öğretmeni), “bir iki defa amiri bulunmak” diye özetlemiştir. 1915 yılında yazdığı bir makalesinde Abdurrahman Şeref bize Fikret'i anlatır. Satır aralarında onun Fikret hakkındaki yorumunu okur; birkaç kalem darbesiyle çizilmiş olan kişilik özelliklerini izleriz. Doğrusu Abdurrahman Şeref'in yorumu pek kişiseldir ve Fikret'i daha çok bir “öğretmen” ve bir “amir” bakışıyla, yukarıdan, kuş bakışı izlediği bellidir. Tevfik Fikret'in şiir yönüneyse hiç dokunmaz. Abdurrahman Şeref Efendi gibi İmparatorluğun tepe noktalarında bulunmuş bir adamın, Fikret'i biraz alışılmadık bulduğu, ama o “alışılmadık adamı” takdir de ettiği yazısından sezilir.

Abdurrahman Şeref Efendi, Fikret'in “119” numaralı öğrenci olduğunu bile anımsamaktadır. Anlattığına göre, Mehmet Tevfik, sınav birincisi olarak kendisini tanıttığı zaman Abdurrahman Şe-

²¹ Abdurrahman Şeref, age., s.138 ²² Abdurrahman Şeref, age., s. 160 ²³ Abdurrahman Şeref,age., s. 196 ²⁴ Abdurrahman Şeref, age., s. 157, 158

ref'in dikkatini çeken şey, çocuğun yüzündeki “zekâdan ziyade” “edep ve terbiyedir”. Yeni öğrencisi için “zeki” nitelemesini tasarruf etmiştir tarih öğretmeni Abdurrahman Şeref. Ancak biraz daha yakından ilgilendiği zaman Mehmet Tevfik'in “her derste çalışkan”, uslu ve terbiyeli bir öğrenci olarak öne çıkmış olmasından mutluluk duyar. Nitekim Mehmet Tevfik (Fikret) Galatasaray'ı birincilikle bitirir.

Okulu bitirdikten Devlet bürokrasisinde başladığı iş hayatı ise, Abdurrahman Şeref'in yorumuna göre, Tevfik Fikret'in ruhuna ızdıraptan başka bir şey vermemiştir. Tevfik Fikret çekip gitmiş, ricalara rağmen işine geri dönmemiştir. Ama ikisinin yolu tekrar kesişecektir. Bu kez Tevfik Fikret Mekteb-i Sultani'de öğretmenidir ve Abdurrahman Şeref oraya müdür olarak atanır. Birlikte çalışmaları uzun sürmez. Fikret okuldaki öğretmenlik görevinden istifa edip gider.

“İster meslek deyin, ister huşunet (katılık), ister inat, ister bazılarının kavlince kaçıklık deyin, Tevfik Fikret emsaline uymaz, feleğe boyun eğmez bir merd-i müteferrid (benzersiz bir birey) idi.”

Abdurrahman Şeref'in Fikret'in kişilik yapısını iyi özetlediği kesindir. Onu feleğe boyun eğmeyen, benzerine pek rastlanmayan bir kişi olarak görmektedir. Fikret'in müdürlüğü konusunda belirleyici isim yine Abdurrahman Şeref Efendi'dir. Ama basit ve kısa bir cümleyle yazar Abdurrahman Şeref bu yeni durumu. Tevfik Fikret atanması için “Mekteb-i Sultani müdüriyetine sevk ettim”, der.

Oysa bu “sevk etmenin” sonuçları basit bir cümlemin çok ötesindedir. Fikret'in yıldızı artık edebiyat dışındaki başka bir ufukta parlamış, Abdurrahman Şeref, onun Galatasaray tarihine altın harflerle yazılmasının önünü açmıştır.²⁵ Tevfik Fikret örneğinde olduğu gibi, Abdurrahman Şeref EFENDİ zamanın ruhundaki değişimin esintisini hissederek; hissettiği anda sakin ve dengeli duruşundan fırlayıp risk alır, yol gösterir ve yol açar, gerekirse değişimin adını koyar.

Galatasaray Lisesi'nin tarih öğretmeni ve müdürü, Galatasaray Spor Kulübünü kuranların koruyucusu, Galatasaraylılar Derneği'nin kurucusu, Türkiye Cumhuriyeti'nin adını ilk dile getiren devlet adamı, tarihçi Abdurrahman Şeref Efendi 18 Şubat 1925 günü İstanbul'da ölmüştür.

Abdurrahman Şeref Efendi, sadece Galatasaray'ın ve Galatasaraylıların anılarında değil, Türkiye'nin kültür tarihinde ve belleğinde yaşayacaktır. Çünkü o sadece yaşadığı zamanın ruhunu ve Türkiye'nin kaderini doğru okumakla kalmamış; kendi kaderini, Tevfik Fikret ile Ali Sami Yen veya Ahmet Haşim ile Hamdullah Suphi gibi, yeni bir zamanın ruhunu simgeleyen isimlerin de önünü açıp koruyan büyük bir insan olarak yaşamıştır.

Abdurrahman Şeref ile ilgili en güzel değerlendirmeyi, usta kalemiyle yine bir başka Galatasaraylı yazar olan Ruşen Eşref Bey (Ünaydın) yapmıştır. Ruşen Eşref'in müthiş duygu yüklü ama bir o kadar da nesnel sözlerini “Sultanî” dergisinde sizlerle paylaşmak istedim. Alıntı, Ruşen Eşref beyin “İstiklâl Yolunda” adlı kitabından yapılmıştır. Anlatının geçtiği yer Türkiye Büyük Millet Meclisinin kürsüsü, yıl 1923'tür.

“Abdurrahman Şeref Bey, son kızılıkları pencereden içeri vuran akşam saatinde kürsüye ağır ağır çıktı.

Orada, -adeta, ihtiyar bir ses âleti gibi- yumularak yavaş ve homurtulu konuşmaya başladı... Millet vekillerinden epeyicesinin vaktiyle tarih öğretmeni olmuş o ‘pîr-i fânî’nin artık geniş odayı doldurmaya yetmeyen sesi bir daha yakından duyup tecrübeli sözlerinin neler anlatacağını can kulağı ile dinlemek için hemen herkes onun etrafında top olmuştu.

O, bir şey söylemeyecek olsa dahi orada duruşu canlı bir ders gibi uyarıcı ve inandırıcı idi. İmparatorluğun mutlakiyet devrinde Sultâniye’de ve Mülkiye’de Osmanlı târihi alanında hocalık, müdürlük, yazarlık etmiş; ‘Meşrutiyeti’nde’ Maarif Nâzırlığı, Âyân Azalığı, Osmanlı Tarih Encümeni Başkanlığı etmiş, imparatorluğun son vakanüvisi olmuş, nice saltanatlı günler görmüş geçirmiş, nice tecrübeler edinip âdeta ayaklı tarih haline gelmiş, hayatın ihtiraslarından uzaklaşmış, menfaatlerinden elini ayağını çekmiş uzun ömürlü eski adamın artık ademe yaklaştığını düşünmekten başka kaybedeceği hiçbir vakası kalmamış sanılacak bir deminde asıl kayda geçireceği en büyük vaka ile karşılaşmasının sevincine kavuştuğu, başında yurdu kurtaranın bulunduğu düşünceye inanarak bağlandığı anlaşıyordu.

Yeni çağın temeline ilk harcı koyacaklar arasına bir civan ruhu, bir gönül rahatlığı ile katılıyordu. Yakında susacak sesini geçmiş zamanın eşiğinden gelecek zamanın ufkuna gücü yettiğince yükselterek ulaştırmaya çalışıyordu.

Onun, nesiller yetiştirmiş olan unutulmaz tarih dersi takrirlerinden en sonuncusunu, en şerefisini bu kürsüden, vedaa benzer bir nasihat edası ile kendi yaşındakilere olsun, kendinden gençlere ve çok gençlere olsun, bütün etrafındakilere iştirirmeden inmek istemeyişi en dokunaklı bir dersti. O, o akşam o millet kürsüsünde Mustafa Kemal'in açtığı yolda kendi ömrünün de kemâline eriyordu. Adının tam adamı oluyordu. Eski tarih öğretmenliğinden çıkıyor; kendi tarih oluyordu. Gözlerini yumarak, altın gözlekleri titreyerek, derinden gelir gibi o konuşmasında, doğan çocuğa adının konmasını bir dede şefkati ile dileyişi, öyle mânâlı ve düşündürücü bir dersti.²⁶

²⁵ Abdurrahman Şeref, *Osmanlı Tarih Sohbetleri, Tevfik Fikret*, s. 131-135, Mehmet Demiryürek, Akademik Kitaplar, İstanbul 2009

²⁶ *İstiklâl Yolunda / Cumhuriyet Nasıl İlân Olundu*. Ruşen Eşref Ünaydın

Kaptan Yılmaz Dağcı ile söyleşi

Berk Kutengin (123)

“Mekteb-i Sultani Denizcileri” grubumuzun en büyük üyesi 1947 yılı mezunlarımızdan ve denizcilik sektörünün duayenlerinden Kaptan Yılmaz Dağcı Ağabey ile beraberiz.

BERK KUTENGİN — Bize Galatasaray Lisesi ile nasıl tanıştığınızdan bahseder misiniz?

KAPTAN YILMAZ DAĞCI —

1927: 25 Eylül, İstanbul. Doğum tarihim.
1934-37: İstanbul, 6'ncı ilkokul, 1-2 ve 3'ncü sınıflar.
1937-39: Kastamonu Murat Bey İlkokulu, 4-5.

1939: Avrupa'da savaş rüzgârları esiyor. Romanya bandıralı, Transilvanya ve Basarabia adlı iki yolcu gemisi, okulun tam karşısında şamandıralara bağlı bekliyorlar! Acaba neden? Çocuk aklı bu soruya mantıklı bir cevap veremiyorum.

1939-40: Babam yeni tayin edildiği Giresun'a annemi de alıp gidince Ortaköy'de, Boğaz'ın kıyısında, bu okulda yapayalnızım.

1940: Ortaköy'den Beyoğlu'na geçiş...

1940: Fransızların “geçilemez” dedikleri Majinot Hattı'nı, Belçika üzerinden tek bir kurşun dahi sıkmadan aşırıp Paris'i alan Hitler – Napoleon'un düştüğü hatayı âdeta tekrarlıyor ve mevsimin sonbahar, aylardan eylülün ortasına gelindiğini hiç hesaba katmadan Rusya'ya savaş ilan edip Moskova'ya doğru ilerlemeye başlıyor...

1940-45: İkinci Dünya Savaşı'na katılmamayı başaran iki Avrupa ülkesi: Türkiye ve İsviçre!..

1945: İkinci Dünya Savaşı başta Amerikalılar olmak üzere, Batıların zaferi ile bitiyor... “Marshall” yardımı günün en moda kelimesi. Sınıfta ordumuzla ilişkisi olanların ayaklarında önce “Churchill” sonra “Roosevelt” marka çizmelerle okula gelmeleri ve İstiklal Caddesi'nde hava atmaları devri başlıyor...

BK — Mezuniyetten sonra Norveç'e gitmeye karar verdiniz. Böylelikle sizin için zor bir süreç başlamış oldu. Bize bu kararınızın arkasındaki düşüncelerinizi, Norveç'teki yeni hayatınız ve denizciliğe attığınız ilk adımları anlatır mısınız?

KAPTAN Y.D. — 1946: Görmeden aşık olduğum, savaş yıllarında Kuzey Atlantik'te binlerce denizcisini, yüzlerce gemisini kaybetmiş Norveç'e gitmek, üniversiteyi orada okumak, iyi bir denizci olmanın ilk şartının denize en alt seviyeden yani muçoluktan başlanması gerektiğine inanarak ilk gemimde işe bir GS mezunu değil bir deniz aşığı “muço”luktan sonra ve toplamda 4 yıl tayfalık yapmam bana Fredrikstad Denizcilik Okuluna başlama imkanı sağladı.

1946: Norveç'in Orta Doğu ülkelerinde akredite, Ankara Büyükelçisi Ernst Krogh-Hansen'in: “Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de sa majesté Le roi de Norvège King Haakon VII” yazan kartvizitini görüp ben de bir kartvizit bastırayım fikrinden vazgeçmemin sebebi de kendime verebileceğim bir “paye” bulamamamdı.

Feruhzat Hocamızın: “Gobi Çölü'nü geçen kuş yemini sırtında taşır, neden?” veya “ABD güney eyaletlerinde hakim olan renkler siyah ve beyazdır; açıklayınız.” Cevap aslında hem çok kolay hem de çok ama çok zordu! Mantıklı düşününce cevap zaten sorunun içinde idi ve Gobi Çölü'nde bir kuş besleyecek miktarda yiyecek olması idi ama genç bir çocuk için işin zor tarafı; Gobi Çölü'nün hangi cehennemde olduğunu bilmesi idi!

“ABD güneyine neden siyah ve beyaz renkler hakimdir?” sorusunun cevabına gelince: O bölgede büyük pamuk tarlaları vardı ve tarlalarda da zenciler çalışırdı!.. Soru güzel

ama cevaplayacakların yaşı 16-19, akıllarda sadece, 40 metre uzaktaki İstiklal Caddesi yani Beyoğlu olması!..

1947: Mezuniyet! Aklim Norveç gemilerinde... Başta annem, yakınlarım; “Siyasal bilgileri kazandın, maceraya atılma git orada oku, ister maliye ister hariciye bölümünü bitirir bir devlet memuru olursun...” baskısı hep üzerimde...

Bu arada manevi “babam”, Norveç’in Ankara Büyükelçisi Ekse-lansları Ernst Krogh-Hansen’in bana T.C.’nin Oslo Büyükelçisi Sayın Süreyya Anderiman’ın sadece birkaç günlüğüne Ankara’ya geleceğini ve kendisini de ziyaret edeceğini bu toplantıda hazır olmamı istemesi ve beni T.C. Oslo Büyükelçimiz Süreyya Anderiman Bey ile (Atatürk’ün özel kalem müdürü iken Oslo’ya büyükelçi atanan) tanıştırması idi.

1948: Norveç’in önde gelen armatörlerinden Fred. Olsen’in İstanbul acentası Dabkoviç Oslo’dan yola çıkan bir geminin dört hafta içinde İstanbul’da olacağını ve benim de bu gemiye “muço” olarak gireceğimi bildirdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof. Hüseyin Nail Kubalı’nın beni vazgeçirme çalışmaları babamın desteği ile son buldu. Pasaport çıkartma işlerini de başta askerlikten muafiyet olmak üzere hallettik.

BK — Daha evvelki sohbetlerimizden hatırlıyorum, Sayın Feruhzat Hocamız ile aranızda “Bergen” Limanı ile ilgili bir anınız var. Bizimle paylaşır mısınız?

KAPTAN Y.D. — 1949: Norveç’e gidişim Karaköy yolcu salonunda başladı. Ülkeme, İstanbul’a veda ederek cebimdeki son 30 kuruşu ödediğim kısa bir kayık yolculuğu sonunda limanda şamandıralara bağlı, yük alıp vermekte olan süper modern frigofirik ambarlara sahip m/s Borealis gemisine muço olarak girerek denizcilik hayatına başladım.

İlk sefer Kanarya Adaları: Las Palmas ve Santa Cruz. Arkasından dört sefer Kanarya Adaları - UK ve sene sonu yaklaşırken Las Palmas -Hamburg seferi. Toplam 5500 ton limon, portakal, muz ve mandalinalardan oluşan yükümüze, tam on yıldır (1939-1949) meyve sebze yüzü görmemiş Almanya’nın harap, taş taş üstünde kalmamış, buldozerlerin gece gündüz demeden yollar açmaya çalıştığı Hamburg Limanı’na adam başı bir portakal, muz, limonun vesika ile dağıtıldığı 1949 yılı Noel seferi...

Hamburg’dan sonra hayalimdeki ve tabir caizse sevgili Feruhzat Hocamın bana: “Bergensli bir at şemsiyesiz ve empermeabsiz insan görünce ürkermiş, neden? Açıkla.” dediği ve benim de kan ter içinde bu soruna cevap veremediğim Bergen!.. Limanı. Hemen Bergen manzaralı bir kartpostal aldım ve hocama şu satırları yazarak postaladım: “Çok muhterem ve sevgili hocam, bugün Bergen’de bir at beni şemsiyesiz ve empermeabsiz gördü ama ürmedi! Acaba neden? Yeni yılınızı saygı ile kutlar ellerinizden öperim. Talebeniz 1066 Yılmaz Dağcı” yazarak postaladım.

Birkaç ay sonra sevgili hocamdan: “Sayın Kaptan Yılmaz Dağcı’ya. 17.12.1957. Hocanız F. Turaç” imzalı, GS Lisesi 1946-1947 yılı mezunları albümü geldi. En kıymetli kitabım olarak saklamaktayım. Bergen’den Oslo’ya geçtik ve orada bu çok ama çok sevdiğim muçoluktan acemi denizciliğe terfi ettiğim m/s Borealis’ten ayrıldım

ve gemide güzel bir arkadaşlık kurduğum, İstanbul’da misafir etme imkânı bulduğum, Einar Wyller ailesinin misafiri olarak, Noel ve yılbaşını Oslo’da geçirdim.

1950: Akdeniz limanlarını yeterince görüp gezdiğim inancı ile Uzak Doğu’yu düşünüyordum ki Norveç’in Wilhelm Wilhelmsen şirketinin M/S Tournai gemisinde iş buldum. İsveç-Finlandiya-Danimarka-Almanya-Hollanda-Belçika limanlarından aldığımız yüklerle, Dakar-Conakry ve Lagos’a uğrayıp Cape Town’a vardık. Buradan tam 17 gün süren bir yolculukla Avustralya’nın Adelaide, Melbourne, Sidney, New Castle, Brisbane limanlarında yaklaşık 3 ay geçirip batı kıyısındaki Perth Limanı’ndan Avustralya kıtasına veda ettik. Hint Okyanusu’ndan Yemen’e varışımız yaklaşık iki hafta sürdü.

Medeniyetten önce geldiğimiz limanlardan biri en sıcak en tatsız en kirli “Aden”de sadece bir gece geçirdikten sonra Norveçlilerin “cehennem kapısı” adını verdikleri Bab el Mandeb’den Kızıldeniz’e girdik. Galiba Tanrı’nın sevdiği kullarından olduğumuz için Kızıldeniz’de hiçbir limana uğramadan Süez Kanalı üzerinden Akdeniz’e ulaştık ve rahat bir nefes alıp Avrupa ve İskandinavya’ya döndük. Gemi değiştirip Panama Kanalı Galapagos Adaları üzerinden Borneo (Balıkpapan) Singapur, Filipinler, Japonya...

Pasifik Okyanusu, San Francisco, Güney Amerika, Buenos Aires (Eva Peron), Maracaibo Lake (Venezuela) üzerinden New York’a crude oil, Hudson Nehri’nden al-

dığımız “ballast” suyunu Aruba ve Curacao adalarında kullanılmak üzere Karayipler’e taşımak, Hudson Nehri’ndeki en az yüzlerce bir ters bir yüz bağlanmış, satılık (Onassis’i ihya ettiği söylenen) gemiler arasından geçip U.S. East Coast veya Atlantik kıyısından Karayipler’e, oradan da Küba’nın güney kıyılarından Panama Kanalı’nı geçerek San Francisco...

1952: Kore Savaşı kahramanı Mehmetçiklerimiz sayesinde ben San Francisco’da krallar gibi karşılandım. MSTV (Military Sea Transport Vessels) yetkilisi bir bahriye subayı bana Kore’ye giden gemilerinde yüksek maaşla iş teklif etti. Norveç’te okula kabul edildiğim için bu nazik teklifi de maalesef kabul edemedim.

San Francisco-Sacramento-Salt Lake City-Cheyenne, Omaha-Chicago ve devamında Pensilvanya Turnpike üzerinden New York’ta Norwegian Seamen’s Bureau’ya kapağı atmam (otobüsle).

New York Norwegian Seamen’s Office’te sıraya girdim ve Norveç bandıralı m/s Tendo’da able seaman olarak çalışarak Atlas Okyanusu’nu geçip Anvers, Rotterdam, Hamburg üzerinden (okulun başlamasına 5 ay kala) Stockholm-Turku arası 1952 Yaz Olimpiyatları nedeni ile seferlere başlayan m/s Savarona’nın âdeta kız kardeşi “Cort Adeler” gemisinde “usta denizci” olarak iş buldum.

julesjokk i Sverige

AV RYFVIND BRING og ARNE FVJESSEN (cont.)

Jungelboken utenpå — Bordellmammaas visor på Innsiden! Det var julens sjekkoplevelse i en del svenske hjem — forårsaket av et norsk firma som produserer musikkassetter. En om-

bytting i julerusket førte til at svenske unge med Disney's musikk på muskelisten i stede fikk munter musikkalsk — men absolutt porno grafisk «moro» i spilleren...

Fellen ble gjort ved et norsk kassettfabrik som fikk oppdrag av selskapet Program & produsere et bilagsspart i av den populære musikk til filmen «Jungelboken» av Walt Disney. Ordren ble utført — men felen ble begitt.

— Det er en slik menneskelig svikt som alltid kan skje. Heldigvis var det bare en liten kassett som hadde fått innhold, sier direktør Vilhelm Dagset Sound Electro Systems. Et firma som leverer kassetter for en rekke selskaper i alle Europa og Skandinavia. Og så for såkalte pornokassettfabriker.

Teknisk
sluper...

Hvor den kassettfabrikken for i Oslo ble gjort med et av Europas største med...

Det ble mammaas og pappaas julesjokk i steden for den gamle folkemusikken fra «Jungelboken» på den innholdet «Bordellmammaas visor» i steden... — En menneskelig svikt i julerusket, sier direktør Y...

“Yolcularımıza sunduğumuz yemeğin aynısını siz tayfalara da vermemizi kabul eder misiniz?” sorusuna oy birliği ve memnuniyetle olumlu cevap verdik ve kısa bir süre sonra da ne halt ettiğimizi çok ama çok iyi anladık.

Bu kararlar tam 4 ay doğuya giderken mükemmel bir balık geri gelirken tavuk ziyafeti!..Yani gün aşırı balık, gün aşırı da tavuk ziyafeti... Harem ağasından farkımız yok. Teknede çalışan kadın sayısı neredeyse erkeklerin iki misli.

Stockholm – Aabo limanları arası seferlerimiz dört ay sürdü. Bir kere Aabo Limanı'nda gemimden ayrılıp, Rus askeri bölgesinden geçerek Helsinki Olimpiyatları'na gittim. Tam bir rezalet! Ne Şam'ın şekeri ne Arap'ın yüzü yerine biz ne Helsinki Olimpiyatları ne de Ruslar demekle yetindik. İsveç izin vermediği için Fredrikstad'a, okuluma Stockholm-Oslo üzerinden değil, Stockholm-Kopenhag üzerinden dönüş. Dünya denizcilğinde geçerli (Türkiye hariç) uluslararası ehliyetime, okulu başarı ile tamamlayıp sahip oldum.

Norveç bandıralı M/T Mai Bente gemisine 3'ncü kaptan olarak kabul edildim. Fredrikstad'da okula başladıktan kısa bir süre sonra bana bir yıl yeteceğine inandığım para bitti! Armatör Sayın Hjalmar Björge leb demeden leblebiyi anlayan, aynı yollardan geçmiş birisi olarak daha mezun olmadan 3'ncü kaptan maaşı bağlanmasını kabul etti... Hiçbir şart koşmamaları... Denizcilik mesleğime artık tayfa olarak değil üçüncü kaptan olarak devam hakkını kazandım.

1957: Beş yıllık bir tecrübe sonrası dünya okyanus ve denizlerinde geçerli (maalesef Türk suları hariç) uluslararası ehliyetimi alıp eğitimimi tamamlamak üzere Oslo'da Ekeberg Yüksek Kaptanlık Okuluna başlayışım ve bir yıl sonra ehliyetimi alışıım...

1959-1963: Taşıdığım ham demiri İngiltere'de boşaltığım yıllar. Kuzey Atlantik'te İzlanda-Grönland-Labrador güneyi Kanada'nın Quebec eyaleti “Seven Island” limanından okyanusu 16-18 günde geçip en fazla 2 saatte 15.000 ton ham demir yükleyip tekrar Kuzey Atlantik seferleri... Buz dağı görmek, yanından geçmek... bir denizcimizi denize gömmek.

BK — Benim bildiğim kadarıyla uzun yıllar, sevdalısı olduğunuz denizlerde, kaptanlık görevi yaptınız. Ama 1963'te denizlere veda ederek bir müzik şirketi, hatta Abba gibi dev sanatçıların plaklarını yapan bir şirket kurdunuz. Bize bu çok yönlü ve başarılarla dolu yurt dışındaki iş hayatınızı anlatır mısınız?

KAPTAN Y.D. — 1963-66: Denizlere veda! Karada hayata başlama çabaları. Oslo'da iş aramalar... iş yaratma... Sound Electro ve South Eastern Shipping şirketlerini kurmam.

1966-1986: Müzik şirketim. Stig Anderson'la tanışmam ve Abba plak ve kasetlerini üretmem. Holmenveien'den Fjellvn.6b'ye geçiş... Durul Gence ve orkestrasını evimde bir kış konuk etme... Gramafon plağı kalıbı üretme, Türkiye'de müşteriler, kaset duplicating sistem kurma ve Norveç müzik piyasasında adeta tek tabanca rolü...

DEĞİŞİMLERİN İZLERİ: 1947 MEZUNLARI GRAND COUR'DAKİ KÖMÜRLÜKLERİ

8 **M** **YER GÖK**

1947 mezunları Grand Cour'daki kömürlükleri öğrenci etkinlikleri merkezine dönüştürdüler

30 mezunla 1947 mezunları Grand Cour'daki kömürlükleri öğrenci etkinlikleri merkezine dönüştürdüler. 1947 mezunları Grand Cour'daki kömürlükleri öğrenci etkinlikleri merkezine dönüştürdüler. 1947 mezunları Grand Cour'daki kömürlükleri öğrenci etkinlikleri merkezine dönüştürdüler.

Bir zamanlar İstanbul'un en büyük kömürlüğü olan Grand Cour'daki kömürlükleri 1947 mezunları öğrenci etkinlikleri merkezine dönüştürdüler. 1947 mezunları Grand Cour'daki kömürlükleri öğrenci etkinlikleri merkezine dönüştürdüler. 1947 mezunları Grand Cour'daki kömürlükleri öğrenci etkinlikleri merkezine dönüştürdüler.

Galatasaraylılar Derneği'nin 90. yıl balosu

Galatasaraylılar Derneği'nin 90. yıl balosu. Galatasaraylılar Derneği'nin 90. yıl balosu. Galatasaraylılar Derneği'nin 90. yıl balosu.

Sol alt: Berk Kutengin (123 devresi) Kaptan Yılmaz Dağcı (1947 mezunu) Gündüz Nalbantoğlu (1954 girişli) Haluk Doğançay (101 devresi)

BK — 1986’da ülkenize geri dönerek, Ataköy Marina Genel Müdürü olarak iş hayatınıza devam ediyorsunuz. Sonrasında, başarılarla ve denizcilik sektörüne katkılarla dolu bir hayat. Bize Türkiye’deki iş hayatınızı anlatır mısınız?

KAPTAN Y.D. — 1986-88: Ülkeme tam 40 yıl sonra dönüş ve Ataköy Marina’da Genel Müdürlük. Oslo Büyükelçisi’nin hakaretlerine rağmen mesleğim nedeni ile vatandaşlıktan çıkmak için yaptığım yazılı başvurumun faydaları ve tekrar T.C. vatandaşlığı-mın Ankara’da resmi yollardan tebrik ve teşekkürle bana iadesi...

1988: Sayın Rahmi M. Koç’la Turmepa/Deniztemiz Derneğinin kurulması, Koç Marinaları genel koordinatörlüğü, 2000 yılı Ege yat rallisi vice komodorluğu...

1991: Wessex Institute of Technology’nin tam destek ve iş birliği önerimizi kabulüne rağmen “Second Int’l Conference, Marina 91” İstanbul’da maalesef yapılmadı çünkü “ne lüzumu var” dendi!

2000: Ege Yat Rallisi (Comodor Necati Zincirkıran, Vice Comodore Kapt. Yılmaz Dağcı) Sayın RMK’nin bir teşekkür yazısı ile son derece başarılı bulundu.

2005: Merkezi Londra’daki “The Yacht Harbour Association” yönetim kurulu önerisi ile: Lifetime Honorary Member of the TYHA.

2004-2017: İstanbul Deniz Ticaret Odası yönetim kurulu ve yönetim kurulu başkanı danışmanı. 2010 yılında, Boylu Soylu Yelkenliler (BSY) isim babası ve dünyanın en büyük yelkenlilerinden 25 tanesinin “Avrupa Kültür Başkenti” ilan edildiği yılda İstanbul’a getirilmesi.

2007: Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül’ün önerisi ile “Expo2015” ulusal dayanışma kurulu üyeliği.

2008: Piri Reis Üniversitesi kurucu mütevelli heyeti üyesi.

2011: Norveç’in “Sörlandet” yelkenlisi Türkiye’de onarıldı.

2015: Fikir babası ve üç kurucusundan birisi olduğum (Rahmi M. Koç, Eşref Cerrahoğlu, Yılmaz Dağcı) Turmepa/Deniztemiz Derneği Yönetim Kurulunun oy birliği ile “hayat boyu onursal üyelik” vermesi...

BK — 2017’de başlanan üç yeni ve çok önemli projeniz var. Bunlardan bahseder misiniz?

KAPTAN Y.D. — 2017: Başlanan üç yeni proje:

1. Türkiye’de en az bir tane “yüzer hastane” yapılması (depremlerde en yakın yere yanaştırılmak üzere).
2. Engelliler için bir yelkenli gezi teknesi yapımı.
3. Engellilerin dünyaya açılımı, iş birliği ve “4E” projesi: Engellilere Eğitimde, Eğlencede, Eşitlik.

BK — Sizinle sohbet her zaman çok keyifli ve öğretici oluyor. Galatasaray Lisesi’nden ağabeyimiz olarak başarılarınızdan ve denizcilik sektörüne katkılarınızdan dolayı sizinle ne kadar gurur duysak azdır. Bu harika sohbet için sonsuz teşekkürler, iyi ki varsınız.

“Kızıl, Bilgili, Şişman, Revaklar” şehri

Reha Keskin (117)

Değil seyahat etmek, evden dahi çıkamadığımız bugünlerde, biraz eski günlere gidip (2018 BC – Before Corona) seyahat edebildiğimiz zamanlarda, keşfettiğimiz yeni yerleri hatırlamak ve tekrar gidebilmenin hayalini kurmak, sanırım yapabileceğimiz yegâne seyahat deneyimi.

Promosyon uçak biletleri ile güzel bir hafta sonu kaçamağı yapmak için, gitsek gitsek farklı bir yer olarak nereye gitsek diye düşünerek aldığımız Bologna bileti bize harika bir hafta sonu yaşattı.

Hiçbir beklentimiz olmadan gittiğimiz Bologna bize sunduğu rafine gurme lezzetleri, revaklar ile süslü zarif sokakları, mimari sürprizleri, açık antika pazarı ile öyle şaşırttı, yaşayan sokakları ve doğal sıcaklığı ile öyle bir sarmaladı ki, bizi kendine hayran bıraktı.

Tabii ki, Milano, Roma, Floransa ve Venedik gibi İtalya’nın en popüler, turistik ve ünlü şehirleri arasında değil Bologna, ancak tam da bu sebepten daha karakterli, gerçek ve doğal.

“KIZIL, BİLGİLİ, ŞİŞMAN, REVAKLAR” ŞEHİRİ

İlk gözünüze çarpan Bologna'nın bir revaklar şehri olduğu. Neredeyse eski şehirdeki tüm binaların önünde, sırtı bağlı bulunduğu binaya dayalı, ön cephesi açık, üstü örtülü, sütunlar ve payelerle taşınan toplamda 60 km'ye varan revak geçitler yer alıyor. Hatta bazı revakların yüzyıllık ahşap kolonları mevcut. İşte bu kilometrelerce uzayan geçitler sebebi ile şehrin bir ismi de “CITY OF PORTICI – REVAKLAR ŞEHİRİ”.

Şehrin, fotoğrafik açıdan çok keyifli diğer bir yanı da binaların çoğunun kızıl tonlarına boyalı oluşu. Bir çok klasik Avrupa şehri gibi el değmemiş/bozulmamış, modern adı altında çirkinliklerin, şehrin ruhuna zarar vermemiş ve masal diyarı gibi olan eski şehrine sahip olan Bologna'da, Roma Dönemi'nden yapılar, 12.-14. yüzyıllardan kalma kemerler, kubbeler, destekli tonozlar, Orta Çağ'dan kalma şehri çevreleyen orijinal surlar, kiliseler ve kuleler hâlâ ayakta ve süper korunmuşlar.

Bu keyifli kıvrıklık, şehrin ayrıca “BOLOGNA LA ROSSA – KIZIL BOLOGNA” olarak ünlenmesine sebep olmuş. Ancak “KIZIL” lakabı aynı zamanda şehrin komünist görüş ve eğilimlerine de gönderme yapıyor!

Bologna'nın bir başka bizi şaşırtan özelliği, 11. yüzyılda kurulmuş Avrupa'nın en eski üniversitesine sahip olması. Üniversite hala faal bir durumda ve Bologna aynı zamanda scooter'ları ile gezen gençler ile dolu bir üniversite şehri. Bologna Üniversitesinde dil bilim profesörü olarak 30 yıl çalışmış yazar Umberto Eco, dünyaca ünlü romanı “Gülün Adı”nı şehrin bu gerçeğin peşindeki ruhundan aldığı ilham ile yazmış.

2000 yılında “Avrupa Kültür Şehri” seçilmiş olan, eğitim ve kültür seviyesi son derece ileri olan Bologna'nın bir ismi de “BOLOGNA LA DOTTA – BİLGİLİ BOLOGNA”.

En keyifli yanını sona sakladım... Bologna mutfağı!

Çok saygın bir mutfağa sahip olan bu şehir, Parmesan peyniri, Parma jambonu, tortellini ve lasagna, dünyada “Bolognes” sos olarak bilinen “Ragù sosu” gibi İtalya'nın dünyaca ünlü gastronomi lezzetlerinin yaratıcısı. İşte bu sebeple şehrin bir başka lakabı ise “BOLOGNA LA GRASSA – ŞİŞMAN BOLOGNA”.

Jambonların asılı olduğu, çeşit çeşit peynirlerin sergilendiği şarküterilerden, harika pastanelerine, sokak arası Trattoria restoranlarından, gurme lezzetler sunan Michelin restoranlarına her biri birbirinden güzel ve lezzetli deneyimler. Bence Bologna'nın diğer İtalyan şehirlerinde olduğu gibi, tek kötü yanı sizde sürekli yemek ve harika şarapları, grappa'ları içme hissi yaratması ve sadece hafta sonu için bile gitmiş olsanız en az 1-2 kilo alarak dönmeniz. :)

Bologna'nın en otantik ve tipik caddesi Via Drapperie. Balıkçı, şarküteri, Enoteca (şarap barları) çiçekçi, manav ve pastanelerin yer aldığı bu sokak dükkanların dekoru ve tabelaları sanki geçmişte yaşayan bir hazine. Ayrıca çeşitli şarap dükkanlarından bardağınızı alıp, keyfinize göre şarküterilerden alışveriş yapıp kendinize mükellef bir ziyafet çekeceğiniz Mercado di Mezzo yemek çarşısı da atlanmaması gereken yerlerden.

Tavsiye edebileceğim bazı yeme ve içme adresleri:

- Keyifli bir pasta için – Pasticceria & Caffeteria Santo Stefano.
- Kahve molası için – Mokarabia Cafe, Strada Maggiore veya La Bottega del Caffè, Via Orefici geleneksel Bologna lezzetleri sunan harika bir öğle yemeği adresi Ristorante Grassilli – Via Luzzo.
- Keyifli bir akşamüstü şarap keyfi için – Cantina Bentivoglio.
- Gurme akşam yemeği için – Al Pappagallo, Piazza della Mercanzia.
- 1903'ten beri servis veren harika bir Trattoria – Ristorante Donatello, Via Augusto Righi.

•Akşam yemek sonrası gitmek isterseniz, Bologna'nın efsanevi caz kulübü Caz Bar: Cantina Bentivoglio, Via Mascarella, 14

Yürüyerek rahatlıkla keşfedilebilecek kadar düzayak olan Bologna, Piazza Maggiore'yi merkezine alan dilimlenmiş bir pizzayı andıran sokak planına sahip. Daha çok bisiklet ve scooter gördüğünüz bu şehir, efsanevi Lamborghini arabaları, Ducati motosikletleri ve de daha yeni üretimi yakınlardaki Modena'ya taşınan Maserati otomobillerine ev sahipliği yapıyor. Hatta havaalanında indiğinizde free shop'ta iki adet Lamborghini ile karşılaşmak oldukça şaşırtıcı ve bir o kadar da güzel.

Roma Dönemi'nden kalma forum meydanı olan Piazza Maggiore, şehrin en önemli kilisesi olan Basilica di San Petronio'ya ev sahipliği yapıyor. Aslında hiç tamamlanmamış bu kilise Bologna'nın dini iktidardan uzak kimliğinin güzel bir göstergesi. Bu meydana günün her saatinde keyifle zaman geçirebilirsiniz, ister sabah espresso keyfi, ister akşamüstü güvercinleri seyrederek güzel bir grappa veya martini ile... Biz çok keyif aldık!

Revak ustalığının doruğunu görmek ve biraz da eski şehirden uzaklaşmak isterseniz, şehir surlarını Santuario di San Luca manastırı ile bağlayan, 3 km boyunca zikzak yaparak tırmanan 666 kemerden oluşan Portico di San Luca'ya gitmenizi tavsiye ederim. Fakat çok önemli bir bilgi, taksi ile manastıra çıkıp, daha sonra

yürüyerek aşağıya inmek en rahatı. Yoksa nefesinizin kesilmesinden, gözünüz revak mevak görmüyor.

Şehre nazır bir tepenin üzerinde konuşlanmış Santuario della Madonna di San Luca, size hem eski hem de yeni şehri gözler önüne seren muhteşem bir manzara sunuyor. Kilise'nin çok eski ve ünlü "Meryem Ana" resmi UNESCO koruması altında. Biz gezerken bu Kilise'nin tadilatla olması bu güzelliği tam anlamıyla yaşamamıza maalesef engel oldu.

Konaklama olarak Grand Hotel Majestic'te kaldık. Çok klasik bir otel ama süper bir lokasyona sahip. Kırmızı kadifeler ile barok dizayn otel odasında kendinizi kral ve kraliçe gibi hissediyorsunuz.

Bologna, Milano'ya sadece bir saat, Venedik'e bir buçuk saat ve Floransa'ya ise sadece 45 dakika uzaklıkta. Fakat bence seyahat programınızı hiçbir diğer şehirle birleştirmeden sadece Bologna olarak yapın ve bu güzel "Kızıl, Bilgili, Şişman, Revaklar" şehrini doya doya yaşayın derim...

Korona'nın bittiği, özgürce seyahat edebildiğimiz ve yeni kültürler tanıyacağımız güzel günlerin bir an önce gelmesi dileklerimizle...

STH
travel

STH
mice

STH
dmc

STH
cruise

KURUMSAL
VE DİJİTAL
ETKİNLİK
MİCE

sthtravel.com.tr • sthmice.com • istanbuldmc.com • sth.cruises

SEYAHAT
HİZMETLERİ

"Zeka değişime ayak
uydurabilme becerisidir."
- Stephen Hawking

sth_travel_mice

STH Travel & Mice

STH_TRAVEL

@STHTRAVEL

STH Travel & Mice

STH
bilel

STH
vize

STH
balayı

STH
well thinking

CRUISE VE NEHİR
BEZİLERİ

gezgintilki.com • sthvize.com • sthbalayi.com • sthwellthinking.com

KONGRE VE FUAR

STH TURİZM & ORGANİZASYON

Yıldız Posta Cad. No:13, 34394

Esentepe / İstanbul / TÜRKİYE

Tel: +90 (212) 347 45 66

info@sthtravel.com.tr

Yeni Dijital
MICE
Yeni Normal
SUNUMU

Babam Ahmet Mustafa Nalbantoğlu, sünger tüccarları, sünger işleyen kadınlar, 50'li yıllar.

Büyükbabam Mustafa Nalbantoğlu.

Kardeşim Aydın Nalbantoğlu'yla.

Dalış dönüşü vurduğum orfozla.

Annem Makbule, babam Ahmet Mustafa Nalbantoğlu.

Gündüz Nalbantoğlu ile söyleşi

Berk Kutengin (123)

Deniz Ticaret Odası Başkanlığından tutun da bir çok sivil toplum örgütünün yönetiminde bulunan, Bodrum'un başta denizcilik sektörü olmak üzere yine bir çok sorununa sahip çıkıp, elini taşın altına sokarak çözmek için emek ve çaba harcayan bir isim. Galatasaray Lisesinden ağabeyimiz ve Mekteb-i Sultani Denizciler Grubu Komodorumuz Gündüz Nalbantoğlu ağabey...

BERK KUTENGİN — Merhaba Gündüz ağabey, bize Galatasaray Lisesi'yle nasıl tanıştığınızı anlatır mısınız?

GÜNDÜZ NALBANTOĞLU — Galatasaray Lisesine girişim 1954'de kazandığım imtihan neticesinde ama daha mühimi bir tesadüf sayesinde oldu diyebilirim. Bodrum'dan İstanbul'a beş günde gelindiği zamanlardı. Annem ile İstanbul'a gelip imtihana girip kazandıktan sonra kayıt yaptırmak için Yaşar Bey'in odasına girdik. Yaşar Bey kayıt için "babasının gelmesi lazım" dedi. Annem bunun mümkün olmadığını, babamın 5 günlük yolda olduğunu söyledi. Zaten haberleşme.de kısıtlı; telefon yok, mektup 7-8 günde gidiyor, telgraf bir iki gün alıyor. Yaşar Bey bizi kapı dışarı etti ve biz üzüntülü bir şekilde okuldan çıkarken kapıda daha evvel bir şekilde tanıştığımız okulumuz edebiyat öğretmeni Hüsnü Bey ile karşılaştık. Anneme "ne oldu" diye sordu; annem imtihanı kazandığımı ama babam olmadan kayıt yapmadıklarını söyledi. "Olmaz öyle şey" dedi ve bizi yanına alarak Yaşar Bey'in odasına girdik. Yaşar Bey bizi görünce "ben size olmaz demedim.mi" diye annemi paylaması üzerine annem beyefendinin isteği üzerine geldiğini söyledi. Orada 10-15 dakika süren sıkı bir münâşakadan sonra kaydım yapıldı. Yani benim Galatasaray'a girmemde bu tesadüfün önemli bir rolü oldu..Böyle bir tesadüf olmasa ben şimdi aranızda olamayacaktım.

Annem Makbule ve babam Ahmet Mustafa Nalbantoğlu ile.

Kızım Sevgi Nalbantoğlu ile İngiltere'deki tahsili sırasında

BK — Mezun olduktan sonra memleketiniz Bodrum'a dönüyorsunuz. Kendi tersanenizi açıyorsunuz. Sonrasını sizden dinleyebilir miyiz?

GN — Mezun olduktan ve yüksek tahsilimi tamamlayıp askerliğimi de (İğdır'da Rus ve İran hudutlarındaki karakollarda komutan olarak) yaptıktan sonra 1972 de Bodrum'a dönüp yat kiralaması ve inşaatının denetlemesi üzerine iş yerimi açtım. Bu arada deniz kenarında Nereid Pansiyon isminde 9 odalı bir işletmem vardı. Bu arada yat kiralaması konusunda, Bodrum'da bir tirhandil yaptıran bir Fransız ile l'Odyssée isminde bir ortaklık kurdum. 1973 de Paris'te 'salon nautique' de yat kiralaması üzerine stand açtık. Ben burada ilk defa 'travel lift' ile tanıştım. 1983 de travel lifti Mustafa Merih Karabağ isminde makina mühendisi ve kaptan olan arkadaşla, fuarda aldığım liftin ebat ve kapasitesini gösteren bir broşür ile, Bodrum'da kendimiz yaptık ve çekek yapmaya başladım. Bu çekek Türkiye de travel lift ile servis veren ilk özel çekek yeri oldu. Daha sonra sınıf arkadaşım Kemal Suman (Arap Kemal) ile ortak olacağımız 24 metre boyunda, charter'da kullanılmak üzere 1991 senesinde yat imalatına başladım. .Daha sonra Özhan Canaydın bize katıldı ve adını Arap Kemal'in Affola diye koyduğu yat 1992 de denize indi. Daha sonra Özhan'ın rahatsızlanması üzerine satmaya karar verdik ve yine okulumuzdan Refik Arkan'a sattık. 1970 li yıllarda yat kiralama işi çok iyi bir işti. 1974 de yarım sezonda (Kıbrıs çıkarması dolayısı ile) .7 kontrat gerçekleştirdim. Bu

kontratların ortalaması 25 gün idi. Yine imalata dönersek, bizim devreden Arun Özcan'a Yücel Köyağasıoğlu abimizin çizdiği ve yönettiği Erbey isimli motoryatı imal ettik. Ancak daha sonra mülk sahibi ile kirada anlaşamadığımız için işletmeyi kapatmak zorunda kaldım.

BK — Denizcilik sektörüne büyük emeğiniz ve katkılarınız var. Uzun bir dönem DTO Bodrum Şube Başkanlığı görevini başarıyla yaptınız ve sahillerimizi korumak için önemli girişimleriniz oldu. Bize o dönem yapmış olduğunuz bu girişimlerinizden bahsedebilir misiniz?

GN — Yukarıda saydığım faaliyetlerin yanı sıra 17 sene Deniz Ticaret Odası (DTO) Bodrum Şubesi başkanlığını yaptım. İyi bir yönetim kurulum vardı. Ben bu işlerin bir ekip işi olduğuna inanırdım. Bu dönemde koylarımızı denizlerimizi korumak ve yatçılığımızın önündeki engelleri kaldırmak için çok çalıştık. Bu çalışmalarda Başkan Yardımcım Arif Yılmaz'ın büyük yardımı ve katkıları olmuştur. Arif'in DTO'daki lakabı "mevzuat Arif" idi. Bu dönemde kıyılarımızın betonlaşmasını önlemek için çok çabamız oldu. Hikaye çok ama ben bir tanesini anlatayım. Marina yatırımı yapmak istediğini söyleyen bir yatırımcı geldi. Projesini gösterdi. "Bu projeyi uygulayacaksanız yardımcı da oluruz ama bunun arkasına saklanarak konaklama tesisi yapmaya ya da kıyıyı kapatmaya kalkarsanız karşınızda oluruz ve kanuni yollara baş vururuz" dedim. Sonradan gördük ki marınayı kullanarak sıfır deniz 225

Erol Ağan'ın (Çolak Erol) tersanesinde gulet yapımı.

Fahri konsolosluğum sırasında Fransız Büyükelçi, Başkonsolos ve eşi ile

apart yapmak ve yan koyu kapatmak var projede. Bunu yapamazsınız dedik. Bizi o zamanın Muğla Valisi Ahmet Altıparmak'a şikayet ediyor. DTO Bodrum Şube Başkanı Gündüz Nalbantoğlu bizim yatırım yapmamıza engel oluyor diye. Vali "Gündüz Beyin bir bildiği vardır gidin onunla anlaşın" diyor. DTO şubeleri içinde Merkeze sormadan dava açma yetkisi yalnız bizim şubede vardı. DTO Şube Başkanlığında sevgili Yılmaz Dağcı ağabeyimin bana devrettiği 'European Boating Association'da tüm DTO'nı temsil yetkisi ile senede iki defa toplantılara katılırdım. Bu toplantılardan birini Bodrum'da yaptım. Daha sonraki yıllarda bunu tekrarlamam için çok teklif geldi. DTO dışında Bodrum İş İnsanları Derneği (BESİAD) Yönetim Kurulu üyeliğim ve TÜRİSAB'da Yatçılık İhtisas Komisyonu Başkanlığım halen devam ediyor.

BK — 2008-2013 yılları arası Fransa Fahri Konsolosluğu görevinde bulunduğunuzu biliyorum. Çok yönlü ve yoğun bir çalışma temponuza hayran kalmamak işten değil. Nasıl başardığınızı anlatır mısınız?

GN — 2008-2013 seneleri arasında Bodrum Fransa Fahri Konsolosluğu yaptım. Ama önce vize için gittiğimde hak etmediğim bir muameleye maruz kalınca sinirlenip oradaki memurla münakaşa edip pasaportlarımızı alıp çıktım. Daha sonra yatının inşasında kendisine yardımcı olduğum ve sonrasında çok iyi arkadaş olduğum Julien Clerc beni Paris'e davet etti ve evinde misafir etmek istediğini söyledi. Ben de vize

konusundaki olayı anlattım ve vize almamın pek mümkün olacağını sanmadığımı söyledim. Peki ben belki bu olayı belki çözebilirim dedi. Aradan bir kaç ay geçti, bir gün telefonum çaldığında birisi Elysée Sarayından aradığını söyledi, bir arkadaşın şaka yaptığını zannedip bende burası Dolmabahçe Sarayı diye cevap vereceksen telefondaki kişi pasaportumu İstanbul'da konsoloslukta bulamadıklarını söyleyince işin ciddi olduğunu anladım ve pasaportumun konsoloslukta olmadığını ve konsoloslukta olan olayı anlattım. Bunun üzerine beni tekrar arayacaklarını söylediler. 15 dakika kadar sonra telefon yeniden çaldı, bu sefer arayan konsolosluktu, bana vize konusundaki yanlış anlaşmayı gidermek için konsolosluğa uğramamı istediler. Bir müddet sonra konsolosluğa gittim ve o zaman verilen en uzun vize olan 3 senelik vize verdiler. Daha sonra bizim okuldan Aykut Eken Fransa'nın Bodrum'da bir fahri konsolosluk açmak istediklerini ve beni önermek istediğini söyledi. Ben olumlu cevap verdim ve beni o zaman İstanbul Başkonsolosu olan M. Paucel davet etti ve Bodrum için Fransa Fahri Konsolosluğunu teklif etti ve vecibelerini anlattı. Ben de istediklerinin çoğunu zaten yaptığımı ama kayıt ve bürokratik işlemler konusunda zorlanabileceğimi söyledim. Bana bu konuda destek vereceklerini ve kabul edersem memnun olacaklarını söyledi.

23 Nisan 1954, kutlama korteji, Bodrum

Daha sonra bana ofis işlerimde yardımcı olacak bir sekreterim oldu ve kağıt işlerini o yaptı. Daha sonra 70 yaşına basınca emekli oldum.

BK — Galatasaray Lisesinde denizcilik tarihinin Ali Sami Yen'in girişimleriyle başladığını ve Kemal Niyazi ve Tevfik Şevket ile devam ettiğini biliyoruz. “İlk günden beri gemimim direğinden Galatasaray bayrağını bir defa bile indirmedim” diyen Komodor Kemal Niyazi'nin sözlerini örnek alarak, günümüzde aynı birlikteliği tekrar canlandırmayı amaçlayan “Mekteb-i Sultani Denizciler” grubunun Komodoru olarak planlarınızdan ve size hissettirdiklerinden biraz bahseder misiniz?

GN — “Mekteb-i Sultani Denizcileri” oluşumunu kutluyor, beni Komodor olarak seçen ve bu grubun oluşmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bunların kimler olduğunu hepimiz bildiğiniz için benim söylememe gerek yok diye düşünüyorum. Mekteb-i Sultani Denizcileri'nin hedefi bu grubu büyütmek ve de özellikle gençleri buraya çağırmak ve onları denizle tanıştırmak, barıştırmak ve kaynaştırmak. Atamızın söylediği gibi denizci bir ülke olmak istiyorsak; denizci bir millet yaratmamız lazım ki bu da amatör denizcilikle başlar. Bu konuda tanıtıma büyük katkıları olacak ‘zoom’ sunumlarının

özellikle de YouTube’da yayınlanması, görünür olması iyi bir girişim diye düşünüyorum.

BK — Son olarak “Mekteb-i Sultani Denizcileri” grubunun ve Galatasaraylılar Derneğinin girişimleri ve Lise Müdürümüz Vahdettin Bey ve idari kadronun desteğiyle 2. Dönem kurduğumuz “Galatasaray Lisesi Denizcilik ve Yelken Kulübü”ne üye yaklaşık 76 öğrencimize profesyonel eğitimler tarafından teori dersleri veriliyor. Şu sıkıntılı günler biter bitmez denizde pratik yelken derslerimizi de yapacağız. Geleceğin GSL denizcilerine, Kulüpteki kardeşlerimize iletmek istediğiniz mesajınızı alabilir miyiz?

GN — Bu konuda grubumuzu destekleyen Derneğimizin Başkanı Fidel Berber’e ve Okul Müdürümüz Vahdettin Bey’e çok teşekkür ederim. Galatasaray Lisesi Denizcilik ve Yelkencilik Kulübünün 76 öğrencisine başarılar dilerim. Üyelerimizden bir de ricam var, bu tip girişimlerin maddi desteğe ihtiyacı vardır ve belli bir bütçe oluşturmaları gerekir. Bunu yapabilmeleri için de düzenli belli gelirlere ihtiyaçları olduğunu hepimiz biliriz. Kredi kartına bağlanacak, az da olsa belli bir miktarın taahhüt edilmesinin uygun olacağını düşünenlerdenim.

Hepinizi saygı ve sevgi ile kucaklarım.

Sıfır kalori, sıfır şeker...

ULUDAĞ SIFIR TONİK!

TÜRKİYE'DE
TEK
KORUYUCU
İÇERMEYEN
ULUDAĞ
SIFIR KALORİ
TONİK

1 LİTRELİK
ŞİŞESİ ÇIKTI!

Yıllar... Dönemler...

M. Üstün Cicioğlu (99)

Yıl, 1967; yer, Mektebin kooperatif odası; saat 20-20:30 civarı. Kantin kapatılmış, günlük hasılat toplanmış, sayılmış, kaydedilmiş ve kasaya konulmuş.

Kooperatifin o yılki başkanı, Çingene Şeyda (1435 Ş. Karaca) masasına kurulmuş, Müşavir Üye Cici Üstün (1614 Ü. Cicioğlu), Muhasebeci Üye Kör Mutlu (1582 M. Çilingiroğlu) başkan masasının önündeki koltuklara yerleşmişler, kantinden Allah ne verdiyse kaşar peyniri, sucuk, salam, domates, beyaz peynir vb. meze tabakları önlerinde; bardaklarında da beyaz su (tabii ki Aslan Sütü) demleniyorlar.

Kapı çalıyor, soruluyor: "Kim ooo?.."

Dışarıdan ses geliyor: "Açın ulan, biziz!"

Atlas Sineması 16:45 seansından çıkıp Çiçek Pasajı'nda bir mola sonrası Mektebe dönen, o yılki 9 kişilik Ticaret IV'ün döküntüleri, başlarında sınıf mümessili Komando Halil (1407 H. Karsak), Kör Turan (1388 T. Felah), Deve Miran (?. M. Demir), Küskü Ali (kendine göre "Sivori" 1213 A. Mutver) giriş yapıyor, tabureler ve pencere içlerinde yerlerini alıyorlar. Onlara da birer bardak Aslan Sütü sunuluyor, mezeler ortadaki tabaklarda...

"Film nasıldı?" vb. sohbet dönüyor dolaşılıyor, "Ahh şu 100. Yıl!" takıntısına varıyor. O yıl, GSL son sınıf öğrencilerinin çoğunda şu takıntı oluşmuştu: "Keşke, bir sonraki yıl son sınıfta ve 100. Yıl mezunu olsaydık..." Kör Turan patladı: "Abiler, ben bu yıl imtihanlara girmeyeceğim, mezun olmayacağım; seneye mezun olup 100. Yıl mezunuyum diyeceğim!"

Çeşitli homurdanmalar... "Olur mu, 1 yıl yakılır mı?!" vb. itirazlar derken, Tic. IV'ün ve Mektebin en yaşlısı, dedesi, Cici Üstün, ye-

rinden doğruldu, bardağından bir yudum Aslan Sütü aldı ve söze başladı:

"Çocuklar, kardeşlerim; yahu 99 sayısı da 100 kadar değerli ve şık bir sayıdır. Biz neden bu 99 sayısını öne çıkarmıyor, baskın hale getirmiyoruz?.."

"Evet, yahu biz GSL 99. Yıl mezunları olacağız. Biz 99'luyuz diyelim, bununla da övünelim!.."

Bir ara bir sessizlik oldu. Ve arkasından bir patlama:

"Yaşşaa Cici! Yaşşaa Cici abi!.. Evet yahu: 99 da 100 kadar değerli bir sayıdır ve biz de GSL 99. Yıl mezunları olacağız!"

Alkışlar, alkışlar, alkışlar...

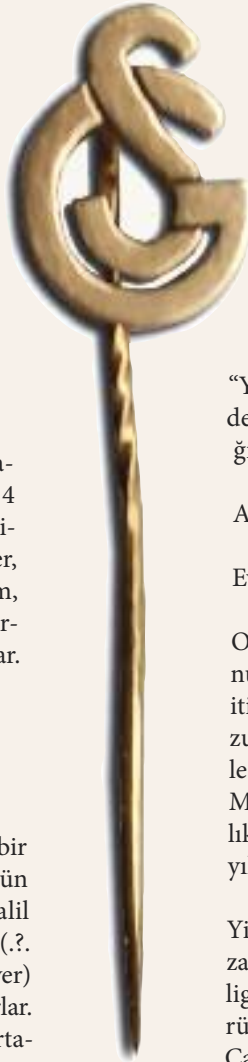
Evet Sevgili GS Liseliler;

O yıla kadar 1939-40, 1959-60, 1979-1980 vb. "yılı mezunuyum-mezunuyuz" tanımlaması, 1966-67 ders yılından itibaren, '99, '109, '139 vb. devresi/dönemi; mezunu/mezunları tanımlamasına dönüştü. Bunu düşünen ve gerçekleştiren "Yetiştirici" dahil, 8 yıllık GSL'yi 12 yılda bitiren; Muhittin Sandıkçioğlu'nun her türlü engellemesine karşılık Mekteple ilişkisini kesmeyip, Ticaret III'ten Tic. IV'e 3 yılda geçebilen Cici Üstün'dür (857-1614 Ü. Cicioğlu).

Yine aynı yıl, 1967; yani '99 Yılı, Son Sınıflar Çayı; yer, her zamanki gibi Hilton Oteli Roof'unda yapılacak. Yazısı, kaligrafisi oldukça güzel, resim ve afiş hocası Balaban Şükrü'nün (Ş. Özaltan) değerlisi Cici Üstün'ün aklına GSL Camiası için bir başka yenilik yapma düşüncesi geldi; neydi bu?: O yıla kadar "beyaz mineli fon üzerinde sarı-kırmızı GS" rozetine bir "yenilik getirmek"...

Etütte oturup bir eskiz çizdim; "G'nin üstüne oturmuş S amblemi, çevresi boş, yalın bir halde" ve yakaya takılması için arkasında, aşağıya doğru sarkık bir iğne tasarladım; tamamı altın...

Sahibini tanıyor olmasam da, yakınımızda bulunan Yeni Melek Sokağı'nın hemen girişindeki Mais Kuyumcusu'na gittim. Eskizi gösterdim. Üzerinde anlaştık ve bana 2 adet deneme imalatı yapmasını istedim...

Birkaç gün sonra kuyumcuya gittim, hazırlanan rozetleri aldım Mektebe döndüm. Rozetleri önce, yukarıda anlattığım kooperatif odasındaki sohbetimizde bizim, sınıf arkadaşlarıma gösterdim. Yatılı olanlardan biri yataktan koyu renk bir ceket getirdi ve rozeti yakaya takarak baktık. Çok beğenildi ve önce ertesi gün bizim Tic. IV sınıfının 9 öğrencisi için sipariş verdik; yapıldı ve bunları gösterdiğimiz 12 Edebiyat ve 12 Fen öğrencileri de kendileri Mais Kuyumcusu'na gidip kendileri için rozetlerini yaptır-
dılar.

1967 Son Sınıflar Çayı için de, son sınıf öğrencileri olarak hocalarımıza hediye edilmek üzere yüklü sayıda rozet yaptırarak ve ilk olarak ben, bir mola anında anons ederek (önceki yıl Mektepten atıldığım bana Danıştay yolunu öneren) Ferruhzat Turaç'a rozeti, yakasına bizzat taktım, hediye ettim. Öğrencilere karşı hep mesafeli duran Ferruhzat Bey başımı okşayarak bana memnuniyet ve teşekkürünü ifade etti; ben de onun elini öptüm...

Levrek buğulama da istemeyin ama

Reha Tanör (98)

Lise sonlarda çoğumuz egzistansiyalist idik... Kierkegaard, Nietzsche ve bilhassa Sartre'in kitaplarını elimizden düşürmüyor, bu akımın ne olduğunu anlamaya çalışıyorduk.

Fransa'daki 68 Öğrenci Hareketlerine daha iki yıl vardı... Ama içimizdeki isyan ateşi yanmaya başlamıştı. Her şeye başkaldırıyorduk.

Sartre'in söylediklerini anlayamıyor, Simone de Beauvoir ile ilişkisinin niteliğini çözemiyorduk ama sürekli giydiğimiz siyah dik yakalı kazaklarla etrafa karşı onların kampında olduğumuzu gösteriyorduk.

Egzistansiyalizmin ne olduğunu ben hala da tam anlayabilmiş değilim. Kendime haksızlık etmeyeyim, anlayan varsa gelip bana anlatabilir. Kendilerini bu çerçeve içinde gören yazar ve düşünürler bile bu akımın belirgin teorisi bulunan bir felsefe akımı olmadığını itiraf ederler. Bunların her biri körün fili tarif etmesi gibi bir başka şeyler anlatırlar. Ortak paydaları anlattıklarının bence 'anlaşılmaz' olmasıdır. En iyi anlayabildiğim şeydi: **Herkes her şeyden sorumludur.**

Gençlik...

Saftık...

İşyankârdık...

Evet Sevgili GS Liseliler;

O yıldan itibaren yakalarımızda iğneli "yalın-kesme altın GS rozeti" de Camiamızda yerini almış oldu. Önce sade, düz altın kesme olarak yaptırdığım ama daha sonra altın çerçeve içinde "G"si kırmızı, "S"si sarı boyanmış gömülü olarak bu rozetler de Camiamızda yerini buldu.

Bir ara çok yaygınlaşsa da, daha sonra GEV'in kuruluşu ve dağıtımı ile eski beyaz mineli rozetlerimiz yine çoğunluğa ulaştı. Burada anlatmak istediğim, bazılarınızda bulunabilecek diğer altın-kesme GS rozetlerimizin de mucidi bu kardeşiniz, ağabeyiniz '64-99 Cici Üstün'dür.

Üstat, "Herkes her şeyden sorumludur" buyurunca elbette biz de etrafımızdaki her şeyi bu sorumluluk çerçevesinde değerlendirilmeli olmuştuk. İyi gitmeyen her şeyden sorumlu olmalıydık! Ben de okulda 'yemekler kötü' diye başkaldırıyordum. Öğrencilerin kötü beslenmesine engel olmadığım takdirde, egzistansiyalist öğretiyi gereğince bundan kendimi sorumlu hissedecektim. Aslında yemekler hiç de fena değildi ama demek ki o sıralarda aklıma kendimi sorumlu tutabileceğim başka bir şey gelmemiş! Başlattığım isyan, bir süre sonra arkadaşlarımdan da katılımıyla ses getirmeye başlamıştı. Bir gün "Müdür seni çağırıyor" dediler. Gittim.

"Yemekleri beğenmiyormuşsunuz!"

"Pek beğendiğimiz söylenemez efendim."

Sebebini sordu.

Sebebi mi? Sebebi kahrolası egzistansiyalizm diyemezdim her halde. Bir şeyler geveledim.

Bir süre düşündü, ayağa kalktı, elini "Prince-de-galles" kostümünün ceket cebine soktu. Sevgilisi uğruna İngiltere tahtını bırakan Windsor Dükü VIII. Edward'a benziyordu.

"Öyleyse menü hazırlama görevini bugünden itibaren size veriyorum. Beğendiğiniz gibi yapabilirsiniz ama benden de levrek buğulama istemeyeceğinizi umarım" dedi!

Bizim Kral Edward, İngiltere'deki benzeri gibi sürprizi seviyor olsa gerek, onun gibi tahtı değilse de yemek listesini benim kucağıma bırakıvermişti!

Afalladım... Ne diyeceğimi bilemedim... Teşekkür edip çıktım, çaresiz.

Derhal arkadaşlarımla topladım ve çalışmaya başladık. Başladık ama ilerledikçe görüp öğrendiklerimiz şunlar oldu:

Her menü belli bir kaloriyi içermek zorundaydı...
Her menü belli bir bütçeyi aşmamak zorundaydı...
Her menü belli bir dengeyi içermeliydi...
Daha buna benzer bir sürü şey...

Dersleri bırakıp tüm gayretimizi bu işe verdik. Verdik vermesine de, güç bela, kitabına uydurarak yaptığımız menüler çok geçmeden öğrencilerin homurdanmasına yol açtı. Eski yemekler daha iyiydi!

Şikâyetler artınca, çaresiz, müdüre çıktım; kabinesi güvenoyu alamayan başbakan aday gibi görevi iade ettim.

Aldığım dersi ise hiç unutmadım;

İçi boş başkaldırı çökmeye mahkûmdur.

"Reha Tanör'ün aynı adı taşıyan kitabından alınmıştır"

Korona Günleri, Marx ve Sorular

Özgecan Kunt (128)

2020 mart sonunda Çin'in Wuhan bölgesinden çıkıp, Avrupa'ya yayılan Covid19 virüsünün kapımıza dayandığını, işin ciddiyetini idrak ettik. İdrakten kastım "dünyanın bir ucundaki tanımadığımız bir hastalığın bizi, çocuklarımızı, sevdiklerimizi öldürebileceğini" anlamış olmamız. O günden bugüne yaşadıklarımız aşağı yukarı aynıdır, bunlardan bahsetmeyeceğim ama bir şey var, kafama takılan bir düşünce: hayatımızın bir daha asla eskisi gibi olmayacağı düşüncesi.

10 Nisan'a gelindiğinde sokağa çıkma yasağıyla birlikte uzaktan, bilgisayar ekranlarından izlediğimiz ufak çaplı infialler ve eğlenceli paylaşımlar arasında güzel bir de haber aldık. Sıkı haberdilerden gerçekten. Eserlerini, performanslarını internette belli sitelerden erişime açan sanatçılar arasına Genco Erkal da katılmıştı. Dostlar Tiyatrosu'nun devini Howard Zinn'in, Marx'ın Dönüşü (Marx in Soho) oyununda Youtube'dan izleyebilecektik. İzledik de. İşin müthiş kısmı oyunun yayımlandığı ikinci günde elli bin kişiye ulaşmış olmasıydı. Bunu özellikle eklemek istiyorum. Çünkü bir tiyatro oyununun belli ki değişen bir dünyada Marx'ı anlatıp bu kadar ilgi görmesi dönüm noktasıdır.

Marx sahnede kan emici kapitalistlere küfrederken, dünyanın bütün işçilerini birleşmeye çağırırken son yüzyılları düşünmeye başladım. X, Y, Z kuşaklarından geriye, "işçi" kavramının ortaya çıkışına kadar gittim. Hatta toplumsallaşmayla atlanan o eşige.

İnsanlık tarihinde işçi "sınıfının" ortaya çıkışının bulunulan mekânlarla - fabrikalarla, sosyal yaşamla sıkı bir bağı var. Hak kazanımında en önemli adımları da bir araya gelerek attılar, ne de olsa toplu hâlde bir güç oluşturabiliyorsunuz. Bugün ilerleyen tekno-

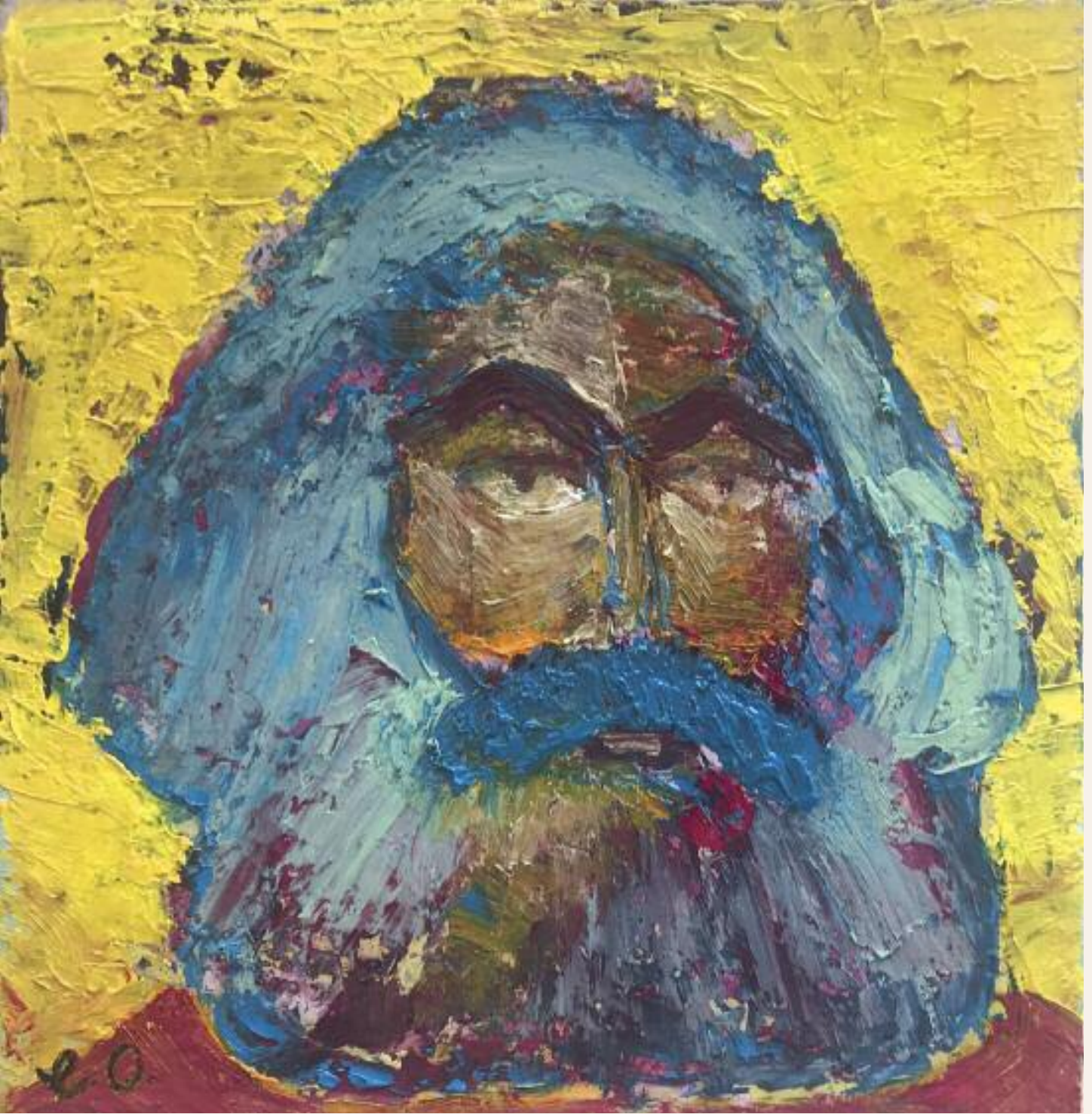
loji belki bizi fiziksel olarak bir arada bulunmaya zorlamıyor ama şu pandemi döneminde işveren-işçi ilişkileri korkunç bir hâle gelmişken, zihinlerde ne olup bitiyor? Bu evde kalma, toplumu farkına varmasak da bir yere itiyor ve ölüm kalım meselesi söz konusu olduğundan hiçbirimiz buna karşı çıkmıyoruz. Yeni duruma haklar açısından yeni düzenlemeler ve önlemlerle cevap veriliyor (!), doğru, ama esasta nereye gidiyoruz; şu an bir eşikte miyiz?

Açıkçası sorularım var.

En önemlilerinden, hukukla başlayayım; bütün bu dijitalleşme hepimize sevimli gelse de, fiziksel olarak avukatına ve hakime "yaklaşamayacak" insanlar açısından savunma tam olarak yerine getirilebilecek mi? Bunlarla ilgili pek çok eleştiri uzun süredir dile getiriliyordu, şimdi eleştirilemeyecek bile. Çünkü devlet-birey dengesi değişiyor. Birey farkında değil ama temel haklarının çoğu bundan etkilendi, artık onları kullanamıyor. Ya durum kalıcı olursa? Fütüristik bir distopyada neyi, ne zaman yapacağımıza dair komutları yerine getirmeye başlarsak? Olamaz mı diyorsunuz?

O zaman yine geriye gidelim; insanlar hayatta kalmak için örneğin su kenarına yerleştiler, sonra da Sanayi Devrimi'yle fabrikaların çevresine. İşte bu insanların hepsi, bugün tek tek evlerinde. Yine hayatta kalmak için. Ve bu sefer doğanın intikam alırken bizi itip eve tıkmaları devlet desteğiyle oluyor. Ya sınıfsallık? Şimdilik kategori olarak adlandırsak bile önce 65 yaş üstü kesim, sonra 20 yaş altı... Bunlar biz orta yaşlılardan ayrılma mı? Biz nispeten özgürüz ve onlar değiller. Yanlış anlaşılmasın, içinde bulunduğumuz kısıtlama halinin nedenine odaklanmıyorum, sadece sonuçtan ve yöntemlerden bahsediyorum.

Evdeyiz, erzak depoluyoruz, yani alışveriş alışkanlığımız değişti; beyaz yakalılar evden çalışıyor; belli sektörlerin ne kadar önemli olduğu anlaşıldı ve belki ileride bu çalışma koşullarına ve gelirlerine yansıtacak. Eğitimler uzaktan veriliyor; bu öğrencilerin düşünme biçimini ve hatta fiziksel gelişimlerini bile etkilemiyor mu? Abartayım. Örneğin takım sporları ortadan kalkabilir mi? Yeni sanat dalları mı ortaya çıkacak? Ya sosyal ilişkiler, birbirlerini tanımayan insanlar nasıl bir araya gelecek? Romantik ilişkiler ku-

rulabilecek mi yoksa ekranlardan birbirlerine mi bakacaklar bundan sonra? Gençleri durduramazsınız, bugünlerde gizli mekânlarda, ev partilerinde maskelerle dans ediyorlar: şimdilik para cezaları veriliyor ama ileride bu eylemler suç sayılacak mı?

Örneğin kuaförlük diye bir meslek olacak mı? Tekstilde hangi kumaş türü değer kazanacak? Moda örneğin, moda neye benzecek? Teknoloji okur yazarlığı ona mesafeli kesime kendisini dayatacak mı? Ulaşım, örneğin özel önlemleri nedeniyle son derece pahalı bir özel hizmet hâline gelebilir, nasıl olacak? Hangi sınıf, kimler, nelerden faydalanabilecek, nelerden mahrum kalacak? Buna paralel olarak ekonomi neye evrilecek?

Yaşadıklarımızın ölümden ibaret olmadığına eminim ama ötesinde ne var? Sanayi Devrimi'nden bu yana pek çok eşik atladık, pek çok sıçrama yaşadık. Son yeni çağı, irili ufaklı yan değişimlerle internet devrimi açmıştı. Peki yaşamlarımızı bugün, evet bugün baştan sona değiştiren pandemiler yeni bir çağ mı açıyor? Sanırım evet ve sanırım biz de dönüşmekte acele etmeliyiz. Planlarımızı değiştirmeli, zihniyetimizi, ahlak anlayışımızı bile gözden geçirmeliyiz.

Soracağım son sorunun cevabını da vereceğim. Evde kapalı kalan insan daha mı çok okuyacak? Daha mı çok izleyip öğrenecek? Evet, kesinlikle evet; Genco Erkal gibiler sağolsun.

Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak mı?

Eşref Hamamcioğlu (105)

Tüm dünyayı saran ve son yılların en büyük global tehlikesi olarak görülen Corona pandemisi çıktığından beri bu söylemi hemen hemen her yerde görüyoruz.

Peki, dünyamızda ilk defa mı radikal değişimler serisi bekleniyor veya ilk defa mı "Hiç bir şey eskisi gibi olmayacak"?

Bu sorunun cevabını bulmak için sadece ileriye bakmak yani fütürist yaklaşım yeterli olmaz, mutlaka aynı derinlikte geçmişe de bir göz atmak faydalı olur.

Beklenen deprem sadece toplum sağlığı alanında değil ancak buna bağlı olarak ekonomik ve sosyo-politik artçıları ile de hayatımıza damgasını vuracaktır.

İlk büyük salgın hastalık 14. yüzyılda "veba" olarak bilinmektedir ve neredeyse Avrupa nüfusunun 1/3'ini yok etmiştir. Toplumların mevcut düzenin doğruluğunu sorgulamaları ve değişim talepleri her defasında çok büyük salgın hastalıklar veya savaşlar sonrası somutlaşmıştır. Veba salgını sonrasında, Avrupa'da Kilise'nin siyasi otoritesi ve ruhban sınıfının neden ölümlere çare olamadığı sorgulanmış ve yeni dönemde güç sembolü ve hayatlarının koruyucusu olarak rahipler yerlerini polis sistemine bırakmışlardır. Tarih boyunca uzun aralar ile meydana gelen salgın hastalıklar, sonrasında toplumsal değişime ve milletlerin toplumsal yapısına büyük etki etmiştir.

Sonraki süreçte, değişimin lokomotifini bilim olmuş ve insanlar koruyucu güç olarak polisten ziyade tıbbı güvenmeye başlamışlar ve bu değişimler silsilesi toplumların hukuk devletini benimsemelerine kadar ulaşmıştır.

Özetle; inanca dayalı bir korunma yerini güce dayalı bir korunmaya ve daha sonrasında da hukuk devleti nimetleri ile korunmaya bırakmıştır.

Bugün yaşamakta olduğumuz pandemi felaketi sonrasında da, toplumlar kendilerini koruyamadığına inandıkları ideolojik, ekonomik ve bilimsel sistemi sorgulayarak, yeni bir değerler sistemi kurma çabasında olacaklardır.

Şu anda hemen hemen tüm dünyada alınmakta olan tedbirler birbirlerine çok benzemektedir: kişisel hürriyetlerin kısıtlanması (sosyal izolasyon, "evde kal" kampanyaları, okulların kapatılması, 65 yaş üstüne sınırlamalar...) ve kaynak paylaşımının yeniden düzenlenmesi (ihtiyaç maddelerine sınırlı erişim, miktar kısıtlaması... vs). Bu tedbirlerin verimli ve etkin uygulanmasında en önemli rol regülatör olarak merkezi siyasi otorite yani devletindir. Pandemi ile mücadelede Almanya ve Çin'in gösterdikleri başarı önümüzde ki günlerde otoriter bir siyasi rejimi ve toplumsal disiplini özendirebilir olacaktır.

Bundan sonra ki süreçte ise devletlerin bu fonksiyonu nasıl bir performans ile yerine getirecekleri salgın sonrası düzenin önemli bir belirleyicisi olacaktır.

Uzaktan çalışma yöntemi konusunda finans ve sermayenin bakışı, bilgiye erişimin hızı, yapay zeka ve 'nesnelerin interneti'nin (IoT) kullanımı, okullarda uzaktan eğitimin sonuçları, mal ve hizmet tedarik zincirinin yeniden tanımlanması gibi başlıca alanlarda toplumsal alışkanlıklarımız değişebilecektir.

Düşüncem odur ki, bu değişimlerin sonucunda tüketen ve savruk bir toplumdan, kaynakları paylaşmaya özen gösteren, tutumlu, tedbirli kitleler oluşacaktır.

Buna ilave olarak sosyal yardımlaşma ve toplumsal dayanışma yeniden gündemde olacak ve herkes, birlikte ve paylaşarak daha adil ve güçlü bir düzen olabileceğini anlayacak. Her ne kadar salgına çözüm bulunması konusunda uluslararası yardımlaşma varsa da, özellikle Avrupa'da kalkmış olan sınırların kapatılması ve "virüs yurtdışından geldi" konusunun fazlasıyla işlenmesi yeniden milliyetçilik duygularını ve siyasi oluşumları tetikleyecektir. Başta ülkemizde olmak üzere, önemli ve öncelikli bir kamu finansman kaynağı olarak görülen özelleştirme ve Kamu Özel Ortaklığı yönteminin (PPP) tüm dünyada sorgulanmakta olduğu pandemi dönemi sonrasında uygulamasının azalacağı; bunun tam tersine kamulaştırma eğiliminin artacağı düşünülmelidir. İtalya'da büyük ölçüde özelleştirilmiş olan sağlık hizmetlerinin başarısız performansı, ülkemizde ise zaman zaman siyasi otoritenin "el koyma, kontrol altına alma" uyarıları bunun bazı örnekleridir.

Son olarak ilave etmek istediğim ise, bu denli büyük tsunamilerden, özellikle ekonomik olarak, en az yara ile çıkabilmek için mutlaka "insan"ı odak noktamıza koymamız gerekir. Kamu veya özel sektörde karar vericilerin, başta çalışanları ve aileleri olmak üzere tüm paydaşlarının (tedarikçiler, müşteriler, bayiler, hissedarlar...) önce kişisel sağlık güvenliklerini, sonra iş güvencelerini sağlamaya gayret göstermeleri şarttır. Bunun için işverenlerin, çalışanların ve özellikle çeşitli destekleri vermekle yükümlü olan devletlerin, şeffaf bir iletişim ve ortak akılla hareket etmeleri kaçınılmazdır.

Tüm dünyayı olumsuz etkileyen ve ne kadar süreceği henüz belli olmayan bu krizin sonunda yukarıda sözünü ettiğim "güven"i sağlayanlar kazançlı çıkacaklardır. Bu durumlarda en önemli varlığımız, mücadele gücü, motivasyon, ekip ruhu ve güvenden oluşan psikolojik sermayemiz olacaktır.

İnanıyoruz!

Mektepli Fonu-2020 bağışlarını, tüm dünyayı derinden etkileyen Covid'19 pandemisine karşı Galatasaray Lisesi öğrencilerini korumaya yönelik alınacak tedbirler için kullanacağız. **Mektepli Fonu-2020** için vereceğiniz destek, her zamankinden daha fazla önem kazanmıştır.

2020 - 2021 eğitim dönemini hasretle ve büyük umutlarla bekliyoruz .

İnanıyoruz ki, desteklerinizle hayat devam edecek, eğitim devam edecek, Mektep devam edecek!

Ertelemeyin, katılın!

Galatasaray Eğitim Vakfı

<https://www.gev.org.tr/hesap-bilgileri> linkindeki banka hesap numaranıza havale veya eft yapabiliyorsunuz veya <https://www.gev.org.tr/mektepli-fonu#> linkinden online bağış veya bağış formunu doldurarak mail order ile bağış yapabiliyorsunuz.

Madame Salzedo

Turgay Tuna (102)

1957 yılının eylül ayı...

Okullar açılmış; bir gün önceden annemin hazırladığı, hayatımın ilk, okul çantası içine kitaplarım, defterlerim, kalemlerim yerleştirilmiş; sol üst cebi üzerinde sarı G.S armasının yer aldığı pırıl pırıl lacivert ceketimi giymiş, sabahın erken saatinde, annemin elinden tuttuğum gibi koyulmuşuz yollara. Bana çocuk yaşımda uzun bir yolculuk gibi gelen Bakırköy'den Ortaköy'e kadar tren ve tramvayla katettiğimiz yol... Okulun kapısı önünde duran tramvaydan inen; benim gibi, annelerinin elinden tutmuş başka çocuklar da var. İleride, hayatım boyunca bana erdemler ve zenginlikler kazandıracak görkemli binanın demir kapısından içeriye giriyoruz... Bir Mekteb-i Sultanî olan babamın da anlatmış olduğu gibi, eski bir saraydan dönüştürülmüş bir okul burası. Merdivenlerden iniyoruz aşağıya... Giriş kulübesinde, sonradan adını öğrenip hiç unutmayacağımız yaşlı başlı Yaşar Efendi karşılıyor gelenleri. Saray yavrusu okulun birinci katındaki beş yıllık yatılılığımızda Laurel & Hardy'den Şarlo'ya birbirinden güzel filmler seyredeceğimiz salonda toplanıyoruz... Veda vakti geliyor. Anneme sarılıyorum, içim buruk. Birazdan gidecek ve dile kolay, ben bir hafta evimden, kedimden uzak kalacağım... Çok geçmeden İstiklal Marşı söyleniyor, ardından Okul Müdürü İbrahim Bey konuşmasını yapıyor ve küçüklerden büyüklere, sıralar hâlinde sınıflarımızın yolunu tutuyoruz. Biz kırk çocuk, beş yıl birlikte olacağımız Necdet Kut'un öğrencileri, heyecan içinde giriyoruz 1-A Sınıfı'nın kapısından. Kendimi daha bir güvencede hissetmek için mi nedir, arka sıralardan birine geçip oturuyorum, yanıma da gelecek yıllarda aynı sırayı paylaşmaya devam edeceğim güleç, biraz da muzip bir çocuk oturuyor. Okul yıllarında ve yine okuldan sonraki yıllarda arkadaşlığımızın güçlene-

rek devam edeceği "can kardeşim" 663 Memduh Onger... Kapı açılıyor ve fiziğinden yürüyüşüne, bizlere her hâliyle yabancı görünen sarışın bir kadın giriyor sınıfa. Elindeki dosyaları bırakıyor kürsünün üzerine ve kollarıyla işaret edip bizlerden ayağa kalkmamızı istiyor; bir yandan da, ilk aklımda kalacak Fransızca sözcükler dökülüyor ağzından: "Levez-vous! Levez-vous!.." Böylece, öğretmenin sınıfa girdiği zaman ayağa kalkılması gerektiğini öğreniyorum. Oturuyoruz. Ardından, öteki sözcükler gelip yerleşiyor beyinlerimizin bir köşesine. Sınıf yoklamasıyla yinelenen "présent" ve "absent" sözcükleri. Ön sıralardan birinde oturan, sınıfın en küçük boylu üç öğrencisinden biri olan 906 Sidal (Göksu) başlıyor yaygarayı basıp ağlamaya, korkuyor herhâlde alışık olmadığı bu ortamdan! Ve sarışın, güzel kadın, Sidal'i kollarına alıp onu teskin etmek için Fransızca bir şeyler söyleyip fısıldıyor... İtiraf etmeliyim ki, o an benim gibi Sidal'in yerinde olmak isteyen, kıskançlık duyan kim bilir kaç çocuk vardı aramızda...

Böylece Madame Salzedo ile ilk dersimiz start almış, çok geçmeden de bizler ona, o bizlere alışmış, bir iki ay içinde az buçuk Fransızca sözcükleri yazıp okumaya, telaffuz etmeye başlamıştık. Uzun yıllar unutamayacağımız bu mavi gözlü, sarışın Fransız öğretmen, kimi zaman bir anne, bazen bir abla, bazen de çoğumuzun tutkun olduğu; biraz Brigitte Bardot, biraz da Mylène Demongeot karışımı bir kadındı. Sınıfa girdiğinde, bugün hâlâ çok net şekilde anımsadığım, 6-7 yaşlarında bir çocuğun kolay ve severek Fransızca öğrenebilmesi için sanki özenerek seçilmiş "Le Coffre Aux Joujoux" kitaplarımızı açar, içindeki renkli illüstrasyon resimlerden küçük bir kız olan Zizi ve kuklası Panpan'ın öykülerini okur öğrenirdik. Madame Salzedo, lecture yaptığı zamanlarda genellikle kürsünün üzerine oturur, uzun güzel bacaklarıyla içimizi dağlardı... Ona, bizlerden öte tutkun olan öğretmenler de vardı muhakkak. Kimi erkek öğretmenler yanından geçerken göbeklerini içeriye çeker gibi olur, havalara girermiş gibi yürürlerdi. Biraz Sait Faik, biraz da Humphrey Bogart havalı sınıf öğretmenimiz Necdet Kut, büyük öğle teneffüsünde sigarasını tütürürken, Madame Salzedo'yu gördüğünde dumanını bile bir "bohem" üfler, havada daireler çizerdi. Ancak, hepsi bir tarafa, Madame Salzedo'nun en büyük

hayranı, Ortaköy'ün emektar müzik öğretmeni Enver (Haraççı) Bey'di. Uzun yıllar Almanya'da kalmış, Almanya'da konservatuvar okumuş Enver Bey çok şık giyinir, papyon takar, Alman şivesiyle çat pat Fransızca konuşur, Madam Salzedo ile sohbet edebilmek için epey çabalandı. Kimi öğle teneffüslerinde de kemanını alıp salon ve koridorlarda, en çok da öğretmen odası taraflarında Strauss'tan, Wagner'e muhteşem ezgiler icra ederdi. Fakat, Enver Bey'in asıl büyük mahareti kışın karlı günlerinde, mayosunu giyip, beyaz lastik bonesini takarak, Okul'un önünden Boğaz'ın sularına atlamasıydı. Buz gibi soğuk havada, Okul'un bir ucundan öteki ucuna kulaç atar, yine öğretmenler odasının önünden geçerken, ekstra suya dalma çıkma hareketlerini eksik etmezdi. Tabii, öğretmenler odasının penceresinden hayranlıkla bakan öğretmenler arasında Madame Salzedo da yer alırdı... Ne var ki en kötüsü, Enver Bey'in sudan çıktıktan sonraki haliydi. Artı ya da eksi bir derecelerde titremeye birlikte dişleri takır takır vurur, ardından ısınma hareketlerine geçerek zıplamaya başlardı.

Hey gidi güzel günler... Hey gidi Ortaköy!!!

Aradan yıllar geçti... Beyoğlu'nda Lise binasına terfi etmiş, minik minik bıyıkları-mızın bitmeye başladığı genç delikanlılar olmuştuk. Madame Salzedo'yu, çok nadir, İstiklal Caddesi'nde görenlerimiz olurdu. Benim de bir iki kez, Nur-u Ziya Sokağı'ndan aşağıya inerken görmüşlüğüm vardı. Herhâlde, işleri için hemen aşağıda yer alan Palais de France'a gidip geliyordu. Yine o endam, yine o sarışın saçlar, yine o mavi bakışlar... Aradan yıllar geçti gitti, saçlarımız beyazladı, Necdet Kut'un sınıfından kimileri çoktandır beyaz atlara binip göklere yükseldiler... Ortaköy gibi, Madame Salzedo da unutulmayan çocukluk anılarımızda kaldı... Bazen düşlerime gelip düşen bölük pörçük hayal görüntülerde, Santa Maria Draperis Kilisesi'nin demir parmaklıklı kapısı önünden, yüksek topuklu süet ayakkabıları üzerinde bir manken edasıyla yürüyüp giden, giderken saçları rüzgârda dalgalanan; akşamdan kalma Beyoğlu'nun anason kokulu havasına "Chat Noir" türü mis gibi bir parfüm rayihası bulaştıran sarışın bir kadın görürüm... Ortaköy şubesi'nin Fransızca öğretmeni Madame Salzedo'dan başkası değildir bu...

Ruhunuz karantinadaysa bir gonk yeter

Cem Alfar (117)

Yazın yoga dersindeyim. Ders aslında çok kalabalık olur. Dersi veren yoga öğretmeni çok iyi adam topluyor, hem güzel hem de çok iyi yapıyor hareketleri. Fakat o gün yaz nedeniyle kimse gelmemiş; bir tek ben varım derste. Bana dedi ki madem kimse yok bugün seninle daha rahat bir şeyler yapalım. Uzan şimdi şöyle. Gözünü kapat ve kendini bana bırak.

Ben de o uzandım, gözümü kapadım ve kendimi bırakmaya hazırım. Ama ne gelen ne giden var. Rehavet bastı. Tam uyuyacağım GONKKK diye acayip bir sesle kendime geldim. Hoca elinde bakırdan metal plakalar ve bir de tahta tokmak bana döndü şimdi ses terapisi yapacağız dedi. Bedenini serbest bırak, bana güven, ben ne diyorsam onu yap. Gonk sesiyle beraber talimatlarımı dinle. Uzandım. Gonk, kendimi bıraktım, gonk, rahatladım, gonk, şimdi dışarı çık kendine oradan bak dedi. Gonk, olmadı. Bir daha dene dedi. Gonk, gene olmadı. Şimdi dedi bana güven ve ruhunu bana teslim et. Gonk duyunca a bir de baktım vücudun dışındayım ve kendime bakıyorum. Birden acayip korktum, irkildim geriye doğru kaçtım, tavana kadar yükseldim, bir köşesine sindim bekliyorum. Hoca bana tamam artık serbestsin, ne istersen yapabilir nereye istersen gidebilirsin dedi. Bir taraftan da düşünüyorum acaba bu hoca benden ne istiyor? Ruhumu dışarıda oyalarken bedenime mi sahip olacak yoksa. Eğer öyle bir şey varsa hemen ineceğim aşağıya ve bedenimi kurtaracağım ama baktım ki hoca odanın diğer tarafında elinde bir tokmak ve bakırlar oturuyor ben ise odanın diğer tarafındayım, hadi dedim biraz çıkayım dolaşayım. Şöyle bir Etilere doğru uzandım. Yukarıdan geziyorum. Eşimi merak ettim birden. İş olduğu için Kavacık'a gideceğini söylemişti. Hemen köprü'nün üzerinden Kavacık'a uzandım. Onu dediği yerde çalışırken gördüm, içim rahat etti. Bir de dedim Ayvalık'a gideyim zeytinlikler var orada. Durumlarına bakayım. Yükseldim. Edremit körfezi üzerinden Assos oradan da Ayvalık'a geçtim. Zeytinlikteyim. Baktım ki zeytinler bu sene şahane. Çok iyi mahsul var. Kahya bu sefer de yağmur yağmadı, böcek çıktı, ağaçlar çiçek açmadı derse külahları değişeceğiz.

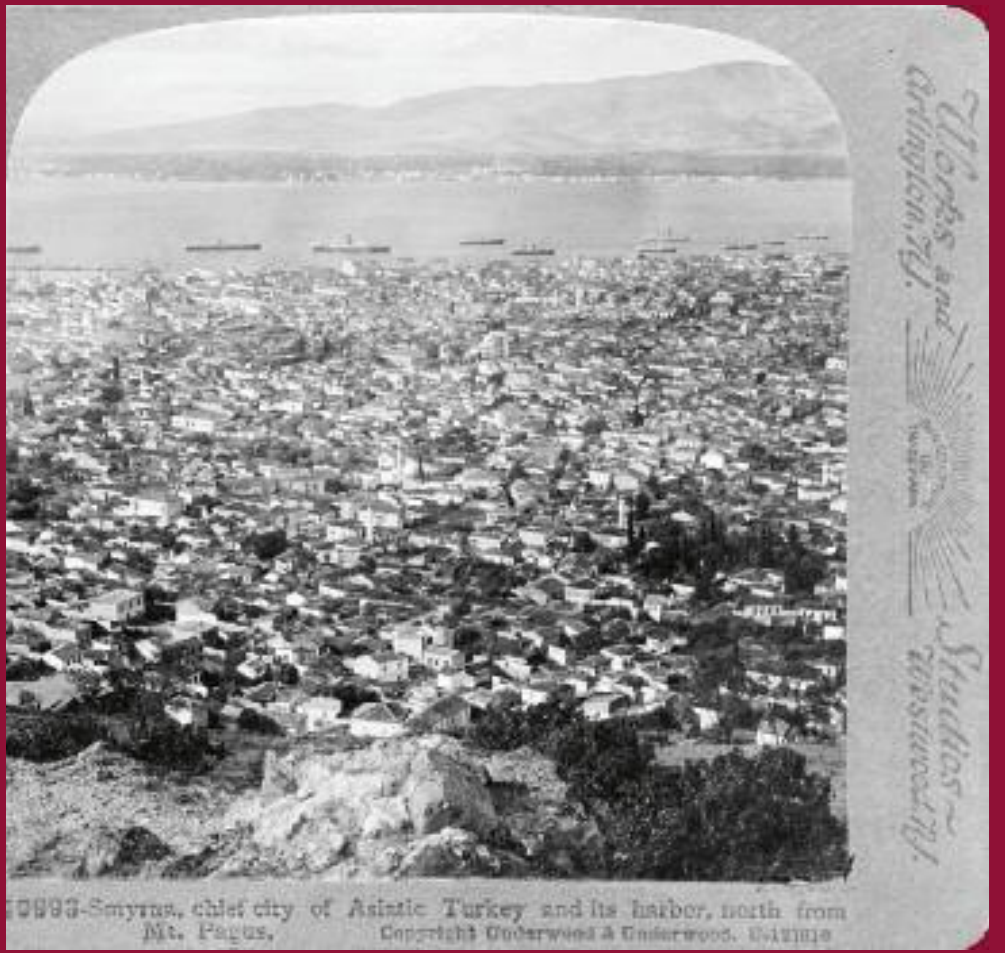
İşte tam o sırada ulu bir zeytin ağacının ufukla birleştiği yerde onu fark ettim. Ağacın üzerinde, ellerini kafasının arasına almış ağlıyordu. Küçük bir kız çocuğu. Sen kimsin dedim, niye buradasın. Hiç cevap vermedi, eliyle deniz kenarında ters dönmüş botu işaret etti. Kumsala vurmuş botun yanında cansız yatan bedenini fark ettim. Annemi babamı kaybettim dedi. Bot çok kalabalıktı. Önce bir rüzgâr çıktı sonra dalgalar büyüdü. O sakallı amca kandırdı bizi. Avrupa'ya götürecekti söz vermişti ama denizin ortasında bırakıp kaçtı. Bot devrildi ve hepimiz suya düştük. Ben çok sıkı sarıldım kenarına, başka kimse benimle gelmedi. Ben artık o bedene bir daha geri dönmek istemiyorum, kimsem kalmadı ama

buradan da bir yere gidemiyorum işte. O zaman ruhum coştı, çağladı, deli oldu. Önce dağlara çıktı, vadilerden geçti, denizlere daldı ve aradı, her yeri aradı. En sonunda anne ve babasını buldu. Bir kampta onları kurtaran Türk askerlerinin yanındaydılar.

Kızın ruhunu aldım annesinin ruhunun yanına getirdim. İki ruh birbirini tanıdı. Annesi kızına söz verdi, sen nerede olursan ol bulacağım dedi yeter ki yaşama geri dön. Kızı aldım geri getirdim kendi cansız bedeninin yanına bıraktım. Ruh cansız bedene girdi, beden canlandı, ayaklandı. O sırada kazazedeleri arayan sahil güvenlik botunun sesini duydum. İçim rahatladı. İşte o anda içimde ne varsa hepsi dışarıya geldi, gözlerimden yaş oldu boşaldı, boşalan yaşlar Ayvalık'a yağmur oldu, sağanak oldu, dolu oldu yağdı. Şimşek oldu çaktı, tokat gibi patladı suratımda, bir daha çaktı, bir daha patladı. Tam suratıma üçüncü tokadı da yiyecekken yoga hocamın sesi ile kendime geldim. Ne olur uyanın artık Cem Bey diyordu. Tuttum kolundan. Tamam uyandım, yeter vurmayın artık dedim. Hoca beti benzi atmış bir suratla endişeli bir şekilde bana bakıyordu. Ah Cem bey'im iyi ki uyandınız, geri gelmeyeceksiniz sandım.

Şimdi dostlar hepimiz evde karantina altındayken gelin önce ruhunuzu serbest bırakın, sonra evdeki gonkları çıkarın ve çalın. Belki de yakınlarınızda yardıma ihtiyacı olan başka ruhlar vardır. Onlarla yüzleşir, helalleşir, dertlerine çare olursunuz ve belki de benim gibi huzuru bulursunuz.

Karantina Tarihinde Galatasaray

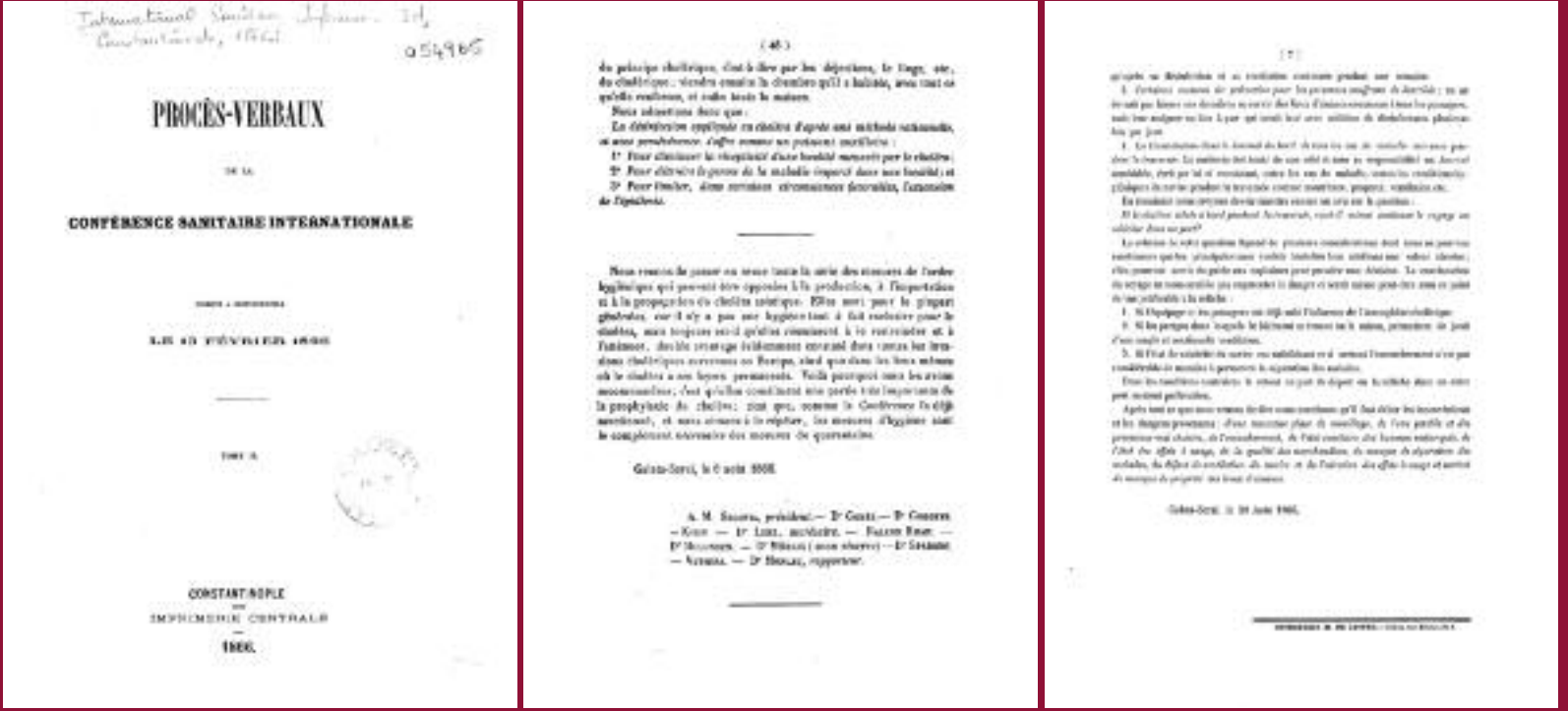
İzzeddin Çalışlar (115)

Babil'de soyut işaretler yaratılarak hesap yapılmaya başlandı-ğında gün gelip de ticaretle sağlık arasında bir çatışma yaşanacağı kimsenin aklına gelemezdi. Paranın ilk hali olan damgayla ağırlığı garanti edilen külçe altın ve gümüşler Babil'in tacir rahiplerinin kurduğu tapınak bankacılığıyla Akdeniz'e yayılınca gümrükler, liman işçileri ve kürekçiler de onlar tarafından yönetilmeye başlandı. Arpa, buğday, susam, hurma ve dokuma ihracatı ile çocuklara eşit miras payı veren Hammurabi yasası zenginleşmenin önünü açtıkça hukuk ve ticaret sistemi Akdeniz limanlarına yayıldı. Beyrut, Pire, Sicilya, Miletos, Rodos, Marsilya gibi yerleşimlerde koloniler oluştu. Mal taşıyan her tekne halkları zenginleştirdi, kültür, mimari ve sanat yüceltilti, Ege'nin Anadolu kıyılarındaki tarihin ilk rönesansı gerçekleşti. İktisadi faaliyetler felsefeyle buluşmaya başladıktan sonra da bildiğimiz tarih başladı. Varlık nedeni tamamen ticarete dayanan liman kentlerinin hemen hemen tamamı tüccarlardan oluştuğu da tarihsel gelişmeyi ticaret ve mal değişimi belirler oldu. Gelecek Akdeniz li-

manlarında şekillenecek, mal ve değer yüz yıllar boyunca dünyaya bu limanlardan erişecekti. Uygarlık da alışverişin olduğu yerlerde geliyordu. Sonuçta iktidar ancak ticaretle sağlanabilir oldu.

XVIII ve XIX'uncu yüzyıllarda altın çağını yaşayan Levant bölgesinin en önemli liman kentlerinden İzmir'in liman ve Pasaport semtleri çevresinde modern bir dünya kenti oluştuktan sonra 1838 yılında İngiltere ile imzalanan Baltalimanı Serbest Ticaret Antlaşmasıyla yabancı tüccarların bu şehre ilgisi arttı. Büyük bir sermaye akımına uğrayan kent, yabancı tüccarların faaliyetini yürütmek için tercih ettiği merkez oldu. Deniz nakliye şirketleri Pasaport civarına yerleşti ve 17 ülkenin kon-solosluğu açıldı. İhraç mallarının kente kontrollü geçmesi için iki büyük kapı da inşa edilmiş, gümrük memurlarıyla güvenlik güçlerinin çalışma ofisleri kurulmuştu. 1867 yılında İngilizler Osmanlı Hükümeti'nden aldıkları imtiyazı Fransızlara devretti. Dussout Kardeşler 1869 yılında denizi doldurarak Kordonboyu'nu genişletti. Limanı koruyan Sarı Kışla ve tabyanın yanına Vleyve-i Ter ve Efrenc gümrükleri kuruldu. Gümrük civarı, ürün işleme hanları ve depoların çoğalmasıyla iş merkezi haline geldi. İlk demiryolu hatları da Ege'nin tarım ürün-lerini limana bağlamak için kuruldu. 1876 yılında yenilenen rıhtım, liman ve diğer yatırımlar ticaret hacminde önemli artış sağladı. 1880-1905 arasında da ek antrepo binaları yapıldı.

Ne var ki, uluslararası ticaretin tek çıktısı para değildi. XIX. yüzyıl bu hareketliliğe dayalı savaşlar ve salgınlarla geçti. Osmanlı Devleti salgınlara karşı mücadelede yaygın bir karantina örgüt-

Üst: 1866 yılında İstanbul'da karantina ile ilgili düzenlenen ilk uluslararası büyük konferansa ev sahipliği yapan bina bugünkü Galatasaray Lisesi'ydi. Tıp tarihine "Galatasaray Konferansı" olarak geçen toplantının rapor kapağı ve Galatasaray ibaresinin geçtiği sayfalar.

Sol sayfa: Osmanlı aşı sertifikası, İzmir'in karantina binaları, 19. yüzyıl sonunda İzmir limanı

lenmesine gitmeyi şart görünce Şeyhülislam Mekkizade Mustafa Asım'ın 1838 fetvasıyla İstanbul ve İzmir karantina ağına katıldı. Böylece Avrupa ülkelerinin gerek görmemesine, hatta İngiltere'nin karşı çıkmasına rağmen II. Mahmut'un kararlılığıyla karantina uygulaması başladı. Galatasaray Tıbbiyesi'nin kurucusu olarak modern tıbbı inancını kanıtlamış bu padişahın bir diğer kararı ise bugün bile ders çıkartabileceğimiz türdendi. 1844'te sona eren veba salgınının ardından hacdan dönenlerin kolera, çiçek, tifo gibi hastalıkları ülkeye taşımamasını önleme çalışmalarının başlaması emrini veren yine oydu. Hacılar ise aynı fikirde değildi ve hac dönüşü Adana'da bir ay geçirmek istemiyordu. 1845 yılında onların karantinaya isyanını örgütleyen Demirci müftüsü, İzmir'e sürülerek bir ay karantinada tutuldu. Karantina kaçakları ise tek tek köylerinden toplanarak iradenin gücü gösterildi. İzmir'de karantinaya özel ilk bina da o yıllarda, 1846'da tamamlandı.

1866 yılında ise karantina tarihi Galatasaray'la çakıştı. İstanbul'da bu konuda düzenlenen ilk uluslararası büyük konferansa ev sahipliği yapan bina bugünkü Galatasaray Lisesi'ydi. Birçok ülkeden temsilcilerin katıldığı bu toplantı, tıp tarihine "Galatasaray Konferansı" olarak geçti. Konferansın Galatasaray adıyla anılmasından çıkan bir sonuç da tıbbiye sonrası, sultani öncesi askeri okul kışlası olarak kullanıldığı dönemde de binanın Galatasaray ismini taşıyor olması. Söz konusu konferansta kolera epidemisinin kaynağının Hindistan olduğu saptandı ve 1867 tarihli Kolera Nizamnamesi kaleme alındı. Konferansın sonuçlarından biri de karantina süresinin on güne sınırlanması oldu. 1877'den itibaren

Belediye Kanunu'yla birlikte yerel yönetimler kamu sağlığıyla ilgili yoğun görev almaya başladı. Bataklıkların kurutulması, ruhsatsız binaların engellenmesi, kentsel hijyen gibi sorunlarla belediyeler de uğraşır oldu. Hatta II. Abdülhamit'in giysilerin dezenfekte edilmesi için Geneste ve Herscher Fabrikası'nın geliştirdiği yeni bir icattan haberdar olunca iki adet etüv makinesi getirttiği de biliniyor. Oldukça pahalı (68.671 kuruş) ve montajı masraflı olan bu laboratuvar fırınları İstanbul ve İzmir'deki karantina hastanelerine kuruldu. Dolayısıyla helen her konuda olduğu gibi epidemi önlemleri tarihine girince de karşımıza Galatasaray çıkıyor.

1782 İzmir limanı

Kız Çocuk Annesi Vahide

Nuriye Yıldız (110)

Yalnızlığının ve çaresizliğinin sinmiş olduğu odasında bir saatir tek başına düşünüyordu. Neyi nasıl yapacağını bilememekten perişan olmuştu son birkaç gündür. Ne yemek yiyebilmiş, ne de adam gibi uyuyabilmişti. Gözünü her kapadığında, sanki cehennem ateşlerine atılmış gibi yatağından fırlamış, tekrar uyuyamayacağına kanaat getirince de gecenin soğuşuna aldırış etmeyerek kendisini dışarıya, gecenin kör karanlığına atmıştı. İlk defa babasının hayatta olmadığına esef etmişti. Daha önce hiç böyle çaresiz kalmamış, odaya kapanıp bir uçtan diğer uca volta atmamıştı. Ebenin kızını doğurtuktan sonra, evin bir çarşafı doğumhaneye çevrilmiş bölümünden eliyle şöyle perdeyi aralayarak çıktığını hatırladı bir an.

“Gözün aydın Hurşit Efendi, nur topu gibi bir kızın oldu” demiş, sonra beyaz bezlere sarılmış, yüzü gözü hiç belli olmayan, sınımsız, el kadar bebeği kucağına öylesine bırakıvermişti. Şaşırmıştı, hem o bebeği kucağında nasıl tutması gerektiğini bilemediğinden hem de buralarda babaların bebeklerini kucaklarına almasının hep ayıplanmasından. Biraz da tereddütle, eğreti bir şekilde tutmuştu bebeği. Dudaklarını bir şey arar gibi büzüştüren bebe sanki bir an gözlerini açar gibi mi yapmıştı ne? “Şükür!” demişti “Allah sonunda dualarımızı kabul etti, altı oğlandan sonra bir kız verdi bize”. Ne kadar çok arzulamışlardı bir kız çocuklarının olmasını, en çok da cefakâr eşi istemişti. Oğlanların ele karışıp kendilerine yaşlılıklarında bakmamalarından korkmuştu hep! Ah etmişti, bir kız doğurana dek devam edecekti hamile kalmaya. Hurşit’in Saniye’sinin yıllarca gözünün yaşı dinmemişti. Ne vakit evlerinin önünden bir kız çocuklu aile geçse, hüzünlendir, gözleri dolardı hemen. Ne vakit bir kız gelin olsa yüreği ölesiye burkulur, içinde bir şeylerin eksikliği hüznünü büyütürdü.

Kızları Vahide’yle evlerine yeni bir neşe ve mutluluk gelmişti. Oğlanların pabucu dama mı atılmıştı ne? Suratlarını ekşitmeleri, buyrulan işi hemen yerine getirmemeleri bundan mıydı? Neyin kıskançlığıydı bu? Zamanında onlara da aynı itina gösterilmemiş miydi? Şükür ettiler hep Allah’a, sonunda onlara bir kız çocuğu verdiği için. Bir yaşını bitirmesi, ilk adımını geç de olsa atması hele ilk dişi çıkıp diş hediğinin yapılması, ne tatlı telaşlardı bunlar. Bir kazan dolusu pişirilmiş buğday yetmemiş bir de kavrulmuş şekerli buğday dağıtılmıştı, tüm köye, hatta köy çıkışı çadır kurmuş olan çingenelere bile.

Başta üstünde durmamışlardı ama kızlarının yaşitları zamanında yürümeye, konuşmaya başlamış, “Herkes aynı zamanda mı konu-

şacak canım?” deyip hiç üstünde durmamışlardı. Zamanla farkettiler kızlarının diğer çocuklardan bariz farkını. Vahide hiç diğer çocuklar gibi değildi, çok çok az konuşuyordu o da tek tük kelimelerle, bakışları da tuhaftı, sanki hep boş bakıyordu. Hele gülüş diye bir şey yoktu kızlarında. Zaten ağzını açtığı anda bile içlerinden “Hemen bir kapasa” diye geçiriyorlardı. İki ön dişi arasında neredeyse bir dişlik boşluk yetmemiş gibi üstüne iki ön dişi de çok uzundu. Bu durumu kabullenmeleri zor oldu olmasına ama kaderimizde bu da varmış deyip kabullendiler. Zaten kabullenmeseler de elden ne gelirdi ki? Her işte bir hayır var deyip kabullendiler kızlarının bu durumunu. Zamanla birçok köylünün kızlarını deli yerine koyması, küçük çocukların Vahide’yi gördükleri yerde peşine takılmaları, sağdan soldan kaptıkları bir çalı parçasını bacaklarının arasına alıp at muamelesi yaparak “Deh deh!” diyerek Vahide’nin peşi sıra yürümeleri hiç mi hiç umurlarında olmamıştı.

Daha geçen seneye dek kabullenmişlerdi. Varsın Vahide böyle olsun, gelin olmasın, onun için anlı şanlı düğün dernek kurulmasın, Allah ona uzun ömür versin. Tek kaygıları bu dünyadan göçüp gittiklerinde ağabeylerinin kız kardeşlerine bakmamaları ihtimaliydi. Bu kadar vicdansız olabilirler miydi? “Adam sen de!” demeye başladılar. Elbette biri bakmasa bir diğeri bakar diye kendilerini avuttular.

Geçen sene güz başı eşi yanına gelmiş usulcana “Efendi hele gel sana bir şey diyeceğim” demişti. Bir anlam verememişti. Bera-berce bir odaya girmişler, hanımı “Beyim bu bizim kızda bir hal-ler var, sana diyemedim, adet görmesi gecikti, sıkıştırdım, ama anlamıyor, acaba başına bir iş mi geldi, tüm gün sokakta, kâh ahırların ardında, kâh dere başında, bir bakıyorsun aşağı mahallede, bir bakıyorsun yukarı mahallede”. “Ağzından çıkanı yel alsın olmaz öyle şey, köyümüzde böyle vicdansızlık olmaz, Vahide’ye herkes kardeşi gözüyle bakar” demişti demesine de acı gerçekte karşılaşmaları o kadar da uzun sürmemişti. Karnı yavaştan büyümeye başlayınca, annesinin türlü türlü yollar denemesi, soğan kabuğunu haşlayıp suyunu Vahide’ye ıçirtmesi, zorla ip atlatması, ağır taşıması hiçbir işe yaramamıştı. Karnı büyürken, çocuğun babasının kim olduğunu anlamak için sürekli Vahide’yi nafil sınıştırmaktan, bazen ağabeylerinin peşine takılıp takip etmesinden başka ellerinden bir şey gelmemişti. Vahide akli başında bir kardeş olsaydı o güne dek çoktan işini bitirmişlerdi ağabeyleri. Oysa onun durumu ellerini kollarını bağlar olmuştu. Köyün içinde bir yerden başka bir yere giderken yüzlerini yere eğerek olmuşlardı. Utanmamaları gerektiğini biliyorlardı bilmesine ama sonuç olarak köylülerin kinayeli bakışları rahatsız eder olmuştu onları.

Vahide düşük yapması için yapılmış olan türlü türlü yollara direnmiş, dokuz ay çocuğunu karnında taşımayı başarmıştı başar-masına da erkek torununun sesini duyan Hurşit dede, sabiyi ebenin elinden kaptığı gibi samanlığa atmıştı, orada açlıktan, susuzluktan, soğuktan dunsun, ölsün diye. Başlarda ağlayan çocuğun sesi üç gün sonra kesilince ölüsünü alıp bari tarlanın birine gömelim diye samanlığın kapısını açtıklarında şaşkınlıktan dona kalmışlardı. Bir çift mavi göz onlara bakıyordu, torunları bıraktıkları yerde sanki “Nerede kaldınız? Sizi çok bekledim!” der gibiydi. Diğer bebeler gibi anne memesini hiç tanımadan birkaç aylık olmuştu. Sabahtan akşama ağzında bir tonguç emdi durdu.

Anneanesi en çok kuru üzümle ağzında biraz yumuşattıktan sonra, tülbentin ucuna koyar, bir düğüm attıktan sonra da yaptığı emziği bebeğin ağzına verirdi. Vahide yine sokaklarda geziyordu. Bebeğe ise Vahide'nin annesi bakıyordu, bir yandan ağlıyor, bir yandan torununun tüm ihtiyaçlarını yerine getirmeye çalışıyordu.

Torununun doğumunun üstünden üç ay ya geçmiş ya geçmemişti ki kulağına bazı söylentiler çalınmaya başlamıştı. Kızını geçen sene ahırların arkasında gören birileri aynı saatlerde köy muhtarı ve ihtiyar heyeti azalarının belli aralıklarla birer birer oraya doğru gittiklerini, yorulmuş bir şekilde daha sonra teker teker geri döndüklerini anlatıyorlardı. Başta inanmak istememişti ama bugün öğle saatlerinde muhtarın oradan geçerken kendisine tuhaf bakışlarından artık emin olmuştu. Kızını kurban edenler bunlardı, içlerinde akrabaları bile vardı.

Ya oğulları duysa, biri bir delilik yapsa, ömür boyu içeride mi yat-

saydılar? Saatlerdir odanın içinde volta atarcasına dolaşmasının nedeni buydu. “Bir şey yapmalı!” diyordu kendine ama o bir şey neydi, bilmiyordu.

Bir hafta sonra bütün kanallarda aynı haberi izledi ülkenin insanları “Cinnet geçiren bir köylü eşi, kızı, torunu, köy muhtarı ve köy muhtar heyeti azalarını öldürdükten sonra intihar etti. Bölgeye çok sayıda Jandarma sevk edildi. İlçe Kaymakamı yaptığı açıklamada çok yönlü inceleme yaptıklarını ifade etti”.

Ataşehir, 20.05.2019

Bir Turizmciden Coronavirüs'ün Seyir Defteri

Güneş Sönmez (118)

11 Mart'ta Nuruosmaniye'de iş yerinde Türkiye'deki ilk korona virüs hastasının İtalya'dan yurda giriş yapan bir Kapalıçarşı esnafı olduğunu duyduğumuzda henüz bu bulaşıcı virüsün etkilerinin farkında değildik. Çin'den uçuşlar çoktan durmuş, turistik cadde-mizde gün boyu dolaşan, telefonlarından başını kaldırmayan kalabalık ve gürültücü Çinli turistler apar topar ülkelerine dönmüşlerdi. Geride kalanlara herkes biraz alaycı ve kuşkuyla bakıyordu. Neredeyse vebalı muamelesi görüyorlardı. Yoğun Çinli-ler'in dolduğu mağazalar ve özellikle lokumcular işlerinin düştüğünün farkına en erken varanlardı.

Hala dünyanın kalan kısmından Hint'li, Pakistan'lı, Arap, Latin Amerika'lı turistler gelmekteydi. Bizler kış dönemine giriyor olmaktan dolayı işlerin düşmesini normal karşılıyor ve virüsün bir şekilde yıkıcı olmadan, bize uğramadan gideceği gibi saf bir haleyale kapılıyorduk.

Bir müddet sonra İtalya korkunç bir travmayla sarsıldı. Kuzey İtalya'yı felç eden virüs canlar almaya başladığında bize hala uzak diye avunuyorduk. İtalya önlemler dahilinde havayolu ulaşımını uçuşlara kapattığında zaten bize İtalyan müşterilerin bir faydası olmadığı yönünde başka bir avuntuya girdik.

Türkiye, virüsün İran'a yayılması ile virüsü en yakınında hissetmeye başladığında hala bizde tüm çarklar döndüğü için iş kolumuzda yeni sezon planlamaları yapılmaya başladı. Evet koronavirüs bir miktar iş azalmasına yol açardı ama gemi turizminin başlayacak olması kayıpları azalttığı gibi genel ciromuzu arttırabilirdi bile. Virüs bizim için şu an esprisi yapılan, kafiyele uydu- rulan bir şaka aracıydı.

Sezonluk maaş görüşmesi çok olağandışı geçmedi. Mağaza çalışanları işverenlerle herkese uyan anlaşmalarını yaptı. İş yoğunluğumuz azalmıştı. Gelen şehir turlarında sayılar 2'ye, 1'e kadar düştü. Yıllardır İstanbul otelleriyle çalışan bu şehir turları bazı günler hiçbir müşteri bulamadığı için günlük tur bile yapmıyorlardı. Türkiye İran sınırını kapattı ancak hala birçok insanın sınır kapılarından kolayca ülkenin Güney ve Güneydoğu'suna geçtiği haberlerini de duymaktaydık.

11 Mart'taki ilk vaka herkesin suratına atılan bir tokat gibiydi. İlk telaşlı önlemler o zaman alındı. El dezenfeksiyonunun önemi ortaya çıktı. Tokalaşma, sarılma, öpüşme ortadan kalktı. Ama işimize kalabalık toplu ulaşım araçlarıyla gidiyor ve dönüyorduk. Virüse hala geçip gidecek, havaların ısınmasıyla yok olacak bir üfürük gibi bakıyorduk. İtalya felakete gidiyor, vakalar çığ gibi büyüyordu. “Bize uzak canım, onların nüfusu yaşlı zaten” diyerek sorunu kendimizin dışına yerleştirmiştik. Bizi idare edenler de o kadar rahattı ki. Bizde vaka yoktu ya. Herşey normaldi. Virüs bir türlü bizim sınırdan giremiyordu. Oysa ki sınırlarımız yıllardan beri bir yumuşacık sünger gibi kim var kim yok içeriye emmiş, ülkenin popülasyonu allak bullak olmuş, Suriye'li sorunu herkesi bir başka toplumsal korkuya sürüklemişti..

13 Mart Cuma günü yıllık iznimin bir haftasını geçirmek için bi- letini çok önceden aldığım THY ile çocuklarımı görmek üzere Paris'e gittim. Hiçbir olağandışılık yoktu uçuşta. Fransada maske ve el dezenfektanı bulunamadığı için çocuklarıma almıştım ve bende uçakta maskeliydim.. CDG havalimanı terminal 1'de бага-

jımı beklerken telefonum çaldı. Arayan ağabeyim Türkiye'nin 9 Avrupa ülkesiyle uçak uçuşlarını yasakladığını haber veriyor ve ne yapacağımı soruyordu. İlk düşündüğüm hemen çocuklarımı görmek ve özlem gidermekti. Sonra durum değerlendirmesi yapacaktım. Çocuklarımı görme heyecanıyla fazla umursamadım da diyebilirim..

Opera, St. Lazare garı civarı insan trafiği her zamanki gibi yoğundu. Kafelerde, restoranlarda oturmuş, günlük hayatlarına normal bir şekilde devam eden insanlar vardı. Herhangi bir anormallik hissedilmiyordu. Oğlumla buluşup kızımın yanına gitmek için gardan trene binerken de gar içinde tren saat ve hat numarası veren panoya bakıp koşturan insan kalabalığı aynı eski yıllarda ki gibiydi. Tren yine birbirinin yüzüne bakmayan her renk insanla doluydu. Cep telefonuna gömülmüş, kulaklıklarından müzik dinleyen kendi halinde kimisi yorgun, kimisi yılgın bu insanlar bir an evvel gidecekleri yere ulaşma telaşındaydı. Bu trene ne zaman binsem hep aynı ruh halini görmek beni yine şaşırtmıştı. Kızımın evine geldik. Valiz açıldı. Özledikleri ve istedikleri birkaç çeşit ülkeye özgü siparişleri büyük bir sevinçle aldılar. Yolculuktan, akrabalarından konuşuldu. Yemeğe çıktık. Her geldiğimde gittiğimiz Hint restoranında akşam yemeğimizi yedik. Türkiye'nin Fransa'yı uçuş yasağı kapsamına aldığından hiç bahsetmedik. İlk buluşma anının keyfini bu haberle bozmak istemedik. Zaten birkaç gün sonrada Fransa restoran, kafeterya, bar, eğlence merkezleri gibi insanların toplanabileceği alanları kapatma kararı aldı. Okullar kapatıldı. Cumartesi günü THY'nin Türk vatandaşı turist ve öğrencileri 17 Mart akşamına kadar boşaltacağını, bu tarihten itibaren hiçbir uçuşun olmayacağını, kimsenin ülkeye alınmayacağını duyduk. Ancak nereye ve ne şekilde başvurulacağı hakkında hiç bir bilgi yoktu. Aradığımız hiç bir iletişim numarası cevap vermediği gibi Türkiye'den de THY müşteri hizmetlerine ulaşmak neredeyse imkansız gibiydi. Bir defasında 15 dk, bir başka sefer 20 dk denememe rağmen konuşabilmek mümkün olmadı. THY Paris ofisleri hafta sonu kapalı olduğundan oralara uğrama şansımız da yoktu. THY Paris havalimanı 7/24 hattı, telesekreterle başka bir defa aramamızı defalarca tekrar ediyordu. İşi Pazartesiye bırakıp Paris'te küçük bir tur attık. Herşey sakin görünüyordu. Hatta ben birkaç ay önceki "Sarı Yelekliler" in gösterilerinde Paris'te hayatın daha zor olduğunu bildiğimden kendimi şanslı saymaya bile başlamıştım.

Pazar günü güneşli güzel bir Paris günüydü. Türk usulü bir kahvaltı yaptık. Türkiye Büyükelçiliğinde çalışan bir arkadaşımı aradığımda asıl panik başladı. Arkadaşım 17 Mart'ta yapılacak son uçuşların 15 Mart'a çekildiğini ve acele etmem gerektiğini söylediğinde valizimi toplayıp apar topar havaalanının yolunu tuttum çocuklarımla, havalimanının ne halde olacağını, telaşı, kalabalığı düşünecek zaman yoktu. Ayın 13'ü Pazar günündeydik ve öğle üzeri harekete geçebilmiştik. Fakat korkulanın aksine THY deskleri oldukça sakindi ve iyi bir yönlendirme vardı. Öğleden sonra Fransa'daki Türk vatandaşlarını, turist, öğrenci kim varsa almak için hazır bekleyen 4 uçak vardı. Sıraya girip biletimi değiştirdim ve saati en uygun uçağa binebildim. Herşey öyle çabuk oldu ki. Ben şaşkın, okulları için kalmak zorunda kalan kızım ve oğlum şaşkın kucaklaştık. Onları ne kadar sevdiğimi ve onlarla gurur duyduğumu söylerken ağlamamak için zor tuttuk kendimizi. Vedalaştık.

Uçakta toplam 36 yolcu vardı. THY dolmuş yapıyordu bir nevi. Çoğu yolcu maskeliydi ve İstanbul Havalimanında ne yaşanacağını bilemiyorlardı. Uçuş ekibinin de bilgisi yoktu. Yurtdışından gelenlere 14 gün karantinadan bahsediliyordu ama uygulamaya henüz geçilmemişti. Uçakta bir bilgi formu doldurduk. Kişisel bilgiler, ev adresi, uçak koltuk no ve 14 gün evde bireysel karantina yapma taahhütü içeren bir formdu. Bunu pasaport kontrolde polise teslim edecektik. İstanbul'a inince hiçbir sıkıntıyla karşılaşmadan havalimanından çıktım ve ilk taksiyle kendimi eve attım. Dönebileceğime pek ihtimal vermeyen eşim hem mutlu hem heyecanlı beni karşıladı. Zaten bu iki gün boyunca her anı whatsapp'tan paylaşmış ne yapabileceğimizi sürekli konuşmuştuk.

Bu andan itibaren benim için karantina başladı. 14 gün boyunca aile hekimi tarafından telefonla kontrol edildim. Bir sıkıntı olup olmadığıyla ilgili ona bilgi verdim. Şükür herhangi bir sıkıntı olmadı ama o korku, psikolojik baskı uyku düzenimi çok etkiledi. İşyerimizde doğal olarak birçok işletme gibi kapanmıştı. Ne zaman açılacağı ise muamma idi. "Evdekal" bizim için tam anlamıyla başlamıştı.

İlk düzenlediğim günlük hayatımın rutinleri oldu. Akşam uyku ve sabah uyanma saatlerime uymaya gayret ettim. Evin temizlik ve mutfak düzenini aksatmadık. Yemek saatleri eve kapanmadan önceki süreçteki gibi aynı kaldı. Hafif yemekler yemeye, az ekmek tüketmeye özen gösterdik. Ekmeğimizi kendimiz yaptık. Sevdiklerimizle bol bol telefonla görüştük. TV hayatımızdan çıkmalı neredeyse 2 yıl olmuştu. Evdeki televizyonu artık sadece tozunu alırken görüyordum. Ama bilgisayar, cep telefonu görsel eksiğimizi zaten fazlasıyla kapatıyordu. Bizim en büyük şansımız güzel bir terasımızın olmasıydı. Eşimin yıllardan beridir her bir çiçeği, bitkiyi, ağacı özenle yetiştirdiği ve hiç bıkmadan baktığı bu 25m2'lik alan bizim bahçemiz, yeşil alanımız oldu. Nisan güneşinin ısıttığı sabah saatlerinden başlayıp öğleden sonra güneşin yön değiştirdiği saatlere kadar bu terasta budama yaptık, toprak, saksı değiştirdik, gübre ekledik. Temizlik yaptık. Yüzümüzde güneş yanıkları oluştu. Bodrum'da olsak ancak bu kadar yanabilirdik diye gülmüştük. Çayımızı, kahvemizi açık havada içme keyfini yaşadık. Aşağıımızdaki futbol sahasının sessizliği, iki tarafımızdaki okulların yalnızlığı, karşımızdaki parkın arasıra köpeklerini çıkaran insanlar haricindeki mahmurluğu demek İstanbul'u böyle de görecekmışiz dedirtti bize. Bazen sessizliğin güzel bazende asap bozucu olduğunu düşündük. Artık normal yaşamımıza dönelim, istediğimiz gibi yürüyelim, alışveriş yapalım, arkadaşlarla buluşalım diye iç geçirdik. Ama hep evde kaldık. Hastanelerde yaşam savaşı veren insanları, onları iyileştirmek için gecesini, gündüzüne katan vefakar sağlık çalışanlarını, doktorları düşündük. Onlar için dua ettik. Devletin uygulamalarını an ve an takip ettik. Alınan saçma kararlara ve o kararların insanları soktuğu kötü sahnelere eyvah ki eyvah dedik. Yurt dışındaki çocuklarımızla her akşam görüntülü konuştuk. Gündemi birlikte takip etmeye, birbirimize moral vermeye çalıştık.

Evdekal bir aydan fazladır devam ediyor. Önümüzü daha iyi görmek isterdim. Ancak süreç sıkıntılı devam ediyor ve ne zaman ne şekilde sonlanacak belli değil.

Dayanışmanız bize güç verdi.

Betül Pasinler (108)

Galatasaraylılar Yardımlaşma Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı

Sevgili Galatasaraylılar,

Sultani Dergisi'nin bu sayısında Yönetim Kurulu olarak sizlere çok başka konulardan bahsetmeyi planlıyorduk. Ancak bildiğiniz gibi şartlar mart ayının ortalarından itibaren çok değişti.

Mart ayına çok güzel başlamıştık.

- Çatı izolasyon işleri sona yaklaşmıştı,
- 8 motorundan 2'si çalışan havalandırma sistemimiz için keşif ve maliyet çalışması yapılarak ihalesi bitirilmişti,
- Galatasaraylı Genç Dönemlerle, Cemiyetimizin eski başkanlarından sevgili Polat Bengiserp'in öncülüğünde, Galatasaraylılar Derneğinin organizasyonunda bir kahvaltıda buluşarak Vakfımızı anlatmıştık,
- Bursa Derneğimizin yemekli toplantısına davetli olarak katılarak Vakıfla ilgili güncel bilgileri aktarıp, görüş alışverişinde bulunmuştuk,
- Oda tefrişi bağışında bulunanların isimlerinin yazılı olduğu plakette oda kapılarına nihayet asmıştık.

Tüm dünyanın yaşadığı bu olağanüstü, zor ve çok sıkıntılı süreci en az yara alarak atlattık bu dönemde en öncelikli hedefimiz oldu. Kurum müdürümüzün hem akademik hem profesyonel kariyerini, sağlık sektöründe yapmış olması, bu süreçte bizim için önemli bir avantaj olmuş, gerekli tedbirlerin ivedilikle alınıp disiplinli bir şekilde uygulanması sağlanmıştır.

Türkiye'de vakalar daha yoğunlaşmadan Kurumumuzda almaya başladığımız tedbirleri kısaca özetlemek isteriz:

- 1- İlk etapta, kuruma giriş çıkışları tamamen yasakladık.
- 2- Sakinlerimizi izole ettik. Sosyal mesafe kuralını katı bir şekilde uygulayarak, tedbir amaçlı karantina katı hazırladık ve karantina katını uygun malzemelerle donattık. Beslenmelerine önem verdik.
- 3- Çalışanlarımızın hijyen kurallarına disiplinli bir şekilde uymalarını sağlamak ve pandemi konusunda bilinçlenmeleri amacıyla kurum doktorumuz eğitim verdi.
- 4- Sakinlerimizle temas halinde olan sağlık çalışan-

larımız için yurttan özel bir kat ayırdık. Bu sürecin sonuna kadar yurttan kalacaklar. Çalışma motivasyonlarını artırıcı tedbirler alınmış olup, bu süreç sonuna kadar da devam edecektir. Beslenmelerine özen gösterilmektedir.

5- Sakinlerimizle teması olmayanlar da temin ettiğimiz özel servisle, toplu taşıma araçlarını kullanmadan evlerine gidip gelmektedirler.

6- Bakırköy İlçe Sağlık Müdürlüğünü zor da olsa ikna ettik ve Yurdumuza bir ekip göndererek Kurum Müdürümüz dahil tüm çalışanlara ve sakinlerimize Covid-19 testi yapmalarını sağladık. Sevinerek söyleyebiliriz ki sonuçlar uygulamalarımızın doğru olduğunu göstermektedir.

Biz Vakıf olarak sorumluluğumuzun bilincindeyiz ve çalışanlarımızla beraber bu süreci başarılı bir şekilde atlattığımızı çabamızdır.

İşlerimizi askıya almak, durdurmak bir yana, tüm zorluklara rağmen daha yoğun bir şekilde çalışmak zorunda kaldığımız bu dönemde gerek bireysel, gerek kurumsal olarak bizleri arayarak desteklerini esirgemeyen başta Dernek Başkanımız Fidel Berber olmak üzere, tüm Galatasaraylılara çok teşekkür ederiz. Dayanışmanız bize güç verdi.

Son olarak mayıs ayında yapmamız gereken Vakfımızın Olağan Genel Kurulu, Vakıflar Genel Müdürlüğünün 09.04.2020 tarihli yazısı ile 01.07.2020 tarihine kadar ertelenmiştir.

Bu vesile ile tüm Galatasaray camiasına, halkımıza ve dünyaya sağlık ve esenlik diliyoruz.

Sevgi ve saygılarımızla,

Galatasaraylılar Yardımlaşma Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı
Betül Pasinler

Şair, Edip, Dürüst Tüccar Leon Bahar'ı Takdimimdir üzerine Nurten Yalçın Erüs ile söyleşi.

Simge Kaplan (127)

Nurten Yalçın Erüs (GSL, 125) ilk romanı *Şair, Edip, Dürüst Tüccar Leon Bahar'ı Takdimimdir* ile gerçek bir kahraman ve olay üzerinden okuru 1940'lar Türkiye'sine götürüyor. Varlık Vergisi mağduru Leon Bahar'ın sürgün hayatını anlatan kitap, bugün yaşananları daha iyi anlamamıza katkı sunacak, hatırlanmaya değer siyasi, ekonomik ve toplumsal notlar barındırıyor.

Bundan 77 yıl önce, 11 Kasım 1942'de TBMM'de oylanan bir kanun, Türk siyasi tarihinin en çok tartışılan yasalarından biri olarak kayıtlara geçti. Varlık Vergisi ağırlıklı olarak gayrimüslimlere uygulandı. Ödeyemeyenler, Doğu'ya çalışma kamplarına sürgüne gönderildi. Gidenlerin tamamı gayrimüslimdi. Tespit, tahsilat ve uygulama süreçleriyle vergi hukuku kurallarını, vergilendirme tekniklerini ihlal ettiği yıllar içinde hemen tüm çevrelerce kabul edildi.

Vergi'nin 77. yılında konuyla ilgili ilginç bir kitap *Kırmızı Kedi* aracılığıyla okurla buluştu. Gazeteci ve iletişim stratejisti

Nurten Yalçın Erüs'ün vergi mağduru Leon Bahar'dan intikal eden, mektup ve dilekçelerden oluşan özel arşivden yararlanarak yazdığı *Şair, Edip, Dürüst Tüccar Leon Bahar'ı Takdimimdir* adlı biyografik roman, kısa sürede ikinci baskısını yaptı.

Nurten Yalçın Erüs ile kitabı üzerine konuştuk.

SİMGE KAPLAN — Kitap İstanbul'da başlıyor, Leon ile birlikte Anadolu'yu da geziyor... Aşkale, Sivrihisar... 1940'ların Türkiye'sine dair hangi kareler var arka planda?

NURTEN YALÇIN ERÜS — Evet Nişantaşı ile başlıyor. Harbiye, Eminönü, Sultanhamam, Pera derken Bebeğe uzanıyor. 1940'lı yılların İstanbul'u, Haydarpaşa'dan Fındıklıyan Han'a, İstanbul'u güzelleştiren tarihi binalar ve hatıralar. Kahramanım ile birlikte Aşkale, Sivrihisar'a gidiyoruz. Yine Leon'un hatıralarında Ankara'yı, Adapazarı'nı dolaşıyoruz; roman kurgusu içinde Saint Petersburg'dan Paris'e, Bordeaux'dan Marsilya'ya Avrupa şehirlerini ziyaret ediyoruz. Haziran 1943'te İstanbul'da yaşanan tifüs salgını, hemen peşinden Adapazarı'nda yüzlerce insanın ölümüne neden olan deprem... Sonra Temmuz 1943'te İstanbulluların yüreğini ağzına getiren yeni bir deprem... Kitabın tamamı, vatandaş Leon'un devlet nezdindeki adalet arayışını anlatıyor. Bugünden uzak bir gündem değil yani... Pandemi nedeniyle evlere kapandığımız bugünlerde, bundan 75-80 yıl önce de bir salgın yaşadığımızı, herkesin birbirine "evde kal" çağrısı yaptığını, sık sık depremlerle sarsıldığımızı, siyasetin din ve milliyetçilik arasında sıkıştığını, basının objektif olmadığını, adalet ve hukuk sisteminin yaralı olduğunu görüyoruz.

SK — Leon Bahar'ı Takdimimdir'de Varlık Vergisi'ni konu ediniyorsunuz ve biyografik roman olarak kaleme aldınız. Leon Bahar kimdir?

NYE — Leon Bahar, Ankaralı; çok küçük yaşta babasını kaybetmiş, çok kardeşli bir ailenin çocuğu olarak hayata atılıyor. Babası ölünce okula devam edemiyor, ortaokulu terk ediyor ve ağabeyi Vitali'nin yanında, tuhafiye işinde çalışmaya başlıyor. Akli hep İstanbul'da. Ağabeyinden

müsaade istiyor ve İstanbul'a, akrabalarının yanına gidiyor. Bir matbaada işe başlıyor. Bir yandan çalışıyor bir yandan da kitaplara merak salıyor. Kendi kendine Fransızca öğreniyor, kazandığı parayla keman kursuna gidiyor, keman çalmayı öğreniyor. 30'lu yaşlarına geldiğinde artık hayatını İstanbul Sultanhamam'da gömlek, pardösü ve çorap toptancılığı yaparak kazanan genç bir müteşebbis Leon Bahar.

SK — Nasıl bir yaşantısı var? Varlıklı mı? Ne kadar vergi geliyor?

NYE — Hayatı seven, yaşamayı seven, hiçbir gayrimenkulü olmadan kazandığını işine ve evine harcayan bir tüccar Leon. İstanbul'un iyi ailelerinden birinin, Garihlerin kızıyla evleniyor. Önce Tamar, sonra Suzan adlı iki kız evlatları oluyor. İkinci Dünya Savaşı yılları... 15 aylık zorunlu askerlik, hemen ardından da Varlık Vergisi ile hayatının seyrini değiştiriyor. Askere alındığında 36, vergi geldiğinde 38 yaşında. Varlık ile birlikte kendisine kazancının katbekat üstünde bir vergi geliyor, tam 120 bin lira. Ödeyemiyor ve yaklaşık iki ay içinde sürgüne, Aşkale'ye gidiyor. Oradan da Sivrihisar'a.

SK — Romanda aynı zamanda Leon'un sürgünden yazdığı mektup ve dilekçeler var. O dönemden kalan çok ciddi bir arşiv olsa gerek...

NYE — Leon Bahar'dan eşi Jenny'ye, Jenny'den de büyük kızları Tamar Bahar'a devreden, Tamar Bahar'ın da bana teslim ettiği bir aile arşivi... Gazetecilik yaptığım yıllarda iş adamı Üzeyir Garih kuzinin eşi olan Leon'dan kalan bir dilekçe verdi bana. İlk makalelerimi o dilekçeden yola çıkarak yazdım. Sonrasında Leon'un kızı Tamar Bahar ile tanıştım, o da bana bu külliyatı emanet etti. Özel mektupların tamamı Fransızca, dilekçeler Türkçe. Leon'un bütün bir hayatı boyunca ama en çok da Aşkale'ye gittikten sonra sürgünden yolladığı mektuplar en büyük bölümünü oluşturuyor arşivin. Sadece sürgünden yazılmış mektuplar da değil; Leon'un nişanlılıktan itibaren, daha iş hayatında yeni yeni yer tuttuğu günlerde, Anadolu'ya mal satmak için yollarda, trenlerde yazdığı mektuplar da var.

SK — Leon Bahar ödeyemeyeceğini anladığında ne yapıyor? İtiraz için neler yapıyor?

NYE — İşin maalesef en sıkıntılı taraflarından biri de bu. Yasa, itiraza müsaade etmiyor. İtiraz hakları yok. Leon vergi çıktıktan sonra büyük bir şaşkınlık ve hayal kırıklığı yaşıyor; aynı zamanda çok sağlam bir Cumhuriyet çocuğu, Atatürk Cumhuriyeti'ne adeta tutkuyla bağlı. Hukuk düzeninde böyle bir hatanın bir yerden muhakkak döneceğine dair umudunu hiç yitirmiyor. Devlet büyüklerine dilekçe üzerine dilekçe yazıyor. Gitmeden, gittikten sonra durmadan yazıyor. Bir de yazıya aşırı merakı var, Türkçesi çok kuvvetli. Dönemin en gözde gazetecilerinden Ahmet Emin Yalman'a yazdığı kapsamlı bir mektup da var kitapta. Bütün bu belgeler, döneme ışık tutan ilk ve tek kapsamlı kişisel arşiv niteliğinde.

Leon Bahar

Kısaca varlık vergisi.

İkinci Dünya Savaşı'nın dünyayı kasıp kavurduğu günler. Türkiye savaşa girmemek için diplomasi savaşı veriyor. Artan kamu harcamaları ve olası bir savaşa girme durumu da dikkate alınarak devlete kaynak yaratma ihtiyacı karşısında, Varlık Vergisi Kanunu Meclis'te kabul ediliyor.

Varlık Vergisi Kanunu, 11 Kasım'da TBMM'de kabul ediliyor. Vergi, çok büyük ağırlıkla azınlık vatandaşlara uygulanıyor; tespit, tahsilat ve uygulama süreçleriyle, vergi hukuku kurallarını, vergilendirme tekniklerini ihlal ettiği, yıllar içinde hemen hemen tüm çevrelerce kabul edilen bu vergi nedeniyle borcunu ödeyemeyen 1200 mükellef, çalışma kamplarına, sürgüne yollanıyor.

Bugün özlem duyduğumuz toplumsal barış, çeşitlilik, kapsayıcılık gibi pek çok idealin önüne set çekmiş adaletsiz bir uygulama.

Leon Bahar, Jenny Garih Bahar ve kızları Tamar.

SK — İlk kitabınız, oldukça da ilgiyle karşılandı. Ne hissediyorsunuz?

NYE — Bu kitap benim için bir iç huzur vesilesi oldu diyebilirim. Varlık Vergisi gibi acı ve karanlık bir dönemle yüzleşmekten korkmadan, umuda ve insana dair, birlikte yaşama umuduna dair not düşebilmiş olmanın huzuru diyebilirim. Leon, müthiş bir hatip, müthiş bir aydın. Haksızlığı dile getirmekten vazgeçmeyen, ama bağırmandan anlatan, umudu diri tutan, bu topraklardan başka vatan bilmeyen bir yurtsever. Hayatı boyunca sadece şair, edip olmak istemiş ne yazık ki tüccar olmuş, üstüne üstlük sırf tüccardır diye başına gelmeyen kalmamış... Onun yazdıklarını duyurarak, gerçek vatanseverliğin parayla, dinle, ırkla değil yürekle olduğunu hatırlatarak, geç de olsa ona hakkını teslim edebildiğimiz için çok huzurluyum. Onun şiir dilini, edebi yönünü ve bu memleketin has evladı olduğunu ortaya koyan bir kitaba imza atmanın mutluluğu içindeyim.

SK — Elinizde belgeler, özel bir arşiv vardı ve hikaye Leon'un hikayesiydi. Biyografik roman olarak yazdığınız bu eserde kendinizden neler kattınız?

NYE — Tarihi bir olayı yazmak çok netameli. Zorluklarını bildiğim için bu kitabı yazmak için tam 16 yıl bekledim. Belgeler genç ve heyecanlı bir gazeteciyken elime geçti. Bekledim. Türkiye'yi, dünyayı ve azınlık meselesini çok yönlü olarak anlamak için okudum, araştırdım. Olgunlaşmayı bekledim belki de. Edebiyata öteden bu yana ilgim var, ayrıca tüm kariyerim boyunca hayatımı yazarak kazandım. Dolayısıyla kelimelerimi hazırlamıştım bu roman için. Hikayenin kurgu kısımlarının tamamında benden izler var, aksi nasıl olurdu bilmiyorum.

SK — Mektep'ten izler var mı mesela?

NYE — Olmaz mı? Kitap aynı zamanda bir dostluk kitabı. Galatasaray'da, yatakhane 8 yılını geçmemiş olsaydı, kardeş bildiğim dostlarımı Galatasaray'da tanımasaydım Leon ile sürgün arkadaşı Himayak'ın dostluğunu bu kadar hissedebilir, yazabilir miydim bilmiyorum... Kitapta bazı cümleler var, onlar sınıf arkadaşlarımla kolaylıkla yakaladığı, tanıdık cümleler... "Para tren ben istasyon" diyor bir yerde kahramanımız... Bu sözün sahibi 10'uncu sınıfta matematik hocamız olan Kamil Hoca. Ya da Orhan Veli'den bir şiir okuyor Leon. Seçtiğim şiir 6'ncı sınıfta Türkçe öğretmenimiz Mükerrrem Hoca'nın bize ezberlettiği "Anlatamıyorum" adlı şiir. Ezberlediğim ilk şiir. Şiire dair izlediğim ilk performans da Tefik Fikret'te, Müşfik Kenter'in "Bir Garip Orhan Veli" temsili. Yatakhane 25 yıl sonra bile sofralarımızda şakalarımızda yaşattığımız Mektep menşeli sözler, olaylar, üzerinde saatlerce konuştuğumuz derin mevzular... Hepsi yansıdı elbette kitaba.

Nurten Yalçın Erüs kimdir?

1975'te Görele'de doğdu. Galatasaray Lisesi'nin (125) ardından Galatasaray Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni bitirdi. Yüksek lisansını Paris I Sorbonne Üniversitesi'nde İnsan Kaynakları ve Sosyal Politikalar Ekonomisi alanında yaptı. Cumhuriyet'te başladığı ekonomi gazeteciliğini, Milliyet Dergi Grubu ve ardından Akşam Yayın Grubu'nda sürdürdü. 2002 yılında Columbia Üniversitesi Gazetecilik Okulu'nda "finans gazeteciliği sertifika programı"nı bitirdi. 2007 yılında halkla ilişkiler sektörüne adım attı. Hâlen kitap çalışmalarının yanı sıra kurum ve kuruluşlara iletişim stratejisi ve içeriği hizmetleri sunmaya devam ediyor. Fransızca ve İngilizce bilen Nurten Yalçın Erüs, evli ve bir çocuk annesi.

Son Mektup

Bu sonuncusu olacak
Mektuplarımın sana.
Sileceksin gözlerinden hayalimi.
Sonsuzda buluşmak isteyeceksin belki,
Belki, sararmış,
Nasır tutmuş ellerimi özleyecek
Ellerin.
Tıpkı taburcu hastalar gibi.
Susayacaksın insanlara.
Gözlerinde bir ümit belirecek,
Mektup yazmak isteyeceksin.
Ama benim adresim
Göçebe kuşları gibi.
Cevap da alamayacaksın ki.
Bekleyeceksin...
Lekesiz anılarını yaşayacaksın
Yeni baştan.

Belki de
Unutacaksın her şeyi

V. Aykut ERGİL

Galatasaray Dergisi (1960)

SON MEKTUP

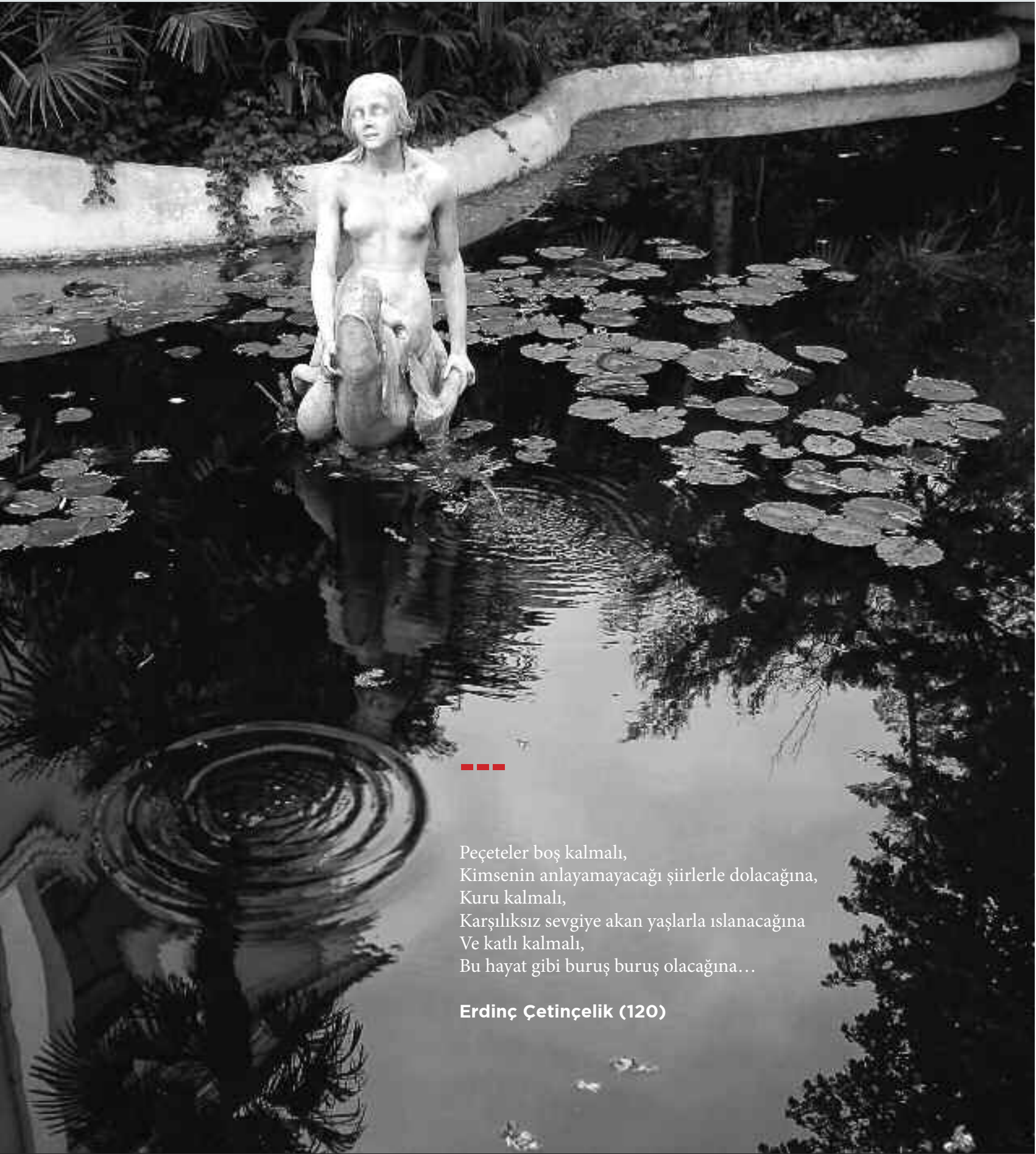
Bu sonuncusu olacak
Mektuplarımın sana.
Sileceksin gözlerinden hayalimi.
Sonsuzda buluşmak isteyeceksin belki,
Belki, sararmış,
Nasır tutmuş ellerimi özleyecek
Ellerin.
Tıpkı taburcu hastalar gibi.
Susayacaksın insanlara.
Gözlerinde bir ümit belirecek,
Mektup yazmak isteyeceksin.
Ama benim adresim
Göçebe kuşları gibi.
Cevap da alamayacaksın ki.
Bekleyeceksin...
Lekesiz anılarını yaşayacaksın
Yeni baştan.

Belki de
Unutacaksın her şeyi.

V. Aykut ERGİL

Fotoğraf "Mektep'te Bir Gün" kitabından alınmıştır.

Peçeteler boş kalmalı,
Kimsenin anlayamayacağı şiirlerle dolacağına,
Kuru kalmalı,
Karşılıksız sevgiye akan yaşlarla ıslanacağına
Ve katli kalmalı,
Bu hayat gibi buruş buruş olacağına...

Erdinç Çetinçelik (120)

01.01.2020 – 20.05.2020

TEVFİK GÜRMEN : 107 devresi
HALUK A. SEZGİN : 1954 yılı mezunu
NEJAT HÜRBAŞ : 1950 yılı mezunu
MEVA ÜSKÜDARLI : 111 devresi
UMUT GÖKER : 123 devresi
NECMETTİN GÖKÇE : 1941 yılı mezunu
NAHİT KÜÇÜK : 1951 yılı mezunu
GÜZİN SİMLA ORAN : 131 devresi
ŞEVKİ PEKİN : 1956 yılı mezunu
YURTSEVER HÜRBAŞ : 1954 yılı mezunu
ALİ KAPTAN KAPTANOĞLU : 1952 yılı mezunu
BARAN ÇAĞA : 1953 yılı mezunu
A .HAYRİ EBUSSUUTOĞLU : 1950 yılı mezunu
ONUR SAYKAN : 1962 yılı mezunu
ADNAN KANATLI : 103 devresi
HALUK HACALOĞLU : 105 devresi
ORHAN GÜRSOY : 1955 yılı mezunu
YENER SELİMOĞLU : 1949 yılı mezunu
LEVENT ÜNSAL : 118 devresi
TUFAN YUNUS BENER : 1960 yılı mezunu
KEREM ÖZER : 121 devresi
OKTAY SUNATA : 1961 yılı mezunu
NAZMİ TANJU TÜREGÜN : 1962 yılı mezunu
YÜKSEL İZZET BAŞER : 1953 yılı mezunu
METİN OLGAÇ : 1957 yılı mezunu
MUSTAFA OĞUZ SATOĞLU : 149 devresi
TURHAN FIRAT : 1957 yılı mezunu
RAUF AKÜN : 1943 yılı mezunu
SELÇUK M. GÜRBÜZ : 1964 yılı mezunu
BİLGİN ARAL : 1954 yılı mezunu
AYKUT AKINCILAR : 1959 yılı mezunu
AYKUT VAHİT ERGİL : 1959 yılı mezunu
ALGUN ÖDÜKLÜOĞLU : 1961 yılı mezunu
MEHMET SURURİ ÖZKILIÇ : 107 devresi
NEJAT ŞAHİN KAÇEL : 1962 yılı mezunu
BÜLENT SERDAR AKMAN : 107 devresi
SAVAŞ MANÇO : 1961 yılı mezunu
OSMAN YÜCESAN : 1947 yılı mezun
YÜKSEL TOKSOY : 1957 yılı mezunu
HANDAN ÖZTOP : 112 devresi
SEMİH GÜNEKEN : 1950 yılı mezunu
EMİN DARENDELİLER : 106 devresi

Sururi Özkılıç anısına...

Sait Mısırlıoğlu (106)

“Sonra anlayacaksınız yıllıktaki fotoğraflarınızın ve sizin için yazılanların kıymetini.” demişti Mehmet Öner, edebiyat hocamız...

Gerçekten son yıllarda anlamaya başladım ne demek istediğini... Yıllık sayfalarını sürekli karıştırıp, içindeki yazıları defalarca okuyup, fotoğraflara kana kana baktıktan sonra.

Bazen o günlere geri dönüyor, bazen bugün ile karşılaştırma yapıyor insan. Kim neymiş, kim ne olmuş... Genellikle o günün kişilikleri, hikayeleri bugüne tıpatıp uyuyor. Çok ender olarak değişikliklere rastlanabiliyor.

Ancak yıllıkta sizi kimin yazdığı, ne kadar gözlem ve hayal gücü olduğu, gerçekliği önemli. O günlerin gırgır şamata anlayışı ile yazılmış olan, sevgili “TONTON”un yıllık yazısını ben tekrar kaleme alıyorum.

387 Sururi Özkılıç

Kilolu vücudu onun hızlı adımlarla okul içinde oradan oraya koşuşturmasına engel değildi. Hep hareket halindeydi. Boynundan hiç eksik etmediği, onun ayrılmaz parçası olan fotoğraf makinesi ile her şeyi kaydeder, adeta hepimizi ve bizimle ilgili olan her şeyi geleceğe taşımak isterdi.

Kilosu spor yapmasına da engel değildi. Grand Court’da birçok fotoğrafını biliriz. Dolgun dudakları, hepimize sürekli sarılıp yanaklarımızdan doya doya öpmesine katkı sağlardı.

Sevgi dolu idi. Sürekli gülümseyen yüzü ile hiçbirimize ayrıcalık yapmazdı. Neşe ve eğlence merkezi idi. Aramızda en fazla hikayesi olan zenginliğe sahipti.

Tam da bir Galatasaraylıya yakışan biçimde okulu 11 senede bitirdi.

Bir tıp adamı olarak, o kendini sadece arkadaşlarına değil tüm insanlara adadı.

Sadece edeceği yeminle değil, sahip olduğu üstün erdemlerle hizmet etti.

İçtendi, adanmıştı... “Senin için her zaman.” Bu cümle hiçbir zaman sözde değildi.

Girişimci idi. Sürekli yeni projeler geliştirme peşindeydi.

Bonkördü. Karşısındakinin imkânına göre davranırdı.

Babacandı. Her katmandan herkes ile çok yakın oldu.

Hizmet verdiği ortamlar onun âdeta evi, hastaları misafirleri idi.

Her zaman olumlu düşünür ve davranırdı. Hastalarına sadece şifa değil aynı zamanda moral kaynağı idi. “Bomba gibiyim!” hepimiz için bir ders niteliğindeydi.

Eski objeleri sever, biriktirirdi. Koleksiyonerdi. Ama en önemli koleksiyonu kendini/ken-dine sıkı sıkıya bağlamış/bağlanmış arkadaşları ve dostları idi...

Hep iyilikle anılacak.

Işıklarda uyusun.

Sevgili Sururi

Dr. Sevim Ulakoğlu (İstanbul Tıp Fakültesi 81 mezunu)

Sevgili Sururi,

Keşke seni, sensizliği ifade etmek için yeterli sözcükler olsaydı. Kalbinin büyüklüğünü anlatacak bir kelime dahi olduğunu sanmıyorum. Daha üç gün önce konuşmuştuk, her zamanki enerjinle “Bomba gibiyim! Diyalizden çıktım, hastalarımın gidiyorum kuzucum.” dedin. İşte sen böyle bir ruhtun, önceliği her zaman başkalarının mutluluğu olan bir melektin. Evet, melektin. Varlığını bildiğimiz ama göremediğimiz kanatlarınla uçtun gittin aramızdan. Oysa birkaç gün sonra doğum gününü kutlayacaktık biz.

45 yıl önce tıp fakültesinde tanıdığım Sururi hiç değişmedi. Hep aynı koca yürekle sevdin, çok kibar, çok centilmendin. Bizim sınıfın kızlarının yeri çok başkaydı sende. Dostların ve hastaların senin sevgilindi, hesapsız severdin. Sadece hasta muayene ederken kilitlediğin o kapıdan içeri bakan herkes, o gülün yüzündeki şefkatle karşılaşacağını bilirdi.

Kimlerle karşılaşmadım ki seni ziyaret ettiğimde? Beş dakika seni göreyim diye geldiğimde, odanda bir araya gelen dostlarınla sohbet sohbeti açar, senin benzersiz muhabbetinle zaman su gibi akıp giderdi. Nişantaşı’nda, Beyoğlu’nda seni görenlerin yüzlerindeki ifadeden payını alırdı, seninle beraber yürüyen. Feriköy’de bir iki saatliğine diye gittiğimiz bit pazarını dolaşamazdık bir günde; her tezgâhta muhabbetten, ikramdan.

Bir müzeden farkı olmayan evinin her köşesinde tarihten bir parça bulanabilirdi. Yıllar içinde topladığın, mütevazice sergilediğin küçük yadigarlar, tıpkı edindiğin sayısız dostların gibi değerliydi senin için. Hepsinin bir hikayesi, özel bir değeri vardı. Alırken büyük keyif yaşadığın o eşyaları hediye vermeyi de çok severdin. Kimin neden hoşlanacağını da o kadar iyi bilirdin ki. Ortak dostlarımızla buluşurduk zaman zaman. Misafirliğe gittiğin evdeki tüm kadınlara (beni arar “kimler var” diye tüyo alırdın) hangi yaşta olursa olsun tüm zarafetinle bir hediyeyle gelirdin.

Biliyorum bundan sonra dostlarla bir araya geldiğimizde seni konuşacağımızı, başka şeylerden konuşsak da sözün dönüp dolaşıp sana geleceğini, her kadehin sana kalkacağını, senin eksikliğini derinden hissedeceğimizi. Sadece biz değil, seni tanıma şansına sahip olmuş çocuklarımız da hep senden bahsedecek, bu biricik dostumuzun ömrü, onu sevgiyle ananların sayısı kadar sonsuz olacak. Herkese verecek kadar sevgiyle dopdolu olan o tarifsiz kalbin tarafından sevilme, bizler için değeri ölçülemez bir armağandı. Bize kattığın her şey için teşekkür ederiz.

Hoşça kal dostum, güzel insan. Seni çok ama çok özleyeceğiz.

O bizim tontonumuz...

Erbuğ Keskin (106)

Şimdi buruk bir özlemle baktığımız Mekteb’e ait siyah beyaz fotoğraflarımızı o çekmişti. O olmasa Grand-Cour’da kalenin içinde çekilmiş bir fotoğrafımız olmayacaktı mesela...

Tıp fakültesine birlikte başladık, kısa sürede herkesle tanıştı ve bize olduğu gibi onlara da kendisini çok sevdirdi. Galatasaraylı olduğumu öğrenen her sınıf arkadaşımın “Aaa, Sururi’nin okulu!” demesine alışmıştım. “Gitane diye bir sigara verdi geçen gün, ciğerlerimi mahvetti.” diye şikayet ederlerdi. “Bizi arabasıyla bıraktı karşıya... o fakir ressamın şarkısı çalıyordu, sözlerini tercüme etti.” derlerdi... Üç yüz kişilik sınıfta onun Anadol arabasındaki kasetten La bohème’i dinlememiş, onun sohbetinin keyfine varmamış sınıf arkadaşı kalmamıştı neredeyse. “O arabayı fotoğraf çekerek kazandığı parayla aldı.” derdim; inanmazlardı.

Öğrenciyken başladı Mekteplilerin sağlık sorunlarıyla ilgilenmeye. Sürekli kliniklerin koridorlarında koşuşturdu, Mektepli bir abiyi veya yakınına bir hocaya gösterebilmek için...Mezun olduktan sonra da sadece kendi uzmanlık alanı olan Fizik Tedavi’de değil, her sağlık sorununda hep ona başvurdu Galatasaraylılar.

Hiç kimseye hayır demedi. Hep derman oldu. Bir gün önce bile hasta bakıyordu. BOMBA gibiydi. Sonra uçtu gitti...

Mektebi Sultani’den, Mektebi Tıbbiye’den ve hepimizin hayatlarından şahane bir adam geçti. Arkasında uzun süre hatırlanacak güzellikler bıraktı.

İyi ki vardın be tonton arkadaşımız! Seni çok özleyeceğiz...

Aykut Ergil anısına...

Bir Farklı Galatasaraylı

Levent Dönmez (108)

Sevgili Aykut Ağabey'i Galatasaray'ın çeşitli toplantılarında kürsüde, divan kurullarında göürdüm. Tanışmamız; o, Galatasaraylılar Derneği Divan Kurulu Başkanlığına aday olduğunda oldu. Bana da o dönem için başkan yardımcılığı önerilmişti. İlk karşılaşmamızda, Divan Kurulu Yazmanı olarak kimi önereceğimi sordu. Ben de tecrübesine güvendiğim Nur Türkay'ı önerdim. Derhâl kabul etti. O gün yapılacak görevin zevkli ama zor olacağını hissettim çünkü anlattığı kadarıyla Aykut Ağabey çok faal birisiydi; avukatlık yapıyor, başka dernek ve vakıflarda görev alıyor; sık sık şehir dışına gidiyordu. Zaten sonraları Divan toplantısı yapacağımız günleri saptamak hep güç oldu.

Toplantılarda konuşmacı seçmekte pek güçlük çekmezdik. Galatasaray ve Türkiye meseleleri konusunda görüşlerimiz benzeşirdi. Konuşmacı olarak teklif götürdüğümüz kişiler seve seve kabul ederdi. Bir iki toplantıya rahatsızlığı nedeniyle katılamadı; toplantıları benim yönetmem gerekti; yaşadığım heyecanı unutamıyorum.

Aykut Ağabey çok farklı bir Galatasaraylıydı. Pek bizim Galatasaraylı kalıplarına uymayan birisiydi. Sevecenliği, tontonluğu, kimsenin kalbini kırmama çabası hepimizi çok şaşırtıyordu. Çalıştığı herkese çok güveniyordu. Başına bazı tatsız işler geldiyse hep o iyiliği ve gönülden yaklaşımı ile ilgili olduğunu düşünürüm.

Onu çok geç tanıdığım için üzgünüm. Birlikte çok az bir süre geçirdiğimiz için üzgünüm. Bir daha görüşemeyeceğimiz için daha çok üzgünüm. Ama Aykut Ağabey'i tanımış olmaktan dolayı ve bana yaşattırdığı heyecanlı günlerden dolayı memnunum.

Eminim en ışıklı yeri ona ayırmışlardır.

Galatasaray Dergisi (1959)

Nuh'un gemisinde

Nuh'un gemisinde olmak isterdim.
Kaybolmak, bir dağın tepesinde.
Aranmak isterdim aşırılar sonra.
Aranmak kıyamete kadar,
Ve bulunmamak.

AYKUT ERGİL

Nuh'un Gemisi'nde

Nuh'un Gemisi'nde olmak isterdim,
Kaybolmak, bir dağın teğesinde.
Aranmak isterdim aşırılar sonra.
Aranmak kıyamete kadar.
Ve bulunmamak.

AYKUT ERGİL

Adaşım Aykut Ergil Ağabey

Aykutalp Derkan (110)

Aykut Ağabey ile tanışıklığım Cemiyet ve GS Spor Kulübü Genel Kurul Başkanlık Divanlarında görev tevdi edilmesiyle oldu. Kendisinin Genel Kurul Divan Başkanı veya Başkan Vekili olarak görev yaptığı birçok toplantıda, 2012 yılından itibaren beraber görev yapma onuruna eriştim. Çok değerli, duayen bir hukukçu olmasının yanında, İstanbul beyefendisi ve çok sevecen bir ağabeyim olarak daima rahmetle anıyorum. Her karşılaştığımızda bana "adaşım" olarak seslenen sevgili Aykut Ağabey, ışıklar içinde uyu.

Orhan Boran Ağabeyimiz anısına...

Mustafa Şenocak (100)

50 yaş üzeri neredeyse herkesin kıyısından köşesinden de olsa Orhan Boran adını, neler yaptığını, Türk kültür yaşamına katkılarını bildiğine, bazı radyo veya TV programlarını dinlediğine, izlediğine, gösterilerini seyrettiğine eminim. Mayıs ayında onu yitirilişimizin sekizinci yılını dolduracağız. O nedenle onu anmak, renkli yaşamını özgün yaratıcılığı ile kısaca özetlemek ve kişisel olarak benim de onunla olan iki anımı dile getirmek için yazıyorum.

Babası Dr. Hikmet Boran'dı, bu isim de çok özellikli; 1901 doğumlu baba Boran 18 yaşında Tıbbiye (Tıp Fakültesi) 3. sınıf öğrencisi iken Eylül 1919 tarihinde toplanan Sivas Kongresi'nde İstanbul'u temsil etmek için Tıbbiye'den delege seçilmiş ve Kongre'de heyecanla, herhangi bir ülkenin manda'sının kabul edilemeyeceğini dile getirdiği öncü bir konuşma yapmıştı. Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulduktan sonra Hikmet Boran tıp eğitimine ara verip Ankara'ya gelmiş, Cebeci'deki Asker Hastanesi'nde görevlendirilmiş; bu arada boş durmayarak o tarihlerde ortaya çıkan tifüs salgınına karşı aşı üreten ekip içinde yer almıştı. Hikmet Boran "Sıhhiye Subayı" olarak, Büyük Taarruz'a katılmış, İstiklal Savaşının bitiminden sonra İstanbul'a dönerek, tıp öğrenimini tamamlamış aydın bir kişilikti (ölümü 1944).

Orhan Boran da ilkokul sonrası 1938 yılında yatılı olarak Galatasaray Lisesi'ne girdi ve ilk sahne deneyimini de tiyatro kültürünün çok yüksek olduğu Galatasaray Lisesi'nde okurken, İstanbul Şehir Tiyatroları'nda rejisör olan ve okul temsilcilerini sahneye koyan Necdet Mahfi Ayral tarafından (o da lisemizin tozunu yutmuş olanlardandı; yaşamı: 1901-2004) bir Molière oyununda oynamak üzere seçildiğinde yaşadı. 1946 yılında Felsefe kolundan mezun oldu. Dönem arkadaşları arasında tarihimizde çeşitli alanlarda önemli yer tutan kişiler (Çetin Altan, Can Kırac, Sinan Erdem, vs) de bulunuyordu.

Bir ara, Galatasaray Lisesi yıllıklarının koleksiyonunu yapmaya çalışmışım. Elimde 1946-47 yıllığı da var, size de oradaki mezu niyet fotoğrafını ve arka bahçede çekilmiş bir sınıf fotoğrafını (sarı oturanlarda soldan 4.) sunmak istedim.

Liseyi bitirince Türko-loji Fakültesi'ne yazıldı. Fakat babasını yitirdiği için para kazanması da gerekiyordu ve o yıl, Necdet Mahfi Ayral'ın kendisini Muhsin Ertuğrul ile tanıştırmasını izleyerek İstanbul Şehir Tiyatroları'nda işe başladı. Vasfi Rıza Zorbu'nun isteği üzerine, birlikte oyunlar sergilediler ve böylece 10'dan fazla oyunda rol aldı.

1150 ORHAN BORAN

1948'de İstanbul turnesi yapan bir Fransız tiyatro grubuna yaptığı

çevirmenlik sonrası onların önerisi ve aracılığı ile Paris, "Théâtre des Mathurins" tiyatrosu'nda bir yıla yakın staj yaptı. Burada bazı sahne sanatçılarının esprili konuşmalar yaparak, fıkralar ve keyifli olaylar anlatarak halkı güldürmesinden esinlendi. Ülkeye döndüğünde bu gösteri biçimi çerçevesinde bir kurguyu kafasında şekillendirmişti bile ve bu onun tüm sanat yaşamının temel taşı olacaktı.

Bu gösteri biçiminin salt sese dayalı olarak da gerçekleştirebileceğini ve bunu sağlamanın sahne gösterisine göre daha kolay üretilabileceğini, daha yaygın sunulabileceğini, bunun yolunun da Radyo'dan geçtiğini hızla farketti. İstanbul Radyosunun 1949'da etkinliğe başlaması ile üniversite yaşamını bıraktı ve Ekrem Reşit Rey'in asistanı olarak radyoda "temsil yayınları rejisörlüğüne" başladı. Ancak hep yeni eğlence biçimleri tasarlamayı da düşündüğü için o güne kadar akla gelmemiş olan "kamyonu Taksim'de durdurup insanları konuşturmak" gibi yenilikler kattığı bir çok programın kurgusunu da üretti.

1950 yılında, Elmadağ'da açılan bir gece klübünde sanatçıların sahne sırasını düzenlemek üzere bir ek iş kabul etmesini radyo yönetiminin hoş görmemesi radyodan ayrılmasına ve doğrudan sahne ile ilgilenmesine neden oldu.

Yeni işinde, "Théâtre des Mathurins"de edindiği deneyimle ve kurguladığı gösteri biçimi ile, yapmış olduğu takdim ve anonslara esprilerle renk katması çok beğenildi ve kısa süreli, esprili sohbet-

ler yapması önerildi. Böylece Orhan Boran kendi kişiliği ile gösteri sanatına yelken açtı. Giderek daha beğenilen bu gösteriler Boran'ın adlandırması ile "Ayaküstü gırgır", günümüz 'stand-up' sanatının Türkiye'de başlamasının miladı sayılır.

1956 yılında BBC'nin açmış olduğu sınavı, 220 kişi arasından birincilikle kazanarak Londra'ya gitti. Orada hem Dünya gazetesinin temsilciliğini üslendi hem de BBC Türkçe Servisinde pek çok program yaptı ve haber okudu. Gazetecilikteki başarıları onu, Hürriyet ve Milliyet gazetelerinde de önemli bir yere getirdi ve 25 yıllık "kalem işçiliği" olarak adlandırdığı yazarlık hayatının başlangıcını oluşturdu.

4 yıl kaldığı İngiltere'den yurda döndüğünde sadece habercilik ve yazarlık deneyimini değil pek çok yeni düşünceyi ve program anlayışını ve beraberinde getirdi.

Bu arada radyo için özgün programlar da tasarlarken "Yuki" yi yarattı. Boran Londra'da çalıştığı yıllarda, bir stüdyo çalışması sırasında, teknisyenin bant kaydını zaman kazanmak amacıyla hızlı geçmesi sonucu, konuşma seslerinin hızlı ve ince çıkmış olduğunu ve buna tanık olanları güldürdüğünü gözlemişti. Sesi bu özellikte olan bir "yaratık" üretip onunla karşılıklı esprili sohbetler yaptığı bir program tasarladı. "Yuki", aslında hızla döndüğü için sesin incelendiği bir band konuşması ile oluşturuluyordu. Boran hem kendini -normal hızda- hem Yuki'yi seslendiren konuşmaları yapıyordu. Bu sesi çıkaran "kişilik", anlaşıldığına göre ne çocuk, ne büyük, ne insandı. Orhan Boran'ın tanıttığı şekilde;

Amazon ormanlarında yaşayan, tavşan kulaklı, sincap kuyruklu, kazma dişli, nesli tükenmiş zeki bir yaratıktı. Orhan Boran'la sohbet ederler, Yuki 'nin yaşadığı, komik, heyecanlı, gerçek dışı olaylardan, gündelik sorunlardan bahsederlerdi. Bazen Yuki, şakanın ölçüsünü kaçırdı (!), Orhan Boran'dan sözde bir tokat yer, "Viiik!" diye kısa bir çığlık atardı. Yuki İlk defa 1959 Nisan'ında bir pazar sabahı İstanbul Radyosu'nda dinleyiciler karşısına ismi de tiplemesi kadar şirin, garip bir hayali yaratık olarak çıktı ve her yaştan. pek çok radyo dinleyicisini 14 yıl boyunca radyo başına çekmeyi başardı. Orhan Boran "Yuki" sözcüğünün belirli bir anlamı olmadığını, aniden aklına gelen ilk ismi kullandığını söylemişti. Çok geniş kültürü olan Boran'ın Japon mitolojisinde "kar perisi" anlamına gelen bu kelimeyi daha önceden bildiği ve yaratığına koymayı uygun gördüğü düşünüldü, bu yöndeki bir diğer söylem de Walt Disney'in Miki'sine kafiye bir isimle rahat anımsanmayı sağlama çabası olmuştur. 1960'ların unutulmaz radyo fenomeni haline gelen Yuki'nin adını taşıyan bir de çocuk dergisi 1964 yılında piyasaya sürülmüştü ve çizeri Altan Erbulak idi.

O yıllarda çeşitli firmaların ve bankaların radyolardaki bilgi yarışması programlarında keyifli, esprili ama kültür düzeyini de yansıttığı sunuculuk yaşamına da başladı. Bu yönü neredeyse 1970'lerin sonuna dek sürecek ve benim de tattığım bir ortak anının doğmasına neden olacaktı.

Orhan Boran, radyolarda haftada bir yayınlanan, bir diş macunu adına "11 soru bilgi yarışmasının" ve bir banka adına "Doğru mu, yanlış mı?" bilgi yarışmasının sunuculuğunu yapıyordu. 1974 ba-

harında, fakülte'deki bir yakın arkadaşımın ağabeyi bankanın şubelerini dolaşarak o günlerin meşhur Park Otelindeki yarışmanın çekimlerinin, ses kayıtlarının yapıldığı salona giriş için davetiyeler toplamıştı ve sonra kendi arkadaşlarını da alıp bizi götürmüştü. Kapıda biletlerimizin numaralı kısmı kopartılıp bir torbaya atılıyordu ve içeride yarışma kayıtları için (4 haftalık kaydı topluca yapıyorlardı) bu torbadan rastgele numaralar çekiliyor, yarışmaya katılacak kişiler hemen oracıkta belirlenip sahneye davet ediliyordu. Sanırım üçüncü hafta kaydı için ben de şanslı idim. Sahnede (yarışma için, dışarıdan ses geçmeyen şeffaf kutucuklara alınacaktı) Orhan ağabeyle bir süre sohbet etmek fırsatım da oldu ve doğal olarak Galatasaray Liseli olduğumu da bildirince aramızda özel bir sıcaklık oluşuvermişti. Yarışmada, o günler için hatırı sayılabilecek (26 haftalık öğrenci harçlığıma denk geliyordu) bir para kazanmıştım ama arkadaşımın ağabeyi ve onun grubu paranın büyük bir kısmına el koyup içmeye gitmişlerdi.

O dönemlerde Boran, o günlerin meşhur yemekli gazinolarında da sahne almaya başladı, yaklaşık yarım saat kadar süren "Ayaküstü gırgır" şovunda düzeyli ve zeki esprilerle seyircilere keyifli anlar yaşatıyordu. Bunlardan birini de 1970'lerin başında Ankara'da izleme şansım olmuştu. Bu şovlarda elinde meşhur kocaman beyaz mendili olur ve çok sık onu evirip çevirirdi. Kendisi ile yapılan bir televizyon sohbetinde, sahne gerilimini her seferinde yaşadığı için mendilini bir rahatlatıcı olarak kullandığını söylemişti.

Sahne hayatını 1980 yılına kadar sürdüren Orhan Boran televizyonlu günlerde de, elinde mendiliyle ekranlardaydı. TRT'de çalışmasının yanı sıra çeşitli televizyon programlarının da yıldızlarından oldu ve reklam kuşaklarında, filmlerinde oynadı. Özellikle bu alan için bir "Kayınbirader" tiplemesi de yaratmıştı. Radyoda bu karakter Yuki'den farklı olarak, karşılıklı sohbet ettiği bir varlık değildi, sadece adından, yaptıklarından ve konuşmalarından söz ettiği sanal bir kişilikti ancak görüntülü televizyon reklamları için bir rol arkadaşı üretilip karşılıklı oyun sergilemişlerdi. Orhan ağabey, saptadığım kadarı ile beş Türk filminde de rol almış.

Yetmişli yıllar Boran'ın en yoğun dönemi idi, radyo ve televizyonun yanı sıra gazetelerde de hafta sonları köşesi vardı. O yazılarda gösterilerinde veya günlük yaşamında başına gelen komik, keyifli durumları, biraz hayal sahneler de katarak yazardı. 1978'de bu yazılarını derleyerek "Leyleğin Ömrü" kitabını yayınladı. Ne mutlu ki artık oldukça zor bulunabilen bu kitabın bir örneği bende var ve şimdi bile gülümsemek için bazen karıştırıyorum.

1980'de bir zamanların unutulmaz Şan Tiyatrosu'nda sahnelenen "Müzikal Kahkaha" adını verdiği oyunla şovlarına veda etti ama ender de olsa televizyonlarda çeşitli programlarda yer alması 1990'ların ortasına dek sürdü.

Kendi zamanında, pek çok dergi ve kurum tarafından Türkçe'yi en düzgün kullanan kişi seçilmişti.

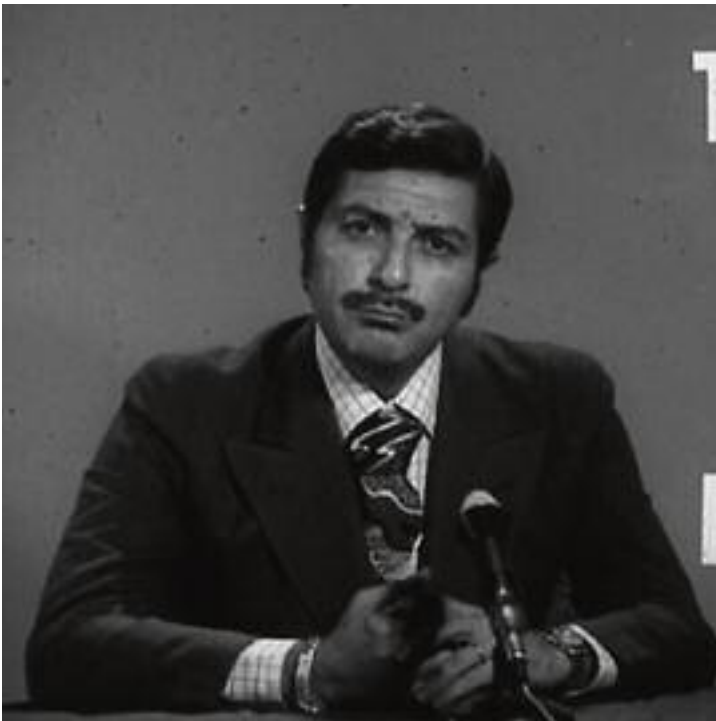
Orhan ağabey 2002 yılında yakalandığı kolon kanseri sebebiyle iki defa ameliyat geçirdi ama sonrasında "Hayatımın son yıllarını saçlarım dökülmüş olarak geçirmek istemiyorum. Öleceksem insan gibi bu halimle öleyim. Şu dünyayı sefil halde terk etmek istemiyorum. Sevenlerim beni hep bu halimle hatırlayacak, saçları dökülmüş olarak değil!" diyerek kemoterapi tedavisini reddetti, bu anlayışına daha ilerideki senelerde ben de aşağıda anlatacağım anıda olduğu gibi, tanıklık ettim.

10 Haziran 2005'te, Beşiktaş Kültür Merkezi'nin (BKM), "Orhan Boran Show" adıyla Harbiye Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosu'nda organize ettiği jübilede, 59 yıl emek verdiği meslek hayatına ve 25 yıl uzak kaldığı sahneye veda etmek üzere son kez sahne aldı.

2012 yılının başları idi, yukarıda sözünü ettiğim lise yıllıkları toplam merakım sürüyordu ve son elime geçen 1946-47 yıllığında Orhan Boran'ın resmine denk gelmişim. "Leyleğin Ömrü" kitabını da bir sahaftan yenilerde ele geçirebilmişim. Galatasaray mezunlarının tümünün belli bilgilerinin bulunduğu arşivde Orhan ağabeyin adresini ve telefonunu buldum. Oldukça yakın oturduk, hem onu ziyaret etmek hem de yıllığı ve kitabı getirip imzalatmak için randevu almak amacı ile telefonla aradım. Kendisi açtı ve hemen sesinden tanıdım; kendimi tanıttım, arama nedenimi anlattım ama o benzersiz nezaketi ile sağlığının bozuk olduğunu ve sevdiklerinin karşısına o görüntüsü ile çıkmak istemediğini bana da aktardı. Sıcak bir sohbet ettik ve yine telefonlaşmak üzere ayrıldık ama olamadı.

2012 de vefat ettiğinde onun döneminin diğer bir ustası Halit Kıvanç şöyle demişti: "Sunuculuk Orhan Boran'la başladı. O ilk takdimciydi. Ondan sonra, genç olmasına rağmen Erkan Yolaç ikinci, ben de üçüncüydim."

Işıklarda uyusun.

Bu Pilav Restez Evde Galatasaray Biz getiriyoruz!

Haziran'ın ilk Pazar'ı "Pilav"sız geçmez!

Galatasaraylılar bir oldu mu dünyanın öbür ucunda da "Pilav" olur,
pandemi çıksa da! Bir sonraki Pilav'da yeniden mektepte buluşana kadar
bu Pilav'ı biz getiriyoruz!

Sipariş verin, istediğiniz yere dakikalar içinde getirelim!

Yumurtadan deterjana, damacanadan peynire, makarnadan şarj aletine, tuvalet kağıdından köpek mamasına kadar 1500'ün üzerinde ürünü ve sıcak yemekleri dakikalar içinde, gece-gündüz İstanbul, İzmir, Ankara, Kocaeli ve Bursa'da olduğun yere getiriyoruz!

Hemen denemek için
uygulamamızı indirebilirsiniz!

Gece-gündüz
yanınızdayız

Sosyal mesafe için
temassız teslimat

Sevdiklerinizin
adresini girin,
onlar için
sipariş verin

Sultan II. Bayezid

Sultan II. Mahmud

Sultan Abdülaziz

3 Aralık 1930 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Atatürk'ün Galatasaray Lisesi'ni ziyareti haberi (Galatasaray Müzesi arşivi).

Türk basınında Galatasaraylıların uzun serüveni hakkında

Reha Bilge (1972 yılı mezunu)
Galatasaraylılar Derneği Eski Başkanı

Galatasaraylıların Türk basın veya şimdiki deyişle medya tarihinde oynadıkları rol aşağı yukarı bilinmektedir. Ancak bu rolü derli toplu bir şekilde, kısa bir tarihçesiyle ele almak zamanı gelmiştir. Çünkü, “basın” deyimini yerini “medya” deyimine bırakmış; “medya” ise, sadece Türkiye’de değil, tüm dünyada derin bir değişimin sancılarını yaşamaya başlamıştır. Yaşanan değişimin ve sancıların arkasında yatan neden ise, henüz sonuçlarını tam kestiremediğimiz küresel bir sürecin içinden geçiyor olmamızdır.

Yeni bir kavram gözüyle baktığımız “medya” sözcüğü ise çoktan kendi içerisinde “eski medya” yahut “geleneksel medya” ile “yeni medya” diye ayrılmış, “geleneksel” olan ile “yeni” olanı kendi iç dinamiklerini ve tarzlarını, hatta “yeni medya” kendi kahramanlarını yaratmaya başlamıştır. Dolayısıyla, henüz sürecin sonucuna ulaşmasak bile, en azından geleneksel medya içerisindeki ağırlıklı rolleriyle Galatasaraylıların kısa bir yazı çerçevesinde anılması, ortak belleğimiz bakımından gerekli görünmektedir.

Öte yandan, medyadaki değişimin Galatasaraylılar üzerindeki etkileri de yavaş yavaş ortaya çıkmakta, kimi Galatasaraylılar yazarlık ve gazeteciliğini yeni medya ortamında sürdürürken, bazı Galatasaraylılar da “yeni medya” dünyasının girişimci isimleri olarak öne çıkmaya başlamaktadır.

Ancak bu yazıda ağırlık ister istemez “geleneksel medyanın” adlarında olacaktır. Çünkü yeni medyada yer alan Galatasaraylılar, henüz büyük ölçüde geleneksel medyadan geçiş yapan Galatasaraylılardır. Herhâlde önümüzdeki yıllar “yeni medyadaki” çalışmaları ve girişimleriyle tanıyacağımız Galatasaraylıların adlarını bize tanıttacaktır.

İkinci Bayezid tarafından temellerinin atıldığı 1481 yılından bugüne kadar Galatasaray yazıyla, edebiyatla ve Türk düşünce dünyasıyla iç içe bir gelişme sergilemiş; bazen bu dünyadan etkilenmiş bazen de bu dünyayı derinden etkilemeyi başarmıştır. 19. yüzyılda dünyayı saran büyük atılım, devrim, savaş ve yenilikler Türkiye’yi de yakından etkilemiş; Türk İmparatorluğu sert bir yıkım tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Ülke içinde alınan

bir kararla, 1868 yılında, **Sultan Abdülaziz** ve **Keçecizade Fuad Paşa** tarafından Galatasaray’da başlatılan büyük yenileşme ve yeniden yapılanma ile Galatasaray’ın bu özelliği çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmıştır. Cumhuriyet Türkiye’si de Galatasaray’a sahip çıkmış, sadece **Atatürk**’ün Okul’u ziyaretleri değil, ondan sonraki pek çok cumhurbaşkanı, başbakan veya devlet adamı da ülkemizin bu eğitim ve kültür ocağına sahip çıkmayı sürdürmüştür.

Fransız araştırmacı Dominique Halbout du Tanney, **Matrakçı Nasuh**’un, bir Galatasaraylı olduğunu eldeki sağlam belirtiler üzerinden dile getirmektedir. Dolayısıyla, Türk kültür tarihinin en önemli isimleri arasında yer alan Matrakçı Nasuh, Türkiye’nin Galatasaray’da yetişmiş ilk savaş muhabiri olarak düşünülebilir. O Kanunî Sultan Süleyman’ın 1533-1536 yıllarında yaptığı ünlü İran seferine katılmış; ordu-

nun geçtiği kentleri, yapıları, köprü ve binaları kalemle görüntülemiş; bizim bugün geniş bir coğrafya üzerindeki bilgilerimize kaynaklık etmiştir.

İmparatorluğun “Yenileşme” döneminde Türk basınının doğuşu ise **Sultan 2. Mahmud**’un 1831’de kurduğu “Takvim-i Vekayi” ile başlar. Bunu 1840’da yayınlanan “Ceride-i Havadis” izlemektedir. Ancak her ikisi de devletin yayınladığı gazetelerdir. Türk basının devletin sahipliği dışında gerçek doğuş tarihi için ise, 1860 yılını beklemek gerekmiştir. Ağâh Efendi’nin o yıl yayımladığı “Tercüman-ı Ahval” gazetesi, hemen ardından, 1862’de Şinasi’nin çıkar-

Galata Sarayı’nın görüldüğü Matrakçı Nasuh’un İstanbul minyatürü.

Recaizade Mahmut Ekrem

dığı “Tasvir-i Efkâr” gazetesini Türk basınının başlangıç tarihi olarak kabul etmek durumundayız. Şinasi Bey’in oğlunun Galatasaray’da okuması da, herhâlde basit bir rastlantı değildir ve Galatasaray ile Türk basın tarihi arasındaki güzel ilişkiyi simgelemektedir.

Şinasi yurt dışına giderken “Tasvir-i Efkâr” gazetesinin yönetimini Namık Kemal’e bırakmış; “Genç Türkler” hareketiyle yurt dışına kaçmak zorunda kalan Namık Kemal de gazetenin yönetimini **Recaizade Mahmut Ekrem Bey’e** bırakmıştır. Recaizade Mahmut Ekrem Galatasaray’da edebiyat öğretmenliği yapmış, Tevfik Fikret’ten başlayarak pek çok Galatasaraylı öğrenciyi etkilemiştir.

Öte yandan, 1872-1887 yılları arasında Galatasaray’da öğretmenlik yapan **Mehmet Said Bey**’in adını da anmalıyız. Said Bey, “Tasvir-i Efkâr”da başladığı gazetecilik mesleğinde, “Vakit”, “Tarik” ve “Journal de Constantinople” gazetelerinde yazarlıkla, “Şark” adıyla çıkardığı gazetesindeyse, yayıncı-patron olarak öne çıkmıştır.

Önce okulda öğretmen, sonra müdür, daha sonra eğitim bakanlığı yapan, 1908 yılında ise Galatasaraylılar Derneğini kuran **Abdurrahman Şeref Efendi**’nin Galatasaray’ın kurucu isimleri arasındaki sarsılmaz yerini biliyoruz. Her ne kadar onu bir gazeteci olarak kabul edemezsek de, Abdurrahman Şeref Efendi’nin 1917-18 arasında “Sabah”, 1921-22 arasında “Vakit” gazetesinde yayımladığı “Tarih Sohbetleri”, daha sonraki yıllarda Türk basınında büyük moda olan “popüler tarih yazarlığının” ilk örnekleri arasındadır. Abdurrahman Şeref Efendi’nin genç yeteneklere destek olduğu, bu sayede yetenek ve becerisine inandığı öğrencilerinin önünü açtığı ve yardım ettiği de bir gerçektir. Galatasaraylı romancı **Abdülhak Şinasi Hisar**, bir yazısında, **Tevfik Fikret**,

Hamdullah Suphi Tanrıöver, **İzzet Melih Devrim**, **Ahmet Haşim** ve **Ali Sami Yen**’in adlarını onun desteklediği gençlerin arasında sayar.

Galatasaray Lisesi’nin efsanevi müdürü **Tevfik Fikret**’in gazetecilikle doğrudan bir ilişkisi vardır. O önce “Malumat” dergisinin önde gelen isimleri içerisindeki yerini alır. 1896 yılından sonra onu, “Servet-i Fünun” dergisinin “muhtevadan”, yani içerikten sorumlu yönetmeni olarak izleriz. Tevfik Fikret yönetimindeki “Servet-i Fünun”un Türk yazın dünyasındaki etkisi kısa sürede hissedilmiştir. Fikret’in bu dergide yönetici bir konuma gelmesindeki rolün, hiç kuşkusuz, Galatasaray Lisesi’nden edebiyat öğretmeni Recaizade Mahmut Ekrem Bey’e aittir.

Bir şair, bir edebiyat adamı ve bir dergi yöneticisi olarak Tevfik Fikret, Türk basınında Galatasaraylıların daha sonraki oynayacağı rolün bir prototipi gibidir. Türk basınının gelişmesinde rol alan Galatasaraylıların hemen hemen tümünde gördüğümüz ortak özellik, çok yönlü oluşlarıdır. Onlar gazeteci, ama aynı zamanda da ya şair ya romancı ya da öykü veya deneme yazarıdır.

Bugün adları pek anılmayan **Ahmet Hikmet Müftüoğlu**, **Safveti Ziya**, yahut Türk edebiyatının büyük şairleri içerisindeki seçkin yeriyle **Ahmet Haşim** işte bu prototipin çeşitli örnekleridir. Hepimizin şair olarak tanıdığımız Ahmet Haşim, gazetelerde yayımlanan yazılarında, gerek dil gerekse anlatı özellikleriyle şaşırtıcı bir gazetecilik başarısı göstermektedir. “Bir Seyahatin Notları” Haşim’in Fransa, “Frankfurt Seyahatnamesi” Almanya yolculuğunu kaleme aldığı gezi röportajı türünün hiç eskimeyecek örnekleri arasındadır.

Ruşen Eşref Ünaydın

Sedat Simavi

Yunus Nadi Abaloğlu

İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci

Ünlü yazarımız **Abdülhak Şinasi Hisari** da romancılık ve gazetecilik arasındaki kesişme noktasında anmak gerekmektedir. Gerçi, “Fahim Bey ve Biz”, “Çamlıca’daki Eniştemiz” gibi romanları ile üstat asıl büyük Türk romancıları arasında seçkin bir yer tutar. Ama genç yaşlarında dergi yazarlığı, 1954-1957 yılları arasındaysa “Türk Yurdu” dergisinin yayın yönetmenliğini yapmıştır. Okurları onu “Hakimiyet-i Milliye”, “Milliyet”, “Dünya” gibi gazetelerin köşe yazarı olarak da izlemiştir.

Galatasaray’ın yetiştirdiği “profesyonel gazeteci” türünün en büyük örneğini ise, haber ve röportajlarıyla bir döneme damgasını vuran Ruşen Eşref Bey’de buluruz. **Ruşen Eşref Ünaydın** safkan bir gazeteci, bir muhabirdir. Görev verilir, Kafkasya Cephesi’nde haber peşinde koşar. Çanakkale’de savaşmış asker ve subayların peşine düşer, “Çanakkale’de Savaşanlar Dediler ki” adlı söyleşileriyle onların birinci elden tanıklıklarını yayımlar. Okurları Ruşen Eşref Bey’i, “Servet-i Fünun”, “Tasvir-i Efkâr”, “Türk Yurdu” ve “Yeni Mecmua” gibi bir dönemin en önemli gazeteslerinde izler.

Yine gazeteci ruhuyla Ruşen Eşref’ten geriye kalan “Diyorlar ki” başlıklı röportaj dizisi müthiş bir gazetecilik baş yapıtıdır. “Diyorlar ki” adını ilk kez okulun 11. edebiyat sınıfında, edebiyat öğretmenimiz Tahir Alangu’dan duyduğumu hemen söylemeliyim. Sonra da ilk fırsatta, galiba Kültür Bakanlığının, yeniden bastığı kitabı alıp okumuş, kitaplığıma koymuştum. “Diyorlar ki”, 1916 yılında başlayıp 1918 yılında bitirilen söyleşiler ve röportaj dizisi, bir dönemin Türk kültür dünyasının bir panoramasıdır. Bu röportaj dizisinde, Halide Edip, Ziya Gökalp, Ömer Seyfettin, Ahmet Haşim, Hâlit Ziya, Cenap Şahabettin, Refik Halit, Süleyman Nazif, Sami Paşazade Sezai, Mehmet Emin Yurdakul, Abdülhak Hâmit, Fuat Köprülü gibi, adları bugün de bilinen yazar ve düşünce adamlarımızın yanında, Fazıl Ahmet, Rıza Tevfik, Ali

Kemal gibi adlara da rastlamak mümkündür. Röportajlar konuşulan insanların görüşlerini almakla kalmaz, onların özelliklerini ve ortamlarını da büyük bir ustalıkla yansıtır. Her satırında Ruşen Eşref’in profesyonel yaklaşımını ve ustalığını hissettiren “Diyorlar ki” örnek bir gazetecilik başarısıdır.

Galatasaray ve “basın” ya da “medya” bağlamında pek ilginç bir gelişme ise Cumhuriyet sonrasında görülür. Çünkü, Türk basınının kuruluşunda “patron” olarak yerini alan ve kurdukları gazeteler günümüze kadar ulaşan üç büyük isim Galatasaraylıdır: **Yunus Nadi Abaloğlu**, Cumhuriyet, **Sedat Simavi**, Hürriyet, **Ali Naci Karacan**, Milliyet gazeteleri ile Türk basın tarihine damgasını vuran üç Galatasaraylıdır. Elbette ki üçünün de İmparatorluk’un son dönemlerinde parlamaya başlayan basın dünyasında yetişip, Cumhuriyet’in kuruluşuyla büyük bir dinamizm yakaladıklarını burada söylemek gerekir.

Yunus Nadi Bey, daha ilk gençlik yıllarında gazeteciliğe başlamış, “Tasvir-i Efkâr”da çalışmış, 1918 yılında “Yeni Gün” gazetesini çıkartarak patronluğa adımını atmıştır. Kurtuluş Savaşı’na destek vermiş, Ankara’ya katılmıştır. Ve en sonunda 1924 yılında “Cumhuriyet” gazetesini kurarak Türk basın tarihinin büyük patronları arasına adını yazdırmıştır.

Sedat Simavi Bey ise gazetecilik ve patronluk yolunu önce, “İnci”, “Diken”, “Karikatür” gibi mizah yayınlarıyla denemiştir. Film yönetmenliği ile başka ufukları taramış; “Yedigün” dergisiyle Türk dergiciliğinde ciddi bir adımı atmıştır. Ve onun adının Türk basın tarihinin büyük patronları arasında yazılması 1948 yılında kurduğu “Hürriyet” gazetesiyle olmuştur.

Önce şiirle yazı dünyasına giren Ali Naci Karacan Bey, giderek gazetecilik ve daha sonra yayıncılıkla adını duyurmuştur.

Çetin Altan

Abdi İpekçi, Milliyet'teki çalışma arkadaşlarıyla.

“Tasvir-i Efkâr” ile başlayan gazetecilik serüveni, daha sonra çıkardığı “İkdam” ve “Tan” gazeteleriyle sürmüştür. Ve onun Türk basın tarihinin büyük patronları arasındaki yerini alması 1950 yılında kurduğu “Milliyet” gazetesiyle olmuştur. Ayrıca, Ali Naci Karacan Bey’in 1926-1927 yılları arasında Fenerbahçe Kulübü başkanlığı yaptığını da burada belirtelim.

Ali Naci Karacan’ın bugüne kalan eserleri arasında, onun “Lozan” kitabı da sayılmalıdır. Heyecan verici ve canlı bir üslupla yazılmış olan “Lozan” kitabı, başarılı bir gazetecilik çalışmasıdır. Dedem, rahmetli Emin Bilge’den bana miras kalan bu kitabın ilk baskılarından bir tanesinin şimdi benim kitaplığımdayken durduğunu, küçük bir kişisel not olarak belirtmek isterim. İlk sayfaları, ne yazık ki sökülüp kaybolmakla birlikte, arka kapaktaki damga “HALK Kitap-Kırtasiye-Tuhafiye-ÇARŞAMBA” bilgisini taşımakta, fiyatı “5 Lira” olarak verilmektedir.

Temel ilgi alanı tiyatro olmakla birlikte, 1932’de “Kelebek” mizah dergisini yayımlayan **İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci Bey**’e de Galatasaraylı gazeteciler arasında yer vermek gerekmektedir. Ali Naci Karacan gibi, Ahmet Nuri Sekizinci, 1918-1919 yıllarında Fenerbahçe Spor Kulübü başkanlığı yapmış bir Galatasaray Liselidir.

Öte yandan, üzüntüyle burada söylemek gerekir ki, yakın tarihimizde, toplumda ve kamuoyunda büyük sarsıntılar yaratan terör saldırılarının hedefleri de Galatasaray’ın eski öğrencileri olmuştur.

Çetin Emeç, Galatasaraylı Sedat Simavi Bey’in kurduğu “Hürriyet” gazetesinin genel yayın müdürü olarak, halk tipi ve popüler gazeteciliğin Türkiye’deki başarılı bir simgesi ve güçlü bir adı olmuş, 1990 yılında hain bir terör saldırısına kurban gitmiştir.

Abdi İpekçi, Galatasaraylı Ali Naci Karacan Bey’in kurduğu “Milliyet” gazetesinde genel yayın müdürü ve baş yazarlık yapmış, o da 1979 yılında hain bir saldırıyla İstanbul’da öldürülmüştür.

Abdi İpekçi’nin Türk basınında pek çok yeniliğe imza attığı; haber ile yorumu birbirinden ayırdığı; Türk basınında uluslararası standartları yerleştirmek için büyük çaba gösterdiği konusunda görüşler birleşmektedir. İpekçi’nin büyük bir başarısı da popüler ve yüksek tirajlı bir gazeteyi entelektüel ortamlardan koparmadan yayımlamak; Milliyet gazetesinin ekonomi, sanat ve kültür alanında yakaladığı yüksek düzeyden ödün vermeden geniş kitlelere ulaşmayı başarmış olmasıdır. Abdi İpekçi’nin yaşadığı dönem Türkiye’inde büyük bir saygınlığı vardı. Saygınlık ve gücün doruğundayken bile Abdi İpekçi’yi, Galatasaray Lisesi’nin bahçesinde yürürken, binanın içerisinde veya Tevfik Fikret Salonu’nda görmek mümkündü. Büyük sınıflardayken yayınladığımız “Tambur” dergisine bir röportaj rica ettiğimiz zaman da kırmamış, bekletmemiş ve arkadaşlarımıza zaman ayırmıştı.

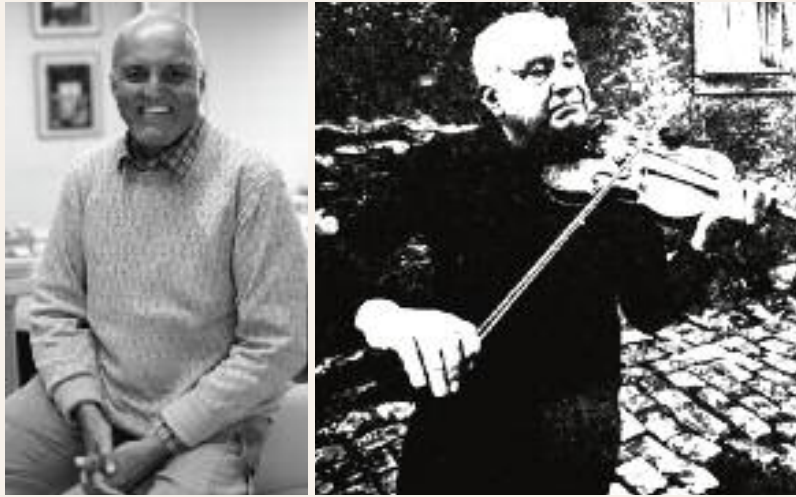
Abdi İpekçi’nin öldürülmesi Türk toplumunda çok sarsıntı yaratmış, pek çok olumsuz gelişmenin de önünü açmıştır. Tetiği çeken değil, çektiren kimdi? Hâlâ aydınlatılmamış, karanlık bir noktadır.

Solda: 8 Mart 1990 tarihli Hürriyet gazetesinde Çetin Emec suikastı haberi. **Altta:** Haldun Taner Galatasaray formasıyla.

Solda: Mehmet Ali Birand ve Nadir Nadi.

Söz açılmışken mutlaka söylemeliyim: kendisi ün ve başarının doruğundayken sık sık okulda gördüğümüz başka bir Galatasaraylı ise **Haldun Taner** idi. Bu müthiş yazar her fırsatta okuluna gelir, Tevfik Fikret Salonu'nda konuşmalar yapar, orada bulunmaktan mutlu olmanın ıslıtısını yayardı. Asıl başarısını öykü ve tiyatro yazarlığıyla kazanmış olsa bile, "Tercüman" ve dönemin popüler gazetesi "Milliyet" gazetesindeki yazılarıyla Haldun Taner'i de bu yazıya almakta sakınca yoktur.

Türk basınının Galatasaray'la öyküsü çok zengindir. Ama bu kısa yazı içerisinde bütün bu zenginliği ayrıntılarıyla ele almak, ne yazık ki mümkün değildir. Yine de, kimisi aramızdan ayrılmış pek çok ismi burada yazmaya çalışacağım: **Ercüment Ekrem Talu** ve **Mithat Perin** bir dönemin gözde basın ustalarıdır. Bir başka ünlü gazeteci **Cihat Baban**'dır, Tevfik Fikret Salonu'na gelip yaptığı konuşmalar anılardadır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında özel bir yer tutan "Kadro" dergisini çıkartmış, kültür ve sanat adamı **Vedat Nedim Tör**'ü de unutmayalım.

Bir zamanlar, "Akis" ve "Kim" dergileriyle basın ustaları arasında girmiş **Metin Toker**'in adını iştirmek ise mümkün değildi. "Tek Partiden Çok Partiye", "Solda ve Sağda Vuruşanlar" gibi kitapları aranıp okunulan bir yazardı Metin Toker.

"Yankı" ile Türkiye'de dergiciliğin öncülerinden sayılan **Mehmet Ali Kışlalı** ise kendi tarzıyla isim yapmış bir Galatasaraylıdır.

Köşe yazarlığının renkli ve birbirinden çok farklı kalemleriyle, **Sermet Muhtar Alus**, **Refi Cemal Ulunay**, **Refik Halit Karay**, **Doğan Nadi**, **Füruzan Hüsrev Tökin**, **Nadir Nadi** kuşkusuz Türk yazın ve basın dünyasının unutulmaz isimleri. **Çetin Altan** ve **Mehmet Şevki Eygi** iki ayrı köşede yerlerini almış iki ayrı dünyanın Galatasaraylı gazetecileri. Çetin Altan'ın görüşleri aykırı olabilir ve bu görüşler üzerinde uzlaşma sağlamak zordur. Ancak onun kendi yaşadığı çağın, Türkçeyi en iyi kullanan yazarları arasındaki seçkin yeri her türlü tartışmanın dışındadır.

İkisinin de bilim adamı kimliği ağır basmakla birlikte, **Mümtaz Soysal** ve **Haluk Ülman**'ı da Galatasaraylı gazetecilerin arasında anmak şarttır. Çünkü çok uzun yıllarını köşe yazarlığı yaparak geçirdiler. Mümtaz Soysal, "Dinamik Anayasa Anlayışı" kitabı ile kazandığı ünü sayısız köşe yazısıyla pekiştirdi. Haluk Ülman ise Bülent Ecevit'in danışmanı olarak tanındıktan sonra, özgün yazılarıyla dış politika konusunda yol gösterici bir üstat olmaya yazılarıyla devam etti. **Ömer Sami Coşar** ise röportaj, araştırma ve dış politika yazılarıyla tanındı.

Türkiye'de yazılı basından televizyon gazeteciliğe geçişin yıldız isimlerinden biri olan **Mehmet Ali Birand**, çok sayıda gazeteciye de yetiştirdi. Spor gazeteciliğinin efsane adları **Eşfak Aykaç**, **Gündüz Kılıç**, **Doğan Koloğlu** ve **Coşkun Özarı**, Türk spor basını dünyasının yıldız bir köşesini tutmaktalar.

Mümtaz Soysal, Tuğrul Şavkay, Ruşen Çakır, Orhan Karaveli

Gazete çizerliğinin ustalarından **Faruk Geç**, bir yaşam tarzı olarak gazeteciliği seçen, neredeyse günlük basındaki yiyecek içecek yazarlığını işlek kalemıyla tek başına kuran, **Tuğrul Şavkay** kendi alanlarına damga vurmuş isimlerdir.

Gazete mutfağını yıllarca yönetmiş olanların arasında, **Oktay Kurtböke** ve **Turhan Ilgaz** önemli gazetecilerdir.

Sonraki kuşaklar arasında, "Aktüel" dergisi ve "Star" gazetesinde genel yayın yönetmenliği yapan **Alev Er**, "Sabah" ve "Vatan" gazetelerinde genel yayın yönetmenliği ve yöneticilik yapmış **Tayfun Develioğlu** ile **Barlas Yurtsever**; "Hürriyet Hafta Sonu" ekini yayımlamasıyla aklımızda kalan **İskender Baydar**; köşe yazarlığının yanında "Sabah" ve "Haber Türk" gazetelerinin genel yayın yönetmenliğini yürüterek, köşe yazarlığı yanında, yönetici olarak da ün kazanan **Fatih Altaylı**; Almanya ve Türkiye'de gazete yöneticiliğini sürdürmüş olan **Volkan Karsan** basının arka taraftaki yükünü çeken isimlerdir. Gazete yönetimi deyince **Umur Talu**'yu da listeye almak şarttır.

Paris'te foto-röportaj ajansı olarak kurulan SİPA Presse'de çalışan **Baha Pir**; oradan sonra uluslararası dergilerde çalışmış **Alpay Evin**; gazeteciğin farklı yanlarından bize uzanmış olan **Hıfzı Topuz**, **Orhan Karaveli**, **Orhan Koloğlu**, **Ali Sirmen**, **Atilla Dorsay**, **Osman Tamburacı**, **Engin Ardiç**, **Ragıp Duran**, **Sina Koloğlu**, **Kadri Gürsel**, **Mehmet Demirkol**, bir yeni medya girişimcisi olarak da tanınmaya başlayan **Ruşen Çakır**, **Serdar Dinçbaylı** ve **Asu Maro**... Siyaset, dış politika, yaşam, kültür, sinema ve spor gazeteciliği alanında başarılı işlere imza attılar.

Hıfzı Topuz, **Ali Sirmen**, **Orhan Koloğlu** ve **Orhan Karaveli**'nin, birer duayen gazeteci olarak Galatasaraylı kuşaklar arası bir başarıyı temsil ettiklerini burada belirtmeliyiz. Artık aktif gazetecilik yapmayan **Orhan Koloğlu**, **Hıfzı Topuz** ve **Orhan Karaveli** kitap yazarı olarak da genç kuşaklar tarafından okunup tanınmaktadır.

Şu kısacık yazı bile göstermektedir ki **Matrakçı Nasuh**, **Abdurrahman Şeref**, **Tevfik Fikret**, **Ahmet Haşim**, **Sermet Muhtar**, **Ruşen Eşref**, **Yunus Nadi**, **Sedat Simavi** ve **Ali Naci Karacan**'ın açtığı yoldan pek çok Galatasaraylı başarıyla yürümüş, gazeteciliğin çetin serüvenini yaşamışlardır. Onların sayısı öyle çok ki unuttuklarımız varsa affedilmelidir. "Yeni medya" çağında da Galatasaraylıların bu başarıyı devam ettirmesini dileyelim.

NOT: "Bu yazı **Orhan Koloğlu** ağabeyimizin kayından önce yazılmıştır."

Faruk Geç'in 1969 tarihli Almanya'dan Gelecek Mektup adlı çizgi romanının son karesi.

Yararlanılan Kaynaklar

- Abdülhak Şinasi HİSAR, *Seçmeler*, YKY, İstanbul, 1992.
 Abdülhak Şinasi HİSAR, *Kitaplar ve Muharrirler*, YKY, İstanbul, 2009.
 Ahmet HAŞİM, *Bize Göre ve Bir Seyahatin Notları*, YKY, İstanbul, 2018.
 Ahmet HAŞİM, *Frankfurt Seyahatnamesi*, YKY, İstanbul, 2019.
 Beşir AYVAZOĞLU, *Fikret*, Everest Yayınları, İstanbul, 2019.
 Füzuran Husrev TÖKİN, *Basın Ansiklopedisi*, İstanbul, 1963.
 Oktay ARAS, *Galatasaray Lisesi Yazarlar ve Kitaplar*, Oktay Aras, İstanbul, 2010.
 Reha BİLGE ve Mertol Tulum, *Matrakçı Nasuh - Tarih-i Sultan Bayezid*, Giza, İstanbul, 2012.
 Sermet Muhtar ALUS, *İstanbul Kazan Ben Kepçe*.

YOL YARDIM

EV VE İŞYERİ YARDIM

KONUT HASAR ONARIM

İŞYERİ HASAR ONARIM

SEYAHAT YARDIM

SAĞLIK YARDIM

HUKUKİ VE MALİ DANIŞMA

HASAR YÖNETİMİ

CALL-CENTER HİZMETLERİ

BUTİK HİZMETLER

OTO CAM HİZMETLERİ

Assistans hizmetleri ile ilgili kafanızda her ne var ise hepsi bizde de var.
Kafanızda olmayanlar için bize ulaşın.

0212 334 20 00
www.assistline.com.tr

ASSIST LINE

TURKER
Broker at LLOYD'S

Allianz

Türker Sigorta ve Reasürans Brokerliği & Allianz Sigorta işbirliği ile
Galatasaraylılar Derneği üyelerine ve ailelerine
tamamlayıcı sağlık sigortaları* ve özel sağlık sigortalarında

%15 İNDİRİM!

**Üstelik sağlık harcamalarınızdan kurtulurken Türker Sigorta ve Reasürans
Brokerliği aracılığıyla Cemiyet'e katkı sağlayın!****

DETAYLAR VE BAŞVURU İÇİN

0212 296 22 26 numaralı telefondan veya 0539 747 94 72 numaralı whatsapp hattından
Türker Sigorta ve Reasürans Brokerliği ile iletişime geçebilirsiniz.

*Tamamlayıcı sağlık sigortası SGK geçen hastanelerde SGK'nın ilgili harcama için ödediği tutarın üstünde kalan kısmı, katılım paysız ve sınırsız bir şekilde ödemektedir.

**Türker Sigorta ve Reasürans Brokerliği, yapılan her poliçe karşılığında Galatasaraylılar Derneği'ne bağışta bulunacaktır.

UNICO SİGORTA'NIN KURUMSAL ÇÖZÜMLERİNDE RİSKE YER YOK!

Endüstriyel Paket Sigortası;

İşletme faaliyetlerinizden kaynaklanabilecek riskleri analiz ediyor, ihtiyacınıza en uygun sigorta çözümlerini Unico Sigorta tecrübesiyle sizlere sunuyoruz.

Havacılık Ürünleri;

Uçuş personellerinin, dünyanın herhangi bir yerinde, gerek görev sırasında, gerek görev dışında beklenmedik hadiseler neticesinde uğrayabilecekleri kazalar ile business jet, helikopter gibi hava araçlarınızın kalkış, uçuş, iniş süresince veya pistte hareket halinde ve park edilmiş bulundukları sırada meydana gelebilecek bir kaza neticesindeki hasarlarına karşı koruma sağlıyoruz.

Şemsiye Sorumluluk Sigortası;

İşletme faaliyetleriniz esnasında meydana gelen kazalar nedeniyle çalışanlarınız ya da üçüncü şahısların uğrayabilecekleri maddi ve bedeni hasarlara karşı yeterli seviyede sigorta korumasına sahip olabilmeniz için, mevcut sorumluluk poliçelerinizin limitlerini 5 milyon EUR'ya kadar makul maliyetlerle arttırıyoruz.

Pilav yediğin an
gelsin

Sütaş Ayrar

